

KIDN
KONSTYTUCJA
DLA NAUKI

NARODOWY
KONGRES
NAUKI

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

EWALUACJA JAKOŚCI DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

– PRZEWODNIK

EWALUACJA JAKOŚCI DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ – PRZEWODNIK

OPRACOWANIE PRZYGOTOWANE NA PODSTAWIE:

- ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
- ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
- rozporządzenia z dnia 20 września 2018 r. ws. dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych
- rozporządzenia z dnia 20 września 2018 r. ws. pomocy de minimis w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”
- rozporządzenia z dnia 7 listopada 2018 r. ws. sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych
- rozporządzenia z dnia 22 lutego 2019 r. ws. ewaluacji jakości działalności naukowej

Zespół Departamentu Nauki MNiSW w składzie: Aleksander Dańda,
Bogdan Szkup, Bartłomiej Banaszak, Przemysław Wewiór,
Łukasz Wawer, Miłosz Rojek

Spis treści

Wprowadzenie	5
Czemu służy system ewaluacji działalności naukowej?	5
Rozwój systemu ewaluacji w Polsce.....	8
Dlaczego jest dokonywana zmiana dotychczasowego systemu ewaluacji jakości działalności naukowej?	10
Rozdział I - Podstawowe założenia nowego systemu ewaluacji	14
Podmiot ewaluacji	14
Przedmiot ewaluacji	15
Kryteria ewaluacji	20
Liczba N.....	21
Kategorie naukowe i artystyczne	24
Rozdział II – Kryterium I.....	26
Ogólne zasady.....	26
Zasada dziedziczenia prestiżu.....	29
Poszanowanie różnych sposobów komunikacji właściwych dla różnych dyscyplin naukowych ..	30
Czasopisma naukowe i recenzowane materiały z konferencji międzynarodowych	31
Kanały publikacyjne ujęte w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.....	31
Przypisanie dyscyplin do czasopism naukowych.....	33
Artykuły naukowe opublikowane w czasopiśmie naukowym lub recenzowanych materiałach z wykazu	34
Artykuły naukowe opublikowane w czasopismach lub materiałach niezamieszczonych w wykazie	39
Wypadki szczególne	39
Artykuły recenzyjne	40
Przepisy przejściowe dla pierwszej ewaluacji w nowym modelu: zasady punktowania artykułów opublikowanych w latach 2017-2018.....	40
Monografie.....	41
Wykaz wydawnictw wydających recenzowane monografie naukowe	41
Punktacja dla monografii naukowych wydanych w wydawnictwie z ministerialnego wykazu.....	43
Redakcja monografii naukowej	44

Rozdział w monografii naukowej.....	44
Zestawienie tabelaryczne – punkty za publikacje i redakcję.....	45
Publikacje wieloautorskie.....	48
Artykuły naukowe.....	48
Zestawienie tabelaryczne – punkty za publikacje wieloautorskie	49
Rozwiązania szczególne dotyczące pierwszej ewaluacji przeprowadzanej w roku 2021	51
Szczegółowy sposób przyznawania punktów w ramach ewaluacji za poszczególne publikacje...	52
Monografie naukowe	59
Limit osiągnięć publikacyjnych – sloty publikacyjne	61
Patenty	71
Rozdział III – Kryterium II.....	74
Rozdział IV – Kryterium III.....	78
Rozdział V – Ewaluacja jakości działalności naukowej w dziedzinie sztuki	82
Rozdział VI – Ewaluacja jakości działalności naukowej objętej ochroną informacji niejawnych	85
Rozdział VII – Proces ewaluacji.....	89
Obowiązki sprawozdawcze związane z ewaluacją (raportowanie danych do systemów POL-on i ORCID)	89
Jednostki referencyjne	97
Algorytm ewaluacji i przyznawanie kategorii.....	98
Przyznawanie kategorii A+	104
Kalendarium okresu przejściowego i pierwszej ewaluacji jakości działalności naukowej przeprowadzanej wg nowych zasad.....	107
Zakończenie – 10 największych mitów dotyczących ewaluacji jakości działalności naukowej.....	111
Mit 1 – „Nowa ewaluacja oznacza katastrofę dla nauk humanistycznych i nauk społecznych”	111
Mit 2 – „Nowa ewaluacja poszerzy zjawisko »punktozy«”	114
Mit 3 – „Zastąpienie oceny wydziałów przez ewaluację przeprowadzaną w ramach dyscyplin uderza w interdyscyplinarność”	115
Mit 4 – „Model ewaluacji deprecjonuje znaczenie monografii w naukach humanistycznych i społecznych”	117
Mit 5 - „Zaproponowana formuła wykazu czasopism oznacza likwidację czasopism polskojęzycznych”	119
Mit 6 – „Nowa ewaluacja nie uwzględni w ocenie artykułów opublikowanych w czasopismach z obecnej listy ‘B’ ”	120
Mit 7 – „Ministerstwo zmienia reguły w trakcie gry”	120
Mit 8 – „Przypisywanie dyscyplin do czasopism jest zbędną biurokracją i ogranicza pulę czasopism, w których mogą publikować polscy naukowcy”	122

Mit 9 – „Wykorzystanie w ewaluacji międzynarodowych baz czasopism prowadzonych przez międzynarodowe korporacje ignoruje fakt protestów środowisk naukowych w niektórych krajach (np. Niemcy, Szwecja) przeciwko warunkom dyktowanym przez te korporacje”	123
Mit 10 – „W krajach rozwiniętych albo nie jest prowadzona ocena, albo odchodzi się od oceny opartej na narzędziach bibliometrycznych”	124
ZAŁĄCZNIK 1 Proces ewaluacji z perspektywy naukowca już zatrudnionego w podmiocie	127
ZAŁĄCZNIK 2 Proces ewaluacji z perspektywy nowozatrudnionego naukowca	130
ZAŁĄCZNIK 3 – PRZYKŁAD Oświadczenie o dziedzinie nauki lub sztuki i dyscyplinie naukowej lub artystycznej*	133
ZAŁĄCZNIK 4 – PRZYKŁAD Upoważnienie do zaliczenia do liczby pracowników prowadzących działalność naukową	134
ZAŁĄCZNIK 5 – PRZYKŁAD Oświadczenie upoważniające podmiot do wykazania osiągnięć pracownika (w przypadku wskazania jednej dyscypliny oraz prowadzenia działalności naukowej w okresie objętym ewaluacją wyłącznie w jednym podmiocie).....	135
ZAŁĄCZNIK 6 – PRZYKŁAD Oświadczenie upoważniające podmiot do wykazania osiągnięć pracownika (w przypadku wskazania dwóch dyscyplin oraz / lub prowadzenia działalności naukowej w okresie objętym ewaluacją w więcej niż jednym podmiocie).....	136
ZAŁĄCZNIK 7 – PRZYKŁAD Oświadczenie upoważniające podmiot do wykazania osiągnięć artystycznych pracownika (w przypadku wskazania jednej dyscypliny oraz prowadzenia działalności naukowej w okresie objętym ewaluacją wyłącznie w jednym podmiocie).....	137
ZAŁĄCZNIK 8 – PRZYKŁAD Oświadczenie upoważniające podmiot do wykazania osiągnięć artystycznych pracownika (w przypadku wskazania dwóch dyscyplin oraz / lub prowadzenia działalności naukowej w okresie objętym ewaluacją w więcej niż jednym podmiocie).....	138

Wprowadzenie

Czemu służy system ewaluacji działalności naukowej?

Od dłuższego czasu pracownicy akademicy z całego świata są poddawani narastającej presji, aby publikować w czasopismach naukowych, które są widoczne w międzynarodowym obiegu naukowym, przede wszystkim dzięki ich ujęciu na listach Scopus lub Web of Science. Jest to jeden z efektów długofalowej zmiany, która zachodzi w sektorze szkolnictwa wyższego i nauki. W czasach gdy system szkolnictwa wyższego był uznawany za jakość samą w sobie i gdy nie było wymagane legitymowanie się doktoratem, aby zostać zatrudnionym na uczelni na stanowisku profesora (przynajmniej w państwach szeroko rozumianego Zachodu), nie było istotnych powodów do prowadzenia ewaluacji i dokonywania indywidualnych ocen. To był inny świat, świat spokojnego rozwoju działalności naukowej, mniejszej mobilności, świat w którym przekaz ustny pełnił taką rolę, jaką obecnie w nauczaniu i prowadzeniu badań naukowych pełni Internet. Generalnie rzecz ujmując, w tym innym, znanym nam wcześniej świecie zakładano, że ktokolwiek znalazł zatrudnienie w uczelni, był z pewnością zdecydowanie bardziej wykształcony niż reszta społeczeństwa i tym samym wytwory jego pracy były automatycznie uznawane za odkrywcze lub przynajmniej bardzo dobre pod względem jakościowym. Wiele zmieniło się od tamtych czasów. Dynamicznie rosnące aspiracje edukacyjne, dostrzegane bardzo wyraźnie także w Polsce, spowodowały potrzebę rozwoju sektora uczelni, w tym zwiększenia liczby jego pracowników oraz znaczącej rozbudowy infrastruktury technicznej. Bez tego sprostanie tym aspiracjom byłoby niemożliwe.

Ten trend oraz rosnące oczekiwania społeczeństwa i gospodarki wobec uczelni wywołują liczne konsekwencje zarówno dla uczelni, jak i dla współczesnych państw. Należy wspomnieć w szczególności o trzech z nich, tj. rosnących wydatkach publicznych na badania naukowe, presji studentów na podniesienie jakości oferty dydaktycznej oraz oczekiwaniach, aby uniwersytety w większym stopniu włączyły się we współpracę ze społeczeństwem i podmiotami gospodarczymi, dostarczając wysokiej jakości nowych rozwiązań, technologii i produktów niezbędnych do szybszego rozwoju. Nie sposób sprostać tym oczekiwaniom bez wprowadzenia mechanizmów służących zapewnieniu wysokiej jakości badań naukowych.

Wzrost wydatków publicznych na finansowanie uczelni i instytucji naukowych jest warunkiem koniecznym dla osiągnięcia sukcesu w zakresie zmian przeprowadzanych w szkolnictwie wyższym i nauce, służących realizacji oczekiwań społecznych wobec tego

sektora. Zarazem jednak należy mieć na uwadze to, że potrzeby finansowe szkolnictwa wyższego i nauki, związane m.in. z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych, rosną szybciej niż możliwości ich zaspokojenia przez państwo. Jest to zjawisko powszechne w wymiarze międzynarodowym. Wzrost środków na naukę zależy przede wszystkim od tego, czy uda się przekonać podatników i zarazem wyborców, że byłaby to rozsądna inwestycja. Aby to osiągnąć konieczne jest wprowadzenie przejrzystych kryteriów, na podstawie których możliwe będzie podejmowanie racjonalnych decyzji dotyczących podziału środków z budżetu państwa między poszczególne uczelnie i inne instytucje naukowe.

Najbardziej oczywistym kryterium jest jakość działalności naukowej. Zastosowanie tego kryterium implikuje podstawowe założenie leżące u podstaw systemu alokacji środków finansowych na naukę, zgodnie z którym uczelnie, instytuty naukowe PAN i instytuty badawcze, których działalność przynosi lepsze jakościowo rezultaty, powinny otrzymywać więcej pieniędzy na badania naukowe i prace rozwojowe niż podmioty prowadzące działalność naukową na niższym poziomie. Takie założenie prowadzi nas z kolei do zagadnienia, które jest przedmiotem niniejszego przewodnika, tj. do systemu ewaluacji działalności naukowej. Bez wątpienia, z punktu widzenia realizacji polityki naukowej państwa, kluczowym wyzwaniem jest odpowiednie zaprojektowanie systemu ewaluacji w taki sposób, aby realizował postawione przed nim cele. W dalszej części przewodnika postaramy się w sposób czytelny wyjaśnić zasady funkcjonowania nowego polskiego systemu ewaluacji jakości działalności naukowej, wprowadzonego przepisami ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” (zwanej również „Konstytucją dla Nauki” lub „Ustawą 2.0”), towarzyszącej jej ustawy „Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” oraz przepisami aktów wykonawczych (rozporządzeń) przygotowanych do tychże ustaw.

Systemy ewaluacji nauki są używane jako narzędzie prowadzenia polityki naukowej od co najmniej trzech dziesięcioleci, w różnych państwach na całym świecie. Pierwszym tego rodzaju mechanizmem był brytyjski system *Research Assessment Exercise* z 1986 r. Model brytyjski szybko stał się jednym z głównych punktów odniesienia dla budowy systemów instytucjonalnej ewaluacji nauki w innych krajach. Zgodnie z tym modelem przeprowadzano ocenę uczelni w Zjednoczonym Królestwie w latach 1986, 1989, 1992, 1996, 2001, 2008 (pod wspomnianą powyżej nazwą *Research Assessment Exercise*) i w 2014 roku (w zmienionej formule, jako *Research Excellence Framework*). Początki kategoryzacji jednostek naukowych w Holandii sięgają również lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku, a obecna ocena działalności naukowej holenderskich jednostek naukowych (*Standard Evaluation Protocol*)

jest przeprowadzana co 6 lat. Kategoryzacja jednostek naukowych jest przeprowadzana w wielu współczesnych państwach europejskich, w tym np. we Francji, w Portugalii, w Szwecji i w Rumunii¹.

W początkach lat 90. ocena jakości działalności naukowej zaczęła być w sposób systemowy realizowana również w Polsce. Ocena jakości działalności naukowej prowadzonej przez różne instytucje szkolnictwa wyższego i nauki dokonywana jest *ex post*. Metody pomiaru, jakich używa się przy ewaluacji, można podzielić na trzy zasadnicze kategorie: metody oparte na ocenie eksperckiej (*peer review-based models*), metody oparte na liczbie publikacji (*publication count-based models*) i metody oparte na ocenie wpływu publikacji (określanej poprzez ilość cytowań: *citation-based models*). Większość współczesnych państw stosuje w tym względzie mieszany model oceny, z wyraźnie zarysowaną przewagą metod ilościowych pomiaru.

Złożoność systemów ewaluacji z czasem stopniowo wzrastała. Na efektywność jednostki naukowej składają się aktualnie różne rezultaty działalności badawczej, takie jak np. publikacje, projekty, uczestnictwo w konferencjach. Swoje zastosowanie znalazły nowe rodzaje wskaźników, m.in. *Journal Impact Factor*, *indeks Hirscha*. Ma to zarówno dobre, jak i złe strony. Do dobrych należy zaliczyć większy stopień obiektywizmu rezultatów procesu ewaluacji przeprowadzanego z użyciem tych rozbudowanych mechanizmów. Do złych stron należy zaliczyć fakt, że nadmierne skomplikowanie systemu ewaluacji i oparcie go o nader liczną grupę wskaźników i mierników może dla podmiotów prowadzących działalność naukową (dla osób kierujących tymi podmiotami) stanowić podstawę do tzw. gry parametryzacyjnej, która oznacza takie ukierunkowywanie aktywności badawczej (np. przez promowanie określonych wzorców publikacyjnych), która przyniesie danemu podmiotowi możliwie najlepszy rezultat punktowy w danym systemie ewaluacyjnym. Jest to jeden z podstawowych powodów, dla których wskaźniki i mierniki systemów ewaluacji powinny ulegać regularnej analizie pod kątem „grywalności” i poddawane zmianom.

Tego rodzaju zmiany i ciągle udoskonalanie systemów ewaluacji nauki wiąże się z istotnymi wyzwaniami dla osób projektujących polityki publiczne w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki, takimi jak: przesuwanie akcentu pomiędzy metodą ekspercką ewaluacji (*peer review*) a metodą parametryczną; dokonywanie wyboru między jednym uniwersalnym systemem ewaluacji (stosowanym dla wszystkich dziedzin i dyscyplin nauki) a kilkoma systemami ewaluacji, zróżnicowanymi dla potrzeb poszczególnych dziedzin i dyscyplin;

¹ Więcej na ten temat w: E. Kulczycki, M. Korzeń, P. Korytkowski, *Toward an excellence-based research funding system: Evidence from Poland*, „Journal of Infometrics” 11 (2017).

koncentrowanie się jedynie na najważniejszych efektach działalności naukowej czy też branie pod uwagę szerokiego spektrum efektów badań czy też wreszcie – przekazywanie środków finansowych jedynie do najlepszych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki lub motywowanie wszystkich podmiotów tego systemu – także i tych niewykazujących się doskonałością naukową.

Należy jednak wyraźnie podkreślić, że **systemu oceny jakości działalności naukowej działalności naukowej prowadzonej przez podmioty nie należy absolutnie utożsamiać z oceną działalności naukowej poszczególnych naukowców**. Zaprezentowane rozwiązania służą tylko i wyłącznie ocenie instytucjonalnej i nie powinny być przenoszone do kryteriów ocen indywidualnych. Szczególnie dotyczy to zastosowanych mechanizmów oceny punktowej publikacji. Trzeba bowiem podkreślić, że przy ocenie instytucjonalnej, której dotyczy ten właśnie przewodnik, nie jest możliwa kompletna ocena merytoryczna jakości prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych czy też jakości osiągnięć artystycznych poszczególnych naukowców.

Rozwój systemu ewaluacji w Polsce

W Polsce wstępna ocena jednostek naukowych została przeprowadzona w 1990 r. Rok później Komitet Badań Naukowych (organ kolegialny, w którym połączono funkcje dzisiejszego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – kreowania polityki publicznej – oraz funkcje agencji finansującej badania w rodzaju dzisiejszego NCN lub NCBR) wprowadził zasady ewaluacji jakości działalności naukowej, której miały podlegać wszystkie polskie jednostki naukowe. Zdecydowano się wówczas na metodę eksperckiej oceny dokonań jednostek (*peer review*). Była to pierwsza wersja polskiego systemu ewaluacji nauki w wyniku której dokonano przyznania jednostkom kategorii naukowych. Pierwsze kategorie zostały przyznane jednostkom w latach 1991-1998.

Po tym okresie polski system ewaluacji nauki przeszedł kilka istotnych zmian. Argumentem za ich dokonaniem była dewaluacja przyznanych kategorii, która wynikała ze zbyt liberalnego podejścia ekspertów (przyznano bowiem najwyższą kategorię zbyt dużej liczbie jednostek), nie idącego w parze z efektami działalności naukowej. Pod koniec lat 90. powstała druga generacja polskiego systemu ewaluacji nauki – tym razem bazująca na metodzie parametrycznej, która miała sprawić, że ewaluacja będzie bardziej obiektywna i niezależna od indywidualnych opinii eksperckich. W 1999 r. wydane zostało nowe rozporządzenie, które wprowadziło w życie zasady ewaluacji parametrycznej. W tej wersji bardziej liczyły się wskaźniki i mierniki efektywności działań badawczych a nie opinie

poszczególnych ekspertów (choć zachowano elementy oceny eksperckiej w odniesieniu do pewnych elementów systemu).

W tym samym czasie KBN zaczął przygotowania do publikacji polskiego rankingu czasopism naukowych, który miał wspierać system ewaluacji nauki. Ta druga generacja systemu ewaluacji nauki posłużyła do przeprowadzenia czterech procesów ewaluacji jednostek naukowych: w 1999, 2003, 2006 i 2010 r. Każdy kolejny proces ewaluacji odbywał się na nieco zmienionych zasadach szczegółowych, wspierając się na analizie poprzedniego zakończonego procesu ewaluacji, jego silnych i słabych stron. W ten sposób do systemu ewaluacji nauki wprowadzano z biegiem lat coraz większą liczbę danych, wzrastała rozpiętość skali kategorii przyznawanych jednostkom naukowym, zwiększała się liczba parametrów, w oparciu o które dokonywana była ewaluacja. Niestety, doprowadziło to do sytuacji, w której sam system ewaluacji przestał być przejrzystym mechanizmem oceny, a stał się swego rodzaju maszyną, której specyfiki działania nie rozumieli już nawet jej twórcy. W 2005 r. KBN został włączony do nowopowstałego MNiSW i kontynuował swe prace nad udoskonalaniem systemu ewaluacji nauki.

Kolejnym etapem rozwoju systemu instytucjonalnej ewaluacji nauki było wypracowanie nowego modelu przez powstały w 2010 r. Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych (organ doradczy Ministra, odpowiedzialny stricte za przeprowadzanie ewaluacji nauki). Ewaluacja „trzeciej generacji” została po raz pierwszy przeprowadzona w 2013 r. na podstawie rozporządzenia z 13 czerwca 2012 r. precyzującego mierniki, sposób i tryb przeprowadzenia ewaluacji i kategoryzacji jednostek naukowych. Znakomita większość z tych rozwiązań została również przyjęta jako podstawa do ostatniej jak do tej pory ewaluacji jednostek naukowych, która została przeprowadzona w 2017 r. (w oparciu o przepisy nowego rozporządzenia wydanego 12 grudnia 2016 r.). Podmiotem ewaluacji były jednostki naukowe tj. podstawowe jednostki organizacyjne uczelni (najczęściej wydziały), instytuty badawcze, instytuty PAN lub inne podmioty prowadzące w sposób ciągły badania naukowe i prace rozwojowe (w tej kategorii znalazły się głównie wciąż nieliczne – niestety – centra R&D firm prowadzących działalność badawczą w Polsce). Te zatem podmioty mogły, w myśl dotychczasowych zasad, wnioskować o przeprowadzenie ewaluacji jakości ich działalności naukowej, przedstawiając ankietę ze spisem zgłaszanych przez nie tzw. zdarzeń ewaluacyjnych. Zdarzeniem takim było każde osiągnięcie naukowe – np. wydana monografia, artykuł naukowy, patent, zrealizowany projekt badawczy, twórczość artystyczna, wytworzenie infrastruktury badawczej lub organizacja konferencji naukowej. Ewaluacja była do tej pory przeprowadzana w czterech grupach nauk: nauki humanistyczne i społeczne (HS),

nauki ścisłe i inżynierskie (SI), nauki o życiu (NZ) oraz nauki o sztuce i twórczości artystycznej (NS). Na potrzeby ewaluacji z 2017 r. (obejmującej okres 2013-2016) zgłoszonych zostało ponad 1,2 mln zdarzeń ewaluacyjnych. Zostały one zgłoszone przez 994 jednostki naukowe zatrudniające ok. 86,5 tys. badaczy. Wyniki tej ostatniej, jak do tej pory, ewaluacji zostały opublikowane w październiku 2017 r.

Dlaczego jest dokonywana zmiana dotychczasowego systemu ewaluacji jakości działalności naukowej?

Wśród wielu powodów zmian w zasadach ewaluacji wskazać można na kilka zasadniczych. Po pierwsze, dotychczas w ramach ewaluacji porównywane były – w przypadku uczelni – wydziały, które często nie były porównywalne pod względem zakresu przedmiotowego prowadzonych badań. Sumowane były punkty za osiągnięcia naukowców, którzy byli zatrudnieni na jednym wydziale, ale prowadzili badania w różnych dyscyplinach, co z kolei dawało wyniki, których porównywanie było utrudnione (o ile w ogóle możliwe w niektórych przypadkach). Bez wątpienia takie praktyki zniekształcały ocenę działalności naukowej, faworyzując te jednostki, w których składzie osobowym znajdowały się grupy badawcze lub nawet pojedynczy badacze reprezentujący nauki ścisłe. Tymczasem poszczególne dyscypliny naukowe charakteryzują się odmiennymi praktykami publikacyjnymi i wzorcami cytowań. Ewaluacji w nowym systemie podlega działalność naukowa całej uczelni w poszczególnych dyscyplinach, w których w danej uczelni jest prowadzona działalność naukowa. Uczelnie otrzymują zatem więcej niż jedną kategorię naukową – liczba tych kategorii jest uzależniona od liczby dyscyplin, w jakich uczelnia prowadzi działalność naukową. Więcej niż jedną kategorię mogą też otrzymać niektóre instytuty naukowe PAN. Oceny te dużo bardziej precyzyjnie mierzą jakość działalności naukowej w poszczególnych dyscyplinach i dają podstawę do porównań między uczelniami.

Po drugie, dotychczasowy system ewaluacji jednostek naukowych stał się nadmiernie biurokratycznym ćwiczeniem – w praktyce zbyt rzadko wspierającym doskonałość naukową w uczelniach i instytutach. Doskonałość ta powinna wiązać się z uczestnictwem w globalnym dyskursie akademickim oraz ciągłym porównywaniem się z wiodącymi instytucjami naukowymi. Tymczasem pod względem odsetka publikacji w czasopiśmie mających największy wpływ na globalny dyskurs naukowy (znajdujących się w 1% najlepszych źródeł indeksowanych w międzynarodowych bazach) jednoznacznie ustępujemy takim państwom jak Czechy, Węgry czy Belgia. Przegrywamy jako państwo konkurencję o europejskie granty

na badania naukowe. Pod względem liczby udziałów we wnioskach składanych do finansowania w programie „Horyzont 2020” na 1 milion mieszkańców Polska zajmuje obecnie ostatnie – 28. miejsce. Związany z tym jest inny problem: staliśmy się płatnikami netto do tego unijnego programu w zakresie badań naukowych i innowacji. Ujemne saldo między środkami uzyskanymi przez polskie instytucje i organizacje a wkładem Polski w finansowanie wspomnianego programu szacuje się na ponad 7 mld zł. To kwota porównywalna z rocznymi wydatkami budżetowymi na naukę w Polsce! Niska widoczność w światowej nauce nie tylko ogranicza zdolność do przyciągania do naszego kraju wybitnych umysłów, ale również zmniejsza atrakcyjność Polski jako miejsca do prowadzenia badań i rozwoju dla polskich naukowców. Stąd poważne zagrożenie dalszym drenażem talentów. Jednym z winowajców tego stanu rzeczy jest obecny system ewaluacji działalności naukowej, który nie docenia w wystarczającym stopniu osiągnięć naukowych mających autentyczny wpływ na globalny obieg myśli. Zamiast tego generuje on zjawisko „punktozy”, rozumiane jako presja na wydawanie dużej liczby nieznaczących poznawczo publikacji, wynikająca z możliwości zastąpienia publikacji w najlepszym czasopiśmie kilkoma publikacjami w dużo gorszych czasopismach. Nowy model ewaluacji przesunął nacisk na jakość i służy wspieraniu doskonałości naukowej, rozumianej jako uczestnictwo w globalnym dyskursie akademickim. Skutecznie niweluje także zjawisko „punktozy”. Zwiększa się znaczenie artykułów publikowanych w czasopismach zindeksowanych w bazach bibliometrycznych o największej renomie na świecie, wśród których to czasopism już teraz znajduje się – co warto podkreślić – wcale niemała liczba polskich czasopism naukowych. Jednocześnie, do nowego systemu ewaluacji wprowadza się nowy instrument polityki projakościowej: program wsparcia rozwoju tych spośród najlepszych polskich czasopism, które nie są jeszcze obecne we wspomnianych bazach bibliometrycznych, program mający na celu podniesienie poziomu praktyk wydawniczych i edytorskich w tychże czasopismach oraz umożliwienie im wejście w międzynarodowy obieg naukowy. Ponadto, nowy model ewaluacji będzie uwzględniał tylko najlepsze publikacje poszczególnych naukowców, co będzie zachęcało badaczy do wykorzystania swego potencjału do prowadzenia badań naukowych na możliwie najwyższym poziomie i publikowania ich wyników w prestiżowych czasopismach lub w monografiach wydawanych przez wydawnictwa przestrzegające najwyższych standardów etycznych i naukowych.

Po trzecie, nowa ewaluacja umożliwia związaną z jej wynikami uprawnień do nadawania stopni w nauce i sztuce. W wyniku konsultacji ze środowiskiem akademickim stało się jasne, że nadawanie stopni musi zostać powiązane z jakością prowadzonej

działalności naukowej (w tym twórczości artystycznej), a obecny system dystrybucji uprawnień do nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki (z istotnym udziałem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów) jest jednoznacznie wadliwy. Dzięki temu zreformowany system ewaluacji sprzyja zapewnieniu wysokiej jakości przyszłych kadr naukowych, kształconych w uczelniach i instytutach, które prowadzą w danym obszarze badania na odpowiednio wysokim poziomie.

Po czwarte, dotychczasowa ewaluacja stała się działaniem generującym znaczne obciążenia administracyjne dla ocenianych podmiotów. W ramach dotychczasowego systemu ewaluacji raz na cztery lata zbierano (w zakresie tzw. parametrów ewaluacyjnych) wiele szczegółowych informacji o różnego rodzaju produktywności badawczej (np. o prawach z rejestracji wzorów przemysłowych i topografii układów scalonych, o dziełach architektonicznych, planach zagospodarowania przestrzennego, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, atlasach i mapach, słownikach biograficznych i bibliograficznych, katalogach zabytków). Okazuje się, że większość z tych parametrów nie ma praktycznie żadnego wpływu na ostateczną kategorię naukową. Nowe zasady ewaluacji upraszczają proces oceny jakości działalności naukowej dzięki koncentracji na informacji o najbardziej istotnych rezultatach pracy naukowców.

Wszystkie wymienione powyżej powody, zebrane razem na etapie diagnozowania problemów związanych z dotychczasowym modelem ewaluacji i sygnalizowanych przez środowisko naukowe sprawiły, że konieczne stało się nie tyle dokonanie naprawy modelu już funkcjonującego, ale wręcz zastąpienie go przez model nowy, lepiej dopasowany do potrzeb podmiotów tegoż systemu.

Poza tymi zasadniczymi powodami reformy modelu instytucjonalnej ewaluacji nauki, należy przynajmniej zaznaczyć jeszcze kilka innych istotnych założeń towarzyszących projektowaniu tego nowego modelu, m.in.:

- uwzględnienie specyfiki poszczególnych dziedzin nauki i sztuki w kryteriach oceny, ich wadze oraz sposobie oceny, zwłaszcza w odniesieniu do sztuki, a także nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych;
- uwzględnienie rozwiązań zachęcających do prowadzenia badań interdyscyplinarnych na wysokim poziomie;
- zdecydowane zwiększenie w kryteriach oceny nacisku na znaczenie wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki;

- uwzględnienie zasad przejściowych wynikających z faktu wydania rozporządzenia po upływie ponad dwóch lat od rozpoczęcia okresu objętego ewaluacją.

Rozdział I - Podstawowe założenia nowego systemu ewaluacji

Podmiot ewaluacji

Ewaluacji jakości działalności naukowej podlegają w nowym modelu wszystkie podmioty współtworzące system szkolnictwa wyższego i nauki, wymienione w art. 7. ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Należy przy tym wyraźnie zaznaczyć, że w odniesieniu do uczelni akademickich, instytutów PAN, instytutów międzynarodowych oraz federacji ewaluacja dokonywana jest z mocy prawa, automatycznie, bez konieczności składania wniosku. Pozostałe podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki, tj. uczelnie zawodowe, instytuty badawcze oraz inne podmioty, które prowadzą głównie działalność naukową w sposób samodzielny i ciągły (np. Instytut Pamięci Narodowej, centra badawczo-rozwojowe) mogą poddać się procesowi ewaluacji na wniosek złożony przez kierownika danego podmiotu do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Taki dychotomiczny podział podmiotów na dwie kategorie (podmioty, które muszą poddać się procesowi ewaluacji i podmioty, które poddają się ewaluacji dobrowolnie) związany jest z funkcjami, jakie w systemie przypisywane są poszczególnym kategoriom podmiotów: do głównych zadań uczelni akademickich, instytutów PAN, instytutów międzynarodowych i federacji zalicza się prowadzenie badań naukowych i dlatego też ich działalność w tym zakresie jest poddawana ocenie obligatoryjnej. Uczelnie zawodowe i instytuty badawcze mają zarysowane w systemie szkolnictwa wyższego i nauki inne priorytety (pierwsze kształcą wykwalifikowanych specjalistów dla polskiej gospodarki, drugie prowadzą działalność wdrożeniową oraz zajmują się transferem osiągnięć naukowych do gospodarki). Dlatego też działalność naukowa tych dwóch kategorii podmiotów jest obejmowana ewaluacją jedynie fakultatywnie: jeżeli – oprócz swej zasadniczej roli, jaką mają do odegrania w systemie – podmioty te będą się wykazywać działalnością naukową o odpowiednim poziomie, nic nie stoi na przeszkodzie, aby poddały się one procesowi ewaluacji tejże działalności². Co więcej, w przypadku uczelni zawodowej oraz poszczególnych instytutów badawczych uzyskanie odpowiednio wysokiej kategorii naukowej będzie skutkowało uzyskaniem uprawnień do

² Warto również zwrócić uwagę na fakt, że szczególną rolę instytutów badawczych w systemie nauki i szkolnictwa wyższego podkreśla ustawa z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz (SBŁ). Zgodnie z tą ustawą niektóre instytuty badawcze będą poddawane dwóm innym procesom ewaluacji, mającym dla tych instytutów charakter obligatoryjny (w przeciwieństwie do ewaluacji jakości działalności naukowej, której mogą się poddać fakultatywnie). Po pierwsze, wobec tych wybranych instytutów, które wejdą w skład SBŁ, przeprowadzana będzie ewaluacja wpływu działalności Sieci na rozwój nauki, innowacyjności i gospodarki. Po drugie, Prezes Sieci będzie mógł przeprowadzić ewaluację działalności każdego instytutu włączonego do Sieci, aby określić wpływ tego instytutu na realizację planu działalności SBŁ.

nadawania stopni³. Inne podmioty, które prowadzą głównie działalność naukową w sposób samodzielny i ciągły, jeżeli uznają, że prowadzona przez nie działalność naukowa jest na odpowiednio wysokim poziomie, także mogą ubiegać się o poddanie ich ewaluacji. Choć podmioty te, niezależnie od przyznanej kategorii, nie będą mogły nadawać stopni, uzyskanie kategorii naukowej będzie je uprawniać do aplikowania o część środków finansowych przeznaczonych na wspieranie działalności naukowej. Na tej zasadzie ewaluacji mogą poddać się m.in. IPN, centra badawczo-rozwojowe czy towarzystwa naukowe.

Przedmiot ewaluacji

Ewaluacji poddawana jest działalność naukowa prowadzona przez podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Warto przy tym zwrócić uwagę, że pojęcie działalności naukowej jest dużo bardziej pojemne, niż na to wskazywałaby jedynie jego analiza stricte językowa. Jako działalność naukową na potrzeby systemu rozumieć należy bowiem zarówno prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych, jak również – wykraczającą poza ścisłe rozumienie terminu „nauka” – twórczość artystyczną. Uzasadnieniem dla tak szeroko zarysowanej definicji działalności naukowej jest chęć objęcia nią działalności realizowanej w zakresie sztuki, która to dziedzina historycznie została w Polsce powiązana z systemem dziedzin nauki. W ramach tak połączonego systemu w dziedzinie sztuki od wielu już lat realizowane są awanse zawodowe (związane z uzyskiwaniem kolejnych stopni w zakresie sztuki odpowiadających stopniom naukowym – doktora i doktora habilitowanego, jak również tytułu profesora) a podmioty, których głównym zadaniem jest realizowanie twórczości artystycznej, są od lat uprawnione do pozyskiwania środków finansowych na prowadzoną działalność twórczą ze środków przeznaczonych na naukę. Osiągnięcia artystyczne w zakresie sztuki od dawna zatem były w praktyce uznawane za efekty działalności naukowej.

Ewaluacji podlega działalność naukowa prowadzona w podmiocie traktowanym jako niepodzielna całość. Jest to niezwykle istotne zastrzeżenie, ponieważ w poprzednim modelu ewaluacji podlegać mogły jedynie części składowe podmiotów: na uczelniach były to najczęściej wydziały, czasem instytuty lub katedry. Ewaluacja jest przeprowadzana w dyscyplinach naukowych lub artystycznych, w których dany podmiot legitymować się może odpowiednio dużym zaangażowaniem. Za wskaźnik tego poziomu zaangażowania w działalność naukową uznana została liczba osób zatrudnionych w podmiocie, którzy

³ Pamiętać jednak należy, iż art. 110 ustawy o Sieci Badawczej Łukasiewicz stanowi, że uprawnienia do nadawania stopni w dniu wejścia w życie ustawy tracą instytuty badawcze wchodzące w skład Sieci. Instytuty te wymienia art. 98 ust. 2. ustawy. Pozostałe instytuty badawcze (niewchodzące w skład SBL) zachowują prawo do nadawania stopni, pod warunkiem spełnienia wymagań wynikających z ewaluacji.

prowadzą działalność naukową w określonej dyscyplinie. Podmiot jest uprawniony do poddania się ewaluacji w określonej dyscyplinie, jeżeli liczba pracowników tego podmiotu wynosi minimum 12 (w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy związanej z prowadzeniem działalności naukowej w tej dyscyplinie). To, czy dana dyscyplina jest poddawana ewaluacji, czy też nie, zależy od stanu zatrudnienia w danym podmiocie, w określonej dyscyplinie, według stanu obowiązującego w dniu 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzania ewaluacji. Oznacza to zatem, że np. w odniesieniu do pierwszej ewaluacji, która ma zostać przeprowadzona według nowych zasad w roku 2021, konieczność (lub możliwość – w zależności od rodzaju podmiotu) poddania się ewaluacji w danej dyscyplinie będzie ustalana według stanu zatrudnienia w takiej dyscyplinie na dzień 31 grudnia 2020 r.

Należy podkreślić, że podstawą ewaluacji są osiągnięcia wszystkich pracowników prowadzących działalność naukową w podmiocie.

W związku z tym pracownikiem prowadzącym działalność naukową jest:

1) nauczyciel akademicki zatrudniony w grupie pracowników badawczych lub badawczo-dydaktycznych,

2) pracownik zatrudniony na stanowisku pracownika naukowego w instytucie naukowym Polskiej Akademii Nauk, działającym na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2017 r. poz. 1869 i 2201) lub w instytucie badawczym, działającym na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2018 r. poz. 736).

3) pracownik zatrudniony w podmiocie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy lub w podmiocie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy, posiadającym siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na stanowisku naukowym, badawczym lub innym, jeżeli do obowiązków pracownika należy prowadzenie działalności naukowej.

Pracownicy zatrudnieni na powyższych stanowiskach powinni obligatoryjnie złożyć oświadczenie, o którym mowa w art. 343 ust. 7 ustawy (oświadczenie o dyscyplinach) oraz oświadczenie, o którym mowa w art. 265 ust. 5 ustawy (oświadczenie o zaliczeniu do liczby N).

Pracownikiem prowadzącym działalność naukową może również być pracownik zatrudniony na stanowisku innym niż te określone powyżej (czyli np. na stanowisku wyłącznie dydaktycznym), jeżeli taki pracownik złożył dwa wyżej wskazane oświadczenia.

Skąd wiadomo ilu pracowników jest zatrudnionych w podmiocie w danej dyscyplinie? Pozyskanie takiej wiedzy jest możliwe dzięki oświadczeniom, które każdy z pracowników zatrudnianych w podmiocie jest zobowiązany złożyć do 14 dni od daty zatrudnienia (art. 265

ust. 5). W oświadczeniu tym pracownik wskazuje jedną lub dwie dyscypliny, w których prowadzi on działalność naukową i w związku z tym upoważnia podmiot go zatrudniający do zaliczenia go do liczby „minimum 12” pracowników, którzy sprawiają, że dana dyscyplina jest poddawana ewaluacji. Oświadczenie to można złożyć tylko w jednym podmiocie.

Warto przy tym zauważyć, że liczba 12 pracowników, wskazana jako minimalny warunek, który należy spełnić, aby dana dyscyplina była poddawana ewaluacji, nie musi oznaczać w praktyce konieczności zatrudnienia tylko 12 pracowników realizujących działalność naukową w danej dyscyplinie. Jest to liczba minimalna, obliczana jako sumowanie wymiaru czasu pracy pracowników poświęcanego na działalność w danej dyscyplinie. Oznacza to, że najprawdopodobniej, w odniesieniu do większości dyscyplin, które będą poddawane ewaluacji, liczba osób zatrudnionych do prowadzenia działalności naukowej będzie większa niż 12. W liczbie tej będą bowiem zawierać się zarówno pracownicy zatrudnieni na część etatu (deklarujący poświęcanie całości swojego tak określonego wymiaru czasu pracy na działalność w ramach jednej dyscypliny), jak i ci pracownicy, którzy mogą być zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy ale deklarują poświęcanie jedynie części swojego czasu pracy na działalność w zakresie dyscypliny A, a pozostałą część swojego zaangażowania pracowniczego deklarują w zakresie dyscypliny B. Udział czasu pracy w danej dyscyplinie może być deklarowany z dokładnością do $\frac{1}{4}$ pełnego wymiaru czasu pracy. Oznacza to, że można zadeklarować udział czasu pracy naukowca w określonej dyscyplinie jako 25%, 50%, 75% lub 100%. W tym ostatnim przypadku będzie to oznaczało, że naukowiec reprezentuje tylko jedną dyscyplinę naukową. Innym przykładem może być sytuacja, w której osoba prowadząca działalność naukową na pograniczu biologii i chemii może zadeklarować swoje zaangażowanie pracownicze np. w 50% na rzecz nauk biologicznych prowadzonych w danej uczelni lub instytucie, a pozostałe 50% jako zaangażowanie na rzecz nauk chemicznych. Warto również podkreślić, że stopień deklarowanego przez pracownika zaangażowania w poszczególne dyscypliny zależy od ustaleń między pracodawcą a pracownikiem. Informacje o tak określonych udziałach czasu pracy, związanych z prowadzeniem przez pracownika działalności naukowej w jednej lub dwóch dyscyplinach, powinny zostać wprowadzone do systemu teleinformatycznego POL-on w ramach obowiązku sprawozdawczego wynikającego z art. 343 ust. 1 pkt 16 przez kierowników podmiotów poddawanych ewaluacji. Dalsze wyjaśnienia dotyczące tego zagadnienia przedstawione są w rozdziale VII w części poświęconej obowiązkom sprawozdawczym związanym z ewaluacją.

Określając przedmiot ewaluacji należy ponadto zaznaczyć, że osiągnięcia zgłaszane na potrzeby ewaluacji muszą pozostawać w związku z zatrudnieniem danego pracownika w podmiocie lub też z pobieraniem przezeń kształcenia w podmiocie. Oznacza to, że np. publikacje, które powstały w związku z zatrudnieniem przedstawiciela nauk politycznych w uczelni A, po przejściu tego pracownika do uczelni B – pomimo, że mieszczą się w granicach czasowych objętych okresem ewaluacji – nie mogą zostać zgłoszone na potrzeby tejże ewaluacji przez uczelnię B. Analogicznie rzecz się ma w odniesieniu do publikacji doktoranta, który uczył się w szkole doktorskiej X, ale w okresie objętym ewaluacją przerwał kształcenie i przeniósł się do szkoły doktorskiej Y – w takim przypadku podmiot prowadzący szkołę dokorską Y nie może wykazać na potrzeby ewaluacji osiągnięć doktoranta, które uzyskał w czasie pobierania przezeń kształcenia w szkole doktorskiej X. Wyjątkiem od tak zarysowanej sytuacji są osiągnięcia artystyczne – w wyniku przeprowadzonych konsultacji środowisko uczelni artystycznych wskazało na fakt, że osiągnięcia te powstają z reguły właśnie poza związkiem artystów z zatrudniającymi ich uczelniami (np. autorstwo utworów muzycznych, namalowanie obrazu) i dlatego też – chcąc oddać prawdziwy obraz potencjału artystycznego danego podmiotu – należy umożliwić uczelni zgłoszenie tych osiągnięć do oceny ewaluacyjnej.

Przedmiotem ewaluacji mogą być jedynie osiągnięcia z czterech lat bezpośrednio poprzedzających rok przeprowadzenia ewaluacji. Oznacza to, że w przypadku ewaluacji, która zostanie przeprowadzona w 2021 r., uwzględniane będą jedynie osiągnięcia za lata 2017-2020. Od powyższej zasady istnieje jeden wyjątek. W kryterium trzecim (wpływ osiągnięcia na społeczeństwo lub gospodarkę) można zgłaszać osiągnięcia wytworzone przed okresem objętym ewaluacją, ale których wpływ dał się odczuć właśnie w okresie 4 lat bezpośrednio poprzedzających rok przeprowadzenia ewaluacji.

Ponadto, w przypadku podmiotów, które w okresie objętym ewaluacją uległy przekształceniom organizacyjnym (podział lub połączenie, prowadzenie działalności w innej formie organizacyjnej), w ewaluacji uwzględniane są osiągnięcia naukowe lub artystyczne także z okresu poprzedzającego dokonanie zmian organizacyjnych, czyli sprzed daty połączenia lub podzielenia podmiotu.

Kończąc omawianie kwestii związanych z przedmiotem ewaluacji, należy wyraźnie zaznaczyć, że są w niej brane pod uwagę jedynie te osiągnięcia, których opis został zamieszczony w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on. Monografie naukowe i artykuły naukowe uwzględnia się w ewaluacji, jeżeli informacje o nich zostały umieszczone w bazie danych dostępnej za pośrednictwem

elektronicznego identyfikatora naukowca zgodnego z międzynarodowymi standardami (ORCID). Informacje dotyczące monografii i artykułów mają obowiązek wprowadzać do ORCID bezpośrednio osoby prowadzące działalność naukową. Innymi słowy, każda osoba prowadząca działalność naukową, jeżeli chce aby jej osiągnięcia mogły być uwzględniane w ewaluacji, musi posiadać identyfikator ORCID i za pomocą tego identyfikatora dokonywać bieżącej aktualizacji swoich osiągnięć publikacyjnych. Z systemu ORCID informacje o osiągnięciach publikacyjnych są następnie pobierane przez system POL-on na potrzeby dokonania ewaluacji. Osiągnięcia inne niż publikacje są zgłaszane bezpośrednio do systemu POL-on przez kierownika podmiotu poddającego się ewaluacji – na bieżąco, nie zaś (tak jak ma to miejsce obecnie) raz na cztery lata. Podsumowując, w przeciwieństwie do dotychczasowego modelu ewaluacji, która brała pod uwagę zgłoszenia dokonywane przez jednostki naukowe w formie ankiety wypełnianej raz na cztery lata (co generowało w tym okresie istotne obciążenie pracą administracyjną w tych jednostkach), **nowy model ewaluacji zakłada, że dane te są wprowadzane do systemu POL-on na bieżąco** przez osoby kierujące podmiotami (w praktyce obowiązek ten może zostać oczywiście przekazany wydelegowanym do tego działania pracownikom np. Działu Nauki, a kierownik podmiotu będzie jedynie zatwierdzać efekty ich pracy) oraz przez samych pracowników prowadzących działalność naukową (są zobowiązani do samodzielnego wprowadzania danych o swoich publikacjach do systemu ORCID). Z powyższego obowiązku posiadania identyfikatora ORCID oraz samodzielnego wprowadzania doń informacji o swoich osiągnięciach są zwolnieni pracownicy prowadzący działalność tylko w dyscyplinach należących do dziedziny sztuki. Warto jednak zwrócić uwagę, że w sytuacji gdy pracownik prowadzący działalność w dyscyplinie artystycznej zadeklaruje również działalność w którejkolwiek z dyscyplin naukowych, to jego osiągnięcia naukowe będą brane pod uwagę w ewaluacji jedynie wtedy, gdy informacje na ich temat zamieści on za pośrednictwem systemu ORCID.

Należy jednak zaznaczyć, że w okresie przejściowym – to znaczy na potrzeby pierwszej ewaluacji, która zostanie przeprowadzona według nowych zasad (czyli ewaluacji z roku 2021) – przekazywanie tych osiągnięć za pośrednictwem systemu ORCID będzie opcjonalne. Oznacza to, że uczelnie zachowają możliwość masowego importu danych na temat publikacji swoich pracowników bezpośrednio do systemu POL-on, bez konieczności zasilania systemu ORCID – do końca 2020 r. To przejściowe rozwiązanie ma na celu umożliwić stopniowe dostosowywanie praktyk raportowania własnych osiągnięć przez pracowników. Podmioty, które są gotowe na to, aby wszyscy ich pracownicy samodzielnie raportowali swoje osiągnięcia, będą mogły korzystać z nowych rozwiązań już na potrzeby

pierwszej ewaluacji przeprowadzanej na podstawie nowej ustawy. Natomiast te uczelnie i instytuty, których wolą będzie wykorzystać na potrzeby ewaluacji przeprowadzanej w 2021 r. dotychczasowy obieg danych i raportować dane o publikacjach swoich pracowników do systemu POL-on na zasadach dotychczasowych, np. za pośrednictwem swoich lokalnych repozytoriów (repozytoria takie zostały bowiem stworzone na niektórych uczelniach w ostatnich kilku latach), będą miały taką możliwość aż do końca roku 2020. Dalsze wyjaśnienia dotyczące tego zagadnienia przedstawione są w rozdziale VII w części poświęconej obowiązkowi sprawozdawczemu związanym z ewaluacją.

Kryteria ewaluacji

Ewaluacja nauki w nowym modelu jest dokonywana w oparciu o szczegółowe kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Rozporządzenie to stanowi, że organ pomocniczy Ministra – Komisja Ewaluacji Nauki (zwana dalej KEN) – dokonuje oceny osiągnięć naukowych i artystycznych zgłoszonych przez wyżej wymienione podmioty. Ocena ta dokonywana jest w oparciu o trzy kryteria.

Kryterium pierwsze to poziom naukowy i artystyczny prowadzonej działalności naukowej (mierzony według 3 parametrów szczegółowych: 1) artykuły naukowe, 2) monografie naukowe, 3) patenty na wynalazki, prawa ochronne na wzory użytkowe i wyłączne prawa hodowców do odmian roślin).

Kryterium drugie to efekty finansowe badań naukowych i prac rozwojowych (mierzone według 3 parametrów: 1) projekty finansowane w trybie konkursowym – przez instytucje zagraniczne, organizacje międzynarodowe, przez MNiSW w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki oraz przez NCN i NCBiR , 2) komercjalizacja wyników badań naukowych lub prac rozwojowych, 3) usługi badawcze świadczone na zlecenie podmiotów nienależących do systemu szkolnictwa wyższego i nauki). Należy przy tym wyraźnie zaznaczyć, że kryterium to nie dotyczy dziedziny sztuki.

Kryterium trzecie to z kolei wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki (mierzony według jednego tylko parametru: opisu wpływu wykazującego związek między najważniejszymi przejawami działalności naukowej w danym podmiocie a gospodarką, ochroną zdrowia, kulturą i sztuką, ochroną środowiska przyrodniczego, bezpieczeństwem i obronnością państwa lub innymi czynnikami, które wpływają na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa).

Podsumowując, strukturę nowego modelu ewaluacji stanowią obecnie trzy kryteria oceny, w ramach których zostało wyszczególnionych 7 parametrów szczegółowych.

W stosunku do dotychczas obowiązujących zasad ewaluacji dokonano w tym względzie znaczącej redukcji stopnia skomplikowania systemu: w poprzednich cyklach ewaluacji obowiązywały bowiem 4 kryteria, które obejmowały aż 24 szczegółowe parametry. Można zatem powiedzieć, że w tym aspekcie twórcom nowego modelu ewaluacji przyświecała myśl wyrażona przez Alberta Einsteina: „Wszystko powinno być tak proste, jak to tylko możliwe. Ale nie prostsze.”

Liczba N

Ważną wartością, o której mowa w rozporządzeniu i która jest uwzględniana przy określaniu szczegółowych kryteriów ewaluacji, jest tak zwana „liczba N”. Liczba N jest obliczana jako średnia liczba pracowników podmiotu, prowadzących działalność naukową, z okresu objętego ewaluacją, ustalona w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy z uwzględnieniem udziału czasu pracy poszczególnych osób związanych z prowadzeniem działalności naukowej w danej dyscyplinie. Liczba N jest określana na podstawie informacji zawartych w systemie POL-on (wykaz nauczycieli akademickich, innych osób prowadzących zajęcia, osób prowadzących działalność naukową oraz osób biorących udział w jej prowadzeniu), z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

Podstawą do ustalenia liczby N jest oświadczenie pracownika upoważniającego zatrudniający go podmiot do zaliczenia go do liczby pracowników prowadzących w podmiocie działalność naukową w określonej dyscyplinie lub maksymalnie dwóch dyscyplinach naukowych (art. 265 ust. 5 ustawy). Oświadczenie to pracownik prowadzący działalność naukową składa w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia, nie później niż do dnia 31 grudnia roku, w którym został zatrudniony. W przypadku podjęcia przez pracownika decyzji o zmianie dyscypliny powinien on niezwłocznie złożyć nowe oświadczenie (możliwość zmiany osobnego oświadczenia o reprezentowanej dyscyplinie lub dyscyplinach przysługuje pracownikowi jednak nie częściej niż co dwa lata, a tym samym – konieczność dokonania zmiany oświadczenia o zaliczeniu do liczby N również będzie występować najczęściej co dwa lata). Oświadczenie upoważniające podmiot do zaliczenia do liczby N można złożyć tylko w jednym podmiocie i nie więcej niż w 2 dyscyplinach, które pracownik wskazuje w osobnym oświadczeniu, o którym mowa w art. 343 ust. 7 i 8 ustawy. Liczbę N ustala się dla podmiotu jako średnią z wartości określonych w każdym roku objętym ewaluacją na podstawie informacji zawartych w systemie POL-on, według stanu na dzień 31 grudnia każdego roku objętego ewaluacją. Innymi słowy, w każdej dyscyplinie podmiot ma obliczaną

średnią zatrudnienia w okresie 4 lat objętych ewaluacją. Dla wyliczenia tej średniej bierze się pod uwagę dane dotyczące zatrudnienia w dyscyplinie podawane przez podmioty według stanu na ostatni dzień każdego roku objętego ewaluacją.

W tym miejscu należy podkreślić, że tak zdefiniowana liczba N (liczba, przez którą m.in. dzielone są wyniki punktowe uzyskane w wyniku ewaluacji w kryterium pierwszym i kryterium drugim) – obliczana właśnie jako średnia z 4 lat okresu objętego ewaluacją, różni się w sposób istotny od tzw. liczby „minimum 12”. Druga z tych wartości – liczba „minimum 12” nie jest bowiem wyliczana na podstawie średniej obliczanej z danych dotyczących zatrudnienia podawanych na koniec każdego roku, w tym przypadku interesuje nas jedynie stan zatrudnienia na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzania ewaluacji. Co prawda często na potrzeby opisu systemu stosujemy skrót myślowy utożsamiający liczbę N z liczbą „minimum 12” (np. w skrótowym opisie oświadczenia pracownika wynikającego z art. 265 ust. 5 ustawy – zdarza się w tym kontekście mówić o oświadczeniu o zaliczeniu do N), warto jednak pamiętać, że nie są to wartości tożsame.

W przypadku federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki liczbę N ustala się jako sumę liczb N podmiotów tworzących tę federację.

Należy podkreślić, że pracownik nie musi każdego roku składać osobnego oświadczenia upoważniającego zatrudniający go podmiot do zaliczenia go do liczby pracowników prowadzących w podmiocie działalność naukową w dyscyplinach naukowych. Oświadczenie takie jest ważne od dnia jego złożenia do dnia jego wycofania, przy czym takie oświadczenie wygasa automatycznie z dniem wygaśnięcia umowy o pracę w danym podmiocie lub zmiany oświadczenia o dyscyplinach, które dana osoba reprezentuje (pamiętajmy przy tym, że kolejne oświadczenie o dyscyplinach, które reprezentuje dany pracownik, można złożyć kierownikowi podmiotu nie wcześniej niż po 2 latach). Kwestia oświadczeń jest omówiona w rozdziale VII w części poświęconej obowiązkowi sprawozdawczemu.

W zależności od tego jaką wartość ma liczba N, określa się m.in. limit liczby osiągnięć, które mogą być wzięte pod uwagę w ramach poszczególnych kryteriów ewaluacji.

Warto przy tym zaznaczyć, że w ewaluacji mogą być brane pod uwagę także osiągnięcia osób, które nie są zaliczane do liczby N. W odniesieniu do takich osób wyróżniamy dwie kategorie „przypadków szczególnych”:

- doktoranci (ze szkół doktorskich), którzy w okresie objętym ewaluacją odbywali kształcenie w szkole doktorskiej prowadzonej lub współprowadzonej przez dany podmiot i przygotowywali rozprawę doktorską w dyscyplinie poddawanej ewaluacji

albo w dziedzinie, w której zawiera się taka dyscyplina. Możliwość zgłoszenia osiągnięć doktorantów ze szkół doktorskich nie dotyczy osiągnięć tych doktorantów, którzy są jednocześnie zatrudnieni w podmiocie objętym ewaluacją i prowadzą w nim działalność naukową. Jeżeli doktorant będący uczestnikiem szkoły doktorskiej jest pracownikiem w podmiocie i złoży oświadczenie o zaliczeniu do liczby N, to jego osiągnięcia są uwzględniane w podmiocie na tych samych zasadach co osiągnięcia pozostałych pracowników,

- osoby, które prowadziły działalność naukową i były zatrudnione w sposób ciągły w podmiocie na umowę o pracę przez okres co najmniej 12 miesięcy ale nie złożyły oświadczenia upoważniającego podmiot do zaliczenia ich do liczby pracowników prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie, gdyż oświadczenie takie złożyły w innym podmiocie. Innymi słowy, w tej kategorii mamy do czynienia z tzw. „wieloetatowcami”, czyli osobami które prowadziły działalność naukową i były zatrudnione w dwóch lub więcej ewaluowanych podmiotach na podstawie umowy o pracę.

Warunkiem uwzględnienia osiągnięć takich osób w ewaluacji jest złożenie przez nich oświadczenia upoważniającego zatrudniający je podmiot do wykazania tych osiągnięć. Oświadczenie to jest już trzecim (po oświadczeniu o dyscyplinach i oświadczeniu o zaliczeniu do liczby N), które związane jest z prawidłowym raportowaniem osiągnięć na potrzeby ewaluacji jakości działalności naukowej.

W przypadku podmiotu, który w okresie objętym ewaluacją powstał w wyniku przekształceń organizacyjnych polegających na: 1) zmianie formy organizacyjnej, 2) połączeniu podmiotów, z których co najmniej jeden ma przyznaną kategorię naukową w co najmniej jednej dyscyplinie naukowej albo artystycznej lub 3) podziale podmiotu mającego przyznaną kategorię naukową w co najmniej jednej dyscyplinie naukowej albo artystycznej, ewaluacja jest przeprowadzana za okres 4 lat, z uwzględnieniem pracowników i ich osiągnięć naukowych lub artystycznych z okresu poprzedzającego dokonanie zmian organizacyjnych. W tych przypadkach liczbę N w dyscyplinach naukowych lub artystycznych ustala się według stanu na dzień 31 grudnia każdego roku objętego ewaluacją, poczynając od roku, w którym nastąpiły zmiany organizacyjne. Oznacza to, że uwzględnia się oświadczenia złożone przez pracowników w nowym (przekształconym) podmiocie.

Kategorie naukowe i artystyczne

Na podstawie wyników przeprowadzonego procesu ewaluacji Komisja Ewaluacji Nauki podejmuje uchwałę w sprawie proponowanych podmiotom kategorii naukowych lub artystycznych w poszczególnych dyscyplinach. Po podjęciu uchwały, przewodniczący KEN przekazuje ją ministrowi. Minister, na podstawie takiej uchwały Komisji, przyznaje ewaluowanemu podmiotowi na okres 4 lat kategorię naukową A+, A, B+, B albo C, w poszczególnych dyscyplinach poddawanych ewaluacji. Kategoria A+ jest w tym zestawieniu kategorią najwyższą, a kategoria C – najniższą. Decyzje administracyjne w sprawie przyznania kategorii naukowej są wydawane przez Ministerstwo w terminie do dnia 31 lipca roku następującego po ostatnim roku okresu objętego ewaluacją. W przypadku pierwszej ewaluacji przeprowadzonej według nowych zasad będzie to zatem dzień 31 lipca 2021 r. Oznacza to, że podmioty będą oczekiwać znacznie krócej na otrzymanie z Ministerstwa decyzji przyznającej kategorię naukową, niż miało to miejsce do tej pory. W dotychczasowym modelu ewaluacji, przeprowadzanym w oparciu o analizę danych przekazywanych przez jednostki naukowe do systemu POL-on w formie ankiety wypełnianej dopiero po zakończeniu okresu objętego ewaluacją, niemożliwe w praktyce było zamknięcie procesu przyznawania kategorii jednostkom naukowym wcześniej niż po upływie 10 miesięcy od dnia zakończenia okresu obejmowanego ewaluacją (decyzje w tej sprawie były wydawane w październiku i listopadzie). W obecnym modelu ewaluacji proces przyznawania kategorii został znacząco przyspieszony (skróci się o 3 miesiące), głównie z uwagi na fakt, że opiera się on o dane, które podmioty ewaluowane oraz ich pracownicy są zobowiązani przekazywać do systemu POL-on na bieżąco, w trakcie trwania okresu 4 lat obejmowanych ewaluacją, a nie dopiero po jego zakończeniu.

Warto przy tym zaznaczyć, że – inaczej niż ma to miejsce w dotychczasowym systemie ewaluacji – nowy model oceny jakości działalności naukowej nie umożliwia przeprowadzania dodatkowej ewaluacji dla jednostek, które otrzymały najniższą kategorię C i pragną po upływie roku od otrzymania decyzji w tej sprawie poddać się kolejnej, dodatkowej ocenie w nadziei na zmianę tej kategorii. Kategoria przyznana w myśl nowego modelu ewaluacji jest kategorią niezmienną, obowiązującą przez kolejne 4 lata, do momentu przeprowadzenia kolejnej ewaluacji i wydania w związku z tym procesem kolejnej decyzji ws. kategorii naukowej lub artystycznej w danej dyscyplinie. Natomiast w odniesieniu do kategoryzacji przeprowadzonej na dotychczasowych zasadach w 2017 r., zachowana została możliwość wystąpienia przez podmiot, który otrzymał kategorię C, o dodatkową ewaluację po

upływie roku od otrzymania decyzji w sprawie jej przyznania. Wniosek ten składa się najpóźniej do końca czerwca 2019 r. W przypadku kategorii C przyznanej wydziałom, z wnioskiem występuje rektor. Ta dodatkowa ocena jakości działalności naukowej będzie przeprowadzana przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych, kończący w 2019 roku swoją misję.

Rozdział II – Kryterium I

Ogólne zasady

Pierwszym podstawowym kryterium ewaluacji jakości działalności naukowej jest poziom naukowy lub artystyczny prowadzonej działalności. W ramach tego kryterium są brane pod uwagę osiągnięcia publikacyjne pracowników ewaluowanego podmiotu (artykuły naukowe i monografie naukowe – w tym również redakcja monografii) oraz udzielone podmiotowi patenty na wynalazki. W niniejszym rozdziale przedstawiamy zasady ewaluacji przyjęte dla oceny dyscyplin naukowych. Zasady ewaluacji dyscyplin artystycznych przedstawione są w rozdziale V „Ewaluacja jakości działalności naukowej w dziedzinie sztuki”.

Przy ewaluacji poziomu naukowego uwzględnia się następujące kategorie publikacji i redakcji:

- artykuły naukowe:
 - opublikowane w czasopismach naukowych lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, zamieszczone w ministerialnym wykazie czasopism naukowych oraz recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych;
 - opublikowane w czasopismach naukowych niezamieszczonych w ministerialnym wykazie;
- monografie naukowe:
 - wydane przez wydawnictwa zamieszczone w ministerialnym wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe;
 - wydane przez wydawnictwa niezamieszczone w ministerialnym wykazie wydawnictw;
- rozdziały w monografiach naukowych:
 - wydanych przez wydawnictwa zamieszczone w ministerialnym wykazie wydawnictw;
 - wydanych przez wydawnictwa niezamieszczone w ministerialnym wykazie wydawnictw;
- redakcja naukowa:
 - monografii naukowych wydanych przez wydawnictwa zamieszczone w ministerialnym wykazie wydawnictw;

- monografii naukowych wydanych przez wydawnictwa niezamieszczone w ministerialnym wykazie wydawnictw.

Przez „artykuł naukowy” na potrzeby ewaluacji należy rozumieć recenzowany artykuł opublikowany w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, przedstawiający określone zagadnienie naukowe w sposób oryginalny i twórczy, problemowy albo przekrojowy, opatrzone bibliografią, przypisami lub innym właściwym dla danej dyscypliny naukowej aparatem naukowym. Na aparat naukowy składają się m.in. wykaz źródłowych materiałów, które cytował, omawiał lub wykorzystywał autor danej publikacji, przypisy, bibliografia załącznikowa, odnośniki do innych tekstów. Aparat naukowy powinien spełniać wymagania stawiane publikacjom naukowym w danej dyscyplinie naukowej. W ewaluacji za artykuły naukowe będą również uznawane artykuły recenzyjne zamieszczone w czasopismach naukowych umieszczonych w wykazie czasopism. Artykułem recenzyjnym jest w szczególności wypowiedź polemiczna, podejmująca tematy ważne z punktu widzenia dyskursu w nauce lub sztuce, która jednakże – w przeciwieństwie do typowego artykułu naukowego – nie została opatrzona aparatem naukowym, posiada natomiast walory opracowania o charakterze oryginalnym i twórczym. Artykułem recenzyjnym może też być recenzja monografii naukowej zamieszczona w czasopiśmie naukowym. W wyniku ewaluacji za artykuł recenzyjny będzie można uzyskać 25% liczby punktów przyznawanych za artykuł naukowy opublikowany w danym czasopiśmie naukowym.

Warto przy tym zaznaczyć, że na potrzeby ewaluacji uwzględniane są artykuły opublikowane w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, które są uwzględnione w bazie informatycznych konferencji naukowych The Computing Research and Education Association of Australasia (CORE). Artykułem naukowym nie jest natomiast z pewnością: edytorial, abstrakt, rozszerzony abstrakt, list, recenzja, errata ani nota redakcyjna.

Przez „monografię naukową” należy z kolei na potrzeby ewaluacji rozumieć recenzowaną publikację książkową, przedstawiającą określone zagadnienie w sposób oryginalny i twórczy, opatrzoną bibliografią, przypisami lub innym właściwym dla danej dyscypliny naukowej aparatem naukowym. Monografią jest również recenzowany i opatrzone bibliografią, przypisami lub innym właściwym dla danej dyscypliny naukowej aparatem naukowym przekład na język polski dzieła istotnego dla nauki lub kultury lub przekład takiego dzieła wydanego w języku polskim na inny język nowożytny. Za monografie

naukowe będą uznawane również recenzowane i opatrzone właściwym aparatem naukowym edycje naukowe tekstów źródłowych.

Publikacja naukowa jest uwzględniana w ewaluacji tylko raz bez względu na miejsce i formę wydania. Oznacza to, że na przykład ta sama monografia wydana w formie papierowej w różnych wydaniach (miękka lub twarda oprawa) posiadająca różne numery ISBN lub w formie elektronicznej (e-Book) jest traktowana jako jedna monografia.

W nowym modelu ewaluacji odstąpiono od obowiązującego poprzednio obowiązku posiadania przez monografię minimalnej objętości pod postacią określonej liczby arkuszy wydawniczych.

W dalszej części rozdziału opisane zostały mechanizmy doboru publikacji, które ostatecznie zostaną uwzględnione w procesie ewaluacji. Mechanizmy te są na tyle złożone (m.in. tzw. podwójne ważenie maksymalnej liczby publikacji, które można zgłosić do ewaluacji – dokonywane z poziomu naukowca i z poziomu podmiotu, o czym można przeczytać w kolejnym podrozdziale), że w celu zapewnienia podmiotowi możliwości uzyskania w ramach kryterium I jak najwyższej oceny punktowej za poszczególne osiągnięcia naukowe, zdecydowano o wprowadzeniu do systemu ewaluacji algorytmu optymalizującego. Algorytm ten ma na celu dokonywanie wstępnego wyboru osiągnięć naukowych, które powinny stanowić podstawę do ewaluacji. Przy uwzględnieniu wszystkich złożoności mechanizmów ewaluacji, algorytm powinien służyć podmiotom poddającym się ewaluacji pomocą we właściwym doborze publikacji i innych osiągnięć naukowych. Innymi słowy, algorytm ten ma pełnić rolę swego rodzaju suflera, podpowiadającego, które osiągnięcia podmiot powinien zgłosić do ewaluacji, aby uzyskać za nie jak najwięcej punktów. Model ewaluacji nie zakłada jednak pozostawienia ostatecznej decyzji w kwestii wyboru osiągnięć po stronie maszyny. Dlatego też wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym ostatnie słowo w kwestii wskazania m.in. właściwych artykułów i monografii do celów ewaluacji zawsze należy do rektora czy dyrektora kierującego podmiotem poddającym się ewaluacji. Kierownik podmiotu, w terminie 21 dni od dnia otrzymania opracowanej z wykorzystaniem algorytmu zoptymalizowanej listy osiągnięć, może bowiem złożyć wniosek o uwzględnienie w ewaluacji innych osiągnięć, niż te wybrane w wyniku zastosowania algorytmu optymalizującego. Ostatnie słowo zatem zawsze w tym względzie należy do człowieka.

Jednym z podstawowych założeń ogólnych, które leżą u podstaw oceny dokonywanej w ramach kryterium I jest to, że ocena ta jest ustalana po podzieleniu sumy punktów (przyznanych podmiotowi za wszystkie uwzględnione w ewaluacji osiągnięcia publikacyjne oraz patenty) przez liczbę N. Dzięki takiemu zabiegowi normalizacyjnemu ewaluacja nie

preferuje podmiotów dużych, zatrudniających w danej dyscyplinie kilkadziesiąt lub nawet kilkaset osób. Poprzez dokonanie tej normalizacji wyniku dla kryterium I, osiągnięcia podmiotów zatrudniających jedynie minimalną liczbę 12 pracowników w danej dyscyplinie, jak i tych podmiotów, które mają w tej samej dyscyplinie zatrudnionych osób 120, liczą się w taki sam sposób.

Zasada dziedziczenia prestiżu

Podstawową zasadą modelu oceny publikacji jest ujednolicona metoda oceny wszystkich kanałów publikacji (czyli środków, za pomocą których komunikowane są wyniki badań naukowych) poprzez uznanie – funkcjonującej od ponad pół wieku w naukometrii – zasady dziedziczenia prestiżu. Zgodnie z tą zasadą artykuł (w tym artykuł recenzyjny) jest wart tyle, ile czasopismo naukowe, w którym jest opublikowany, a monografia naukowa (w tym przekład lub edycja naukowa tekstów źródłowych) – tyle, ile wydawnictwo ją wydające. Zasada ta dotyczy również rozdziałów monografii naukowych i redakcji naukowej takich monografii.

Aby ustalić, jakim prestiżem cieszą się kanały publikacji, a w konsekwencji – ile punktów zostanie przyznanych za publikację lub redakcję naukową monografii naukowej, na potrzeby systemu ewaluacji tworzone są dwa ministerialne wykazy:

- wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych,
- wykaz wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe.

Żeby motywować do publikowania i redakcji naukowej w najbardziej prestiżowych czasopismach i wydawnictwach o zasięgu międzynarodowym oraz uniknąć zjawiska tzw. punktozy (rozumianej jako presja na publikowanie i redagowanie w dużej liczbie nisko punktowanych kanałów publikacji), wykazy sporządzane są w taki sposób, że czasopismom, materiałom i wydawnictwom cieszącym się większym prestiżem przyznaje się znacząco większą liczbę punktów niż tym, które cieszą się mniejszym prestiżem. Co do zasady, większa różnica w punktacji występuje również między – z jednej strony – kanałami publikacji ujętymi w wykazach, a – z drugiej strony – tymi, które w wykazach nie zostały zamieszczone.

Poszanowanie różnych sposobów komunikacji właściwych dla różnych dyscyplin naukowych

Ewaluacja publikacji naukowych odbywa się z poszanowaniem różnych sposobów komunikacji, które są dominujące w poszczególnych dyscyplinach naukowych. W związku z tym publikacje są oceniane z uwzględnieniem nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych, ale w taki sposób, że np. najlepsze czasopisma humanistyczne osiągają taką samą punktację jak najlepsze czasopisma z innych dziedzin nauki. Równe traktowanie dyscyplin naukowych jest możliwe dzięki nowej metodzie sporządzania wykazu czasopism. Wykaz jest sporządzany na podstawie oceny eksperckiej wpływu czasopism naukowych lub recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych na rozwój nauki. Ocena będzie przeprowadzona przez 44 zespoły (powołane odrębnie dla każdej dyscypliny naukowej), co ma na celu uszanowanie specyfiki i złożoność każdej z dyscyplin. Do zadań każdego z 44 zespołów należy m.in. wybór wskaźnika bibliometrycznego, który w najbardziej adekwatny sposób mierzy wpływ czasopism naukowych lub recenzowanych materiałów na rozwój danej dyscypliny naukowej. Dzięki nowej metodzie sporządzania wykazu czasopism jest możliwe docenienie najlepszych osiągnięć humanistyki i nauk społecznych w tym samym stopniu, w jakim do tej pory były doceniane najlepsze osiągnięcia publikacyjne np. w naukach o życiu.

Ponadto, nowy model ewaluacji bierze pod uwagę, że w różnych dyscyplinach naukowych różne kanały publikacji odgrywają wiodącą rolę. Skoro zatem monografia naukowa pełni, np. w przypadku dyscypliny naukowej historia, ważniejszą rolę niż artykuł naukowy, to metoda ewaluacji uwzględnia tę właśnie praktykę publikacyjną. Czyni to poprzez przyznanie zdecydowanie większej liczby punktów za publikacje monograficzne, niż za znakomitą większość publikacji zamieszczonych w czasopismach naukowych oraz dając możliwość zgłoszenia większej liczby osiągnięć pod postacią monografii, niż ma to miejsce w przypadku innych dziedzin nauk (szczegóły wyjaśniono w dalszej części przewodnika, w punkcie dotyczącym limitu publikacji, tzw. slotów publikacyjnych przypadających na jednego pracownika/doktoranta).

Uwzględniając specyfikę kanałów publikacyjnych w niektórych dyscyplinach, m.in. „informatyka” oraz „informatyka techniczna i telekomunikacja”, w ewaluacji na równi z artykułami naukowymi publikowanymi w czasopismach są również brane pod uwagę artykuły naukowe publikowane w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, ujęte w bazie informatycznych konferencji naukowych The Computing Research and Education Association of Australasia (CORE) i cieszące się odpowiednim prestiżem. W praktyce oznacza to, że artykuły publikowane w materiałach z konferencji

międzynarodowych będą zgłaszać na cele ewaluacji głównie naukowcy aktywni w dyscyplinie informatyka lub w dyscyplinie elektrotechnika, elektronika i inżynieria informacyjna, ponieważ to właśnie w tych dyscyplinach najważniejszą formą aktywności naukowej są wystąpienia konferencyjne dokumentowane pod postacią artykułów publikowanych w prestiżowych i uznawanych na całym świecie materiałach z tychże konferencji (np. IEEE International Conference on Communications – najważniejsza na świecie naukowa konferencja telekomunikacyjna).

Czasopisma naukowe i recenzowane materiały z konferencji międzynarodowych

Kanały publikacyjne ujęte w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych

Jak wspomniano powyżej, artykuły naukowe są w nowym modelu ewaluacji oceniane z zastosowaniem zasady dziedziczenia prestiżu (czyli artykuł naukowy otrzyma tyle punktów, ile punktów otrzyma czasopismo naukowe lub recenzowane materiały z konferencji międzynarodowych, w których ukazał się ten artykuł). Podstawowym narzędziem ustalania punktacji jest w tym przypadku ministerialny wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych. Wykaz ten obejmuje:

- czasopisma naukowe ujęte w bazie **Scopus**;
- czasopisma naukowe ujęte w bazie **Web of Science**;
- **recenzowane materiały** z konferencji międzynarodowych, którym w bazie **informatycznych konferencji naukowych** The Computing Research and Education Association of Australasia (**CORE**) przyznano kategorię co najmniej C;
- **polskie i zagraniczne czasopisma naukowe** ujęte w międzynarodowej bazie European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (**ERIH+**), które w wyniku **oceny eksperckiej** zostały uznane za posiadające międzynarodową renomę i szczególny wpływ na rozwój danej dyscypliny naukowej, spełniające standardy etyczne i naukowe;
- czasopisma naukowe będące przedmiotem projektów finansowanych w ramach programu „**Wsparcie dla czasopism naukowych**”.

Baza Scopus jest jedną z baz bibliograficznych o największym zasięgu, dobrze pokrywającą całe spektrum badań, w tym w zakresie dziedziny nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych. W wykazie znajdują się wszystkie czasopisma naukowe ujęte w tej bazie. Liczne polskie czasopisma w niej indeksowane będą automatycznie umieszczane w wykazie, niezależnie od języka publikowanych w nim artykułów naukowych.

W przypadku natomiast drugiej największej bazy bibliograficznej Web of Science wykaz obejmuje jedynie te czasopisma naukowe, które znajdują się w powiązanych z tą bazą indeksach: Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index, Arts and Humanities Citation Index i Emerging Sources Citation Index.

Wykaz obejmie materiały konferencyjne publikowane w ramach konferencji międzynarodowych uwzględnionych w bazie CORE, którym przypisano w tej bazie przynajmniej kategorię C. Warunkiem uwzględnienia materiałów konferencyjnych w wykazie będzie ponadto zaindeksowanie w bazie DBLP, będącej bazą bibliograficzną o największym zasięgu w zakresie publikacji materiałów z informatycznych konferencji naukowych. Baza CORE jest uznanym przez międzynarodowe środowisko informatyków wykazem najbardziej renomowanych konferencji międzynarodowych w tym obszarze badawczym.

W wykazie będą mogły się znaleźć renomowane czasopisma z bazy ERIH+, indeksującej czasopisma z dziedziny nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych. Z powodu znacznego zróżnicowania poziomu naukowego czasopism w bazie ERIH+ w wykazie zostaną ujęte jedynie czasopisma wybrane przez ekspertów reprezentujących dyscypliny w tych trzech dziedzinach nauki. W celu zapewnienia wysokiej jakości kanałów publikacji zamieszczonych w wykazie, zespoły eksperckie będą zobowiązane do przedstawienia szczegółowego uzasadnienia dla włączenia każdego z tych czasopism do wykazu, zawierającego ocenę renomy i wpływu danego czasopisma na rozwój reprezentowanej dyscypliny naukowej oraz jego etycznych i naukowych standardów. Dzięki temu rozwiązaniu w wykazie znajdą się polskie i zagraniczne czasopisma naukowe ważne dla dyscyplin zajmujących się niszowymi zagadnieniami o znaczeniu lokalnym lub regionalnym (m.in. dla literaturoznawstwa, nauk o kulturze i religii czy nauk prawnych).

Program „Wsparcie dla czasopism naukowych” to z kolei program ogłaszany cyklicznie, nie częściej niż co 2 lata, przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W ramach tego programu wydawcy polskich czasopism naukowych mogą otrzymać wsparcie finansowe na ich rozwój, jeśli czasopisma te prezentują wysoki poziom naukowy, ale nie są indeksowane ani w bazie Scopus, ani Web of Science. Do startu w konkursie w ramach programu upoważnione są te czasopisma, które: przyjęły zasady etyki publikacyjnej zgodne

z wytycznymi Komitetu do spraw Etyki Publikacyjnej (COPE – *Committee on Publication Ethics*), w okresie dwóch lat kalendarzowych poprzedzających rok ogłoszenia konkursu nie miały opóźnień wydawniczych, a odsetek autorów tych czasopism, którzy jednocześnie prowadzą działalność naukową w podmiotach wydających te czasopisma, nie przekracza w tym okresie 50 procent wszystkich publikujących w nich autorów. Maksymalna liczba czasopism, które za każdym kolejnym ogłoszeniem konkursu można wesprzeć w ramach tego programu, to 500. Ponadto, w każdym kolejnym komunikacie o konkursie minister będzie określał minimalną liczbę czasopism naukowych publikujących artykuły naukowe w poszczególnych dziedzinach, które w danej edycji konkursu z pewnością zostaną beneficjentami programu. Rozwiązanie to ma stanowić dodatkową gwarancję otrzymania wsparcia dla polskich czasopism humanistycznych, społecznych i teologicznych, które są relatywnie słabiej reprezentowane w międzynarodowych bazach bibliometrycznych. Aby zdobyć wsparcie finansowe w ramach programu, wydawcy czasopism muszą przedstawić m.in. kompleksowy plan podniesienia poziomu praktyk wydawniczych i edytorskich umożliwiający im wejście w międzynarodowy obieg naukowy.

Przypisanie dyscyplin do czasopism naukowych

Do wszystkich czasopism naukowych oraz recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych zostaną przypisane dyscypliny. Należy na wstępie podkreślić, że to rozwiązanie nie ograniczy naukowcom puli czasopism, w których mogą publikować swoje artykuły naukowe. W wyniku uwag zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych projektu rozporządzenia w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej, **z ostatecznej wersji rozporządzenia został usunięty limit dopuszczający zgłoszenie do ewaluacji maksymalnie 20% artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach, którym w wykazie czasopism przypisano inną dyscyplinę niż ewaluowana. Osiągnięcia powinny jednak mieć związek tematyczny z badaniami naukowymi prowadzonymi w ramach danej dyscypliny.** Komisja Ewaluacji Nauki będzie mogła nie uwzględnić w ewaluacji osiągnięcia, jeśli w oczywisty sposób nie będzie ono związane z badaniami naukowymi prowadzonymi w podmiocie w ramach danej dyscypliny. Z drugiej strony Komisja nie będzie mogła odmówić uwzględnienia w ewaluacji multidyscyplinarnego czy interdyscyplinarnego artykułu naukowego, którego tematyka nakłada się na obszar danej dyscypliny. Zapewnienie związku osiągnięć z ewaluowaną dyscypliną jest konieczne w kontekście powiązania kategorii z uprawnieniami do nadawania stopni (a w konsekwencji także z innymi uprawnieniami uzależnionymi aktualnie od praw podmiotów do

doktoryzowania lub habilitowania, np. pełnej autonomii programowej w zakresie otwierania nowych kierunków studiów). Rezygnacja z tej zasady, w kontekście elastycznych zasad dotyczących przypisania pracowników do dyscyplin, sprawiłaby, że uprawnienia do nadawania stopni w danej dyscyplinie mogłyby uzyskiwać uczelnie i instytuty, które w znikomym stopniu prowadziłyby badania w tej dyscyplinie. Przykładowo, dwunastu doktorów ekonomii mogłoby wskazać jako swoją drugą dyscyplinę prawo i upoważnić uczelnię do wykazania w ewaluacji w tej dyscyplinie swoich publikacji ekonomicznych, co mogłoby skutkować uzyskaniem przez tę uczelnię uprawnień doktorskich i habilitacyjnych z prawa, mimo że żadne badania naukowe w tym obszarze nie byłyby prowadzone.

Przypisanie dyscyplin do czasopism jest natomiast konieczne z dwóch powodów. **Po pierwsze, będzie ono służyło usprawnieniu procesu ewaluacji jakości działalności naukowej.** W związku z tym, że artykuły naukowe będą zdecydowanie najczęściej zgłaszanymi do ewaluacji osiągnięciami, przyjęta zostanie zasada, zgodnie z którą artykuły w czasopismach, którym przypisano ewaluowaną dyscyplinę, będą automatycznie uznawane jako mające związek z tą dyscypliną. Jednocześnie, nie zostanie ograniczona możliwość uwzględnienia w ewaluacji artykułu opublikowanego w czasopiśmie, do którego ewaluowana dyscyplina nie jest przypisana (o ile osiągnięcie będzie związane tematycznie z badaniami prowadzonymi w tej dyscyplinie).

Po drugie, **przypisanie dyscyplin do czasopism jest niezbędnym elementem procedury sporządzania wykazu czasopism naukowych oraz recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.**

Artykuły naukowe opublikowane w czasopiśmie naukowym lub recenzowanych materiałach z wykazu

Wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych jest sporządzany nie rzadziej niż raz na dwa lata i jest ogłaszany w formie komunikatu ministra. Za artykuł opublikowany w czasopiśmie naukowym lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej przyznaje się tyle punktów, ile przyznaje się danemu czasopismu lub danym materiałom w ministerialnym wykazie. **W zależności od liczby punktów przypisanych w wykazie czasopismu naukowemu lub recenzowanym materiałom, za autorstwo artykułu można otrzymać: 20, 40, 70, 100, 140 albo 200 punktów.** W przypadku artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub recenzowanych materiałach niezamieszczonych w wykazie ministerialnym można za nie uzyskać zryczałtowaną liczbę punktów (każdemu takiemu artykułowi przyznaje się tyle samo

punktów), znacznie mniejszą w porównaniu do artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach lub materiałach z wykazu. Wychodząc naprzeciw postulatowi zgłaszanemu przez środowisko naukowe, projekt wykazu czasopism jest sporządzany na podstawie oceny wpływu czasopism naukowych lub recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych na rozwój nauki. Ocena jest przeprowadzona przez zespoły powołane, ze względu na specyfikę i złożoność dyscyplin naukowych, odrębnie dla każdej z nich. Powołanie zespołów reprezentujących dyscypliny naukowe ma na celu zapewnienie, że punktacja przypisana czasopismom naukowym i recenzowanym materiałom z konferencji międzynarodowych odzwierciedla faktyczny wpływ poszczególnych czasopism i materiałów na rozwój dyscyplin naukowych.

W celu zapewnienia możliwie najwyższego stopnia obiektywności w ocenie czasopism naukowych każdy z zespołów dokonuje oceny na podstawie danych obejmujących wskaźniki wpływu (danych ilościowych mierzących oddziaływanie kanałów publikacji, obliczanych na podstawie informacji o cytowaniach) i wyliczonych na ich podstawie wartości centylowych dla czasopism naukowych z podziałem na poszczególne dyscypliny naukowe. Wartości centylowe mierzą położenie kanału publikacji o danej wartości centylowej względem całej grupy kanałów. Wartości centylowe pozwalają zespołom określić, które czasopisma naukowe według danych bibliometrycznych mają większy, a które mniejszy wpływ na rozwój dyscypliny naukowej. Przy wyliczaniu wartości centylowych czasopism naukowych dla poszczególnych wskaźników wpływu nie uwzględnia się tych czasopism, które nie mają wyliczonego poszczególnego wskaźnika wpływu, gdyż ze względu na brak danych nie można ich porównać metodą analizy ilościowej.

Wartości centylowe wylicza się w poszczególnych dyscyplinach naukowych odrębnie, na podstawie następujących wskaźników wpływu:

- dla czasopism naukowych ujętych w bazie Scopus: Source Normalized Impact per Paper (SNIP), CiteScore, Scimago Journal Rank (SJR);
- dla czasopism naukowych ujętych w indeksach bazy Web of Science: Journal Impact Factor (JIF), Article Influence, Category Normalized Citation Impact (CNCI).

Po wyliczeniu wartości centylowych odrębnie dla wskaźników wpływu z podziałem na dyscypliny, każdemu czasopismu przypisuje się wstępnie wartości punktowe dla każdej z jego wartości centylowych według następującego schematu:

- 200 punktów, jeżeli wartość centylowa wynosi co najmniej 97;
- 140 punktów, jeżeli wartość centylowa wynosi co najmniej 90, ale mniej niż 97;

- 100 punktów, jeżeli wartość centylowa wynosi co najmniej 75, ale mniej niż 90;
- 70 punktów, jeżeli wartość centylowa wynosi co najmniej 50, ale mniej niż 75;
- 40 punktów, jeżeli wartość centylowa wynosi co najmniej 25, ale mniej niż 50;
- 20 punktów, jeżeli wartość centylowa jest mniejsza niż 25.

Jeżeli dla czasopisma nie wyliczono wartości poszczególnego wskaźnika, a w konsekwencji – wartości centylowej, czasopismu przypisuje się 20 punktów.

W przypadku czasopisma interdyscyplinarnego, któremu przypisano wstępnie różną punktację dla danego wskaźnika w różnych dyscyplinach, wstępna wartość punktowa jest średnią arytmetyczną wartości punktowych ustalonych dla danego czasopisma naukowego na podstawie wartości centylowych w każdej z dyscyplin, którą to czasopismo reprezentuje. Jeśli średnia będzie znajdować się w równej odległości między dwoma najbliższymi progami wartości punktowych, to dla danego czasopisma naukowego wybierana jest wartość wyższa.

Na pierwszym etapie oceny eksperckiej zespoły wybierają jeden wskaźnik wpływu wyliczany dla czasopism naukowych zaindeksowanych w bazie Scopus i jeden wskaźnik wpływu dla czasopism naukowych zindeksowanych w wybranych indeksach bazy Web of Science. Wybór właściwego wskaźnika jest konsekwencją analizy wartości centylowych czasopism i ich wstępnej punktacji, przyznawanej na podstawie tych wartości. Umożliwienie zespołom wyboru wskaźnika wpływu gwarantuje, że do oceny czasopism naukowych reprezentujących daną dyscypliną naukową są wykorzystane wskaźniki, które najbardziej odpowiadają wzorcom publikowania i cytowań w poszczególnych dyscyplinach naukowych. Czasopismom naukowym przypisuje się jedną ze wstępnych wartości punktowych w zależności od wybranego wskaźnika. W przypadku czasopism naukowych, które są indeksowane w obu bazach jednocześnie i mają różne wstępne wartości punktowe, będące konsekwencją wyboru przez zespół dwóch różnych wskaźników do ustalenia wartości centylowej, zespół wybiera wyższą wartość punktową. Wybór wyższej wartości jest podyktowany koniecznością przygotowania wykazu, w którym każdemu czasopismu przypisana jest jedna wartość punktowa.

Na pierwszym etapie prac nad wstępnym projektem wykazu zespoły powołane dla dyscyplin w dziedzinach nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych mogą dołączyć do projektu wykazu wybrane polskie i zagraniczne czasopisma z bazy ERIH+, jeśli nie są one indeksowane w bazie Scopus lub w indeksach bazy Web of Science. W celu zapewnienia wysokiej jakości kanałów publikacji zamieszczonych w wykazie, zespoły są zobowiązane przedstawić szczegółowe uzasadnienie włączenia tych czasopism do wykazu, zawierające

ocenę renomy i wpływu danego czasopisma na rozwój reprezentowanej dyscypliny naukowej oraz jego etycznych i naukowych standardów.

Czasopismom wyłonionym w konkursach w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” oraz polskim i zagranicznym czasopismom wyselekcjonowanym z bazy ERIH+ przypisuje się wyjściową wartość punktową – 20 punktów. Wstępne przypisanie tym czasopismom najmniejszej liczby punktów jest uzasadnione niedostępnością wskaźników wpływu, która uniemożliwia porównanie wpływu tych czasopism na rozwój dyscyplin naukowych na podstawie danych bibliometrycznych. Analogicznie do tych czasopism traktowane są zresztą czasopisma naukowe, które są indeksowane w bazach Scopus i Web of Science ale – z różnych powodów – nie posiadają wyliczonych wskaźników wpływu. Także i te czasopisma naukowe mają przypisaną wyjściową wartość 20 punktów.

Dla recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych sporządzono odrębną metodę przypisywania wstępnej liczby punktów. Zespoły przypisują wstępną wartość punktową w zależności od tego, jaką kategorię CORE otrzymały konferencje międzynarodowe publikujące poszczególne materiały konferencyjne. W przypadku specyficznego kanału publikacji, którym są materiały konferencyjne, kategoria CORE jest bardziej miarodajną kategorią oceny renomy materiałów niż wskaźniki wpływu wyliczane w bazach Scopus i Web of Science. Wstępnie punkty recenzowanym materiałom przypisywane są według następującego schematu:

- 200 punktów, jeżeli konferencja posiada kategorię A*;
- 140 punktów, jeżeli konferencja posiada kategorię A;
- 70 punktów, jeżeli konferencja posiada kategorię B;
- 20 punktów, jeżeli konferencja posiada kategorię C.

Na drugim etapie prac nad projektem wykazu zespoły mogą zaproponować zmianę liczby punktów przypisanych do poszczególnych czasopism lub materiałów konferencyjnych w danej dyscyplinie naukowej, w przypadku stwierdzenia nieadekwatności punktacji w stosunku do faktycznego wpływu kanału publikacji na rozwój nauki. Zmiana ta będzie polegać na zwiększeniu lub zmniejszeniu liczby punktów nie więcej niż o dwa progi punktowe. Rozwiązanie to ma zapobiegać jednostkowym anomalom w punktacji czasopism lub materiałów konferencyjnych, które mogą być efektem m.in. niedoskonałości wskaźników wpływu wykorzystanych do oceny kanałów publikacji czy błędów w indeksowaniu. Proponując zmiany wstępnej punktacji, zespoły powinny kierować się specyfiką praktyk publikacyjnych i wzorców cytowań w danej dyscyplinie naukowej oraz tym, jak dużą renomą

cieszą się poszczególne kanały publikacji w opinii międzynarodowego środowiska naukowego. Punktem odniesienia dla zespołów przy ocenie prestiżu kanałów publikacji w międzynarodowym środowisku naukowym są uznane bazy czasopism. Mogą to być np. bazy kanałów publikacyjnych (SPI Scholarly Publishers Indicators; Publication Forum; Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers), w których czasopisma przyporządkowywane są do różnych poziomów w wyniku eksperckiej oceny renomy czasopism naukowych. Zespoły muszą przedstawić szczegółowe uzasadnienie każdej poszczegółnej zmiany.

Należy podkreślić, że zespoły mogą zaproponować zmianę liczby punktów przyznawanych również tym czasopismom, które nie mają wyliczonych wskaźników wpływu. Dzięki temu rozwiązaniu czasopisma o wysokiej renomie, ale np. zajmujące się niszowym obszarem badań lub indeksowane w bazach o największym zasięgu przez zbyt krótki okres czasu, aby miały wyliczone wskaźniki wpływu, mogą uzyskać do 70 punktów, co odpowiada punktacji czasopism z drugiego kwartyla najbardziej wpływowych czasopism. Oznacza to, że czasopismu bez wyliczonego wskaźnika można przypisać tę samą liczbę punktów, którą przypisuje się czasopismom mającym według danych bibliometrycznych większy wpływ na rozwój dyscypliny naukowej niż połowa czasopism reprezentujących daną dyscyplinę, ale nie większy niż $\frac{1}{4}$ najlepszych czasopism z tej dyscypliny.

Przygotowanie projektu wykazu jest zadaniem Komisji Ewaluacji Nauki. W ramach przeprowadzanej oceny KEN będzie w szczególności analizować, czy proponowane przez zespoły zmiany liczby punktów wstępnie przypisanych czasopismom naukowym i recenzowanym materiałom z konferencji międzynarodowych są zasadne. W przypadku stwierdzenia, że uzasadnienie zmiany punktacji danego czasopisma albo materiału jest niewystarczające, KEN może przywrócić punktację wynikającą z jego wartości centylowej, a jeśli nie można wyliczyć dla niego tej wartości – przywrócić punktację w wysokości 20 punktów. Analogicznie, KEN może odmówić dopisania do listy polskiego lub zagranicznego czasopisma naukowego z bazy ERIH+, jeśli uzna, że przedłożone przez dany zespół uzasadnienie nie wykazuje w wystarczającym stopniu, że czasopismo ma międzynarodową renomę, przyczynia się istotnie do rozwoju danej dyscypliny naukowej oraz spełnia etyczne i naukowe standardy. Ze względu na swój interdyscyplinarny charakter KEN stanowi gwarancję, że zmiany w punktacji czasopism i materiałów są podejmowane na podstawie uzasadnień przygotowanych w sposób rzetelny i uczciwy, a także że punktacja nie była zmieniana przez zespoły z innych powodów niż merytoryczne.

Kolejnym zadaniem KEN jest zapewnienie, by czasopisma i materiały, którym przypisano więcej niż jedną dyscyplinę naukową, miały w projekcie wykazu jednorodną punktację. Ponieważ listy czasopism i materiałów są przygotowywane przez zespoły w dyscyplinach, poszczególne interdyscyplinarne czasopisma i materiały mogą posiadać inne wartości punktowe na różnych listach. W przypadku niewielkiej różnicy w punktacji dla danego czasopisma albo materiałów – wynoszącej nie więcej niż dwa progi punktowe – KEN przypisuje temu czasopismu albo materiałom punkty na podstawie średniej. W przypadku większych różnic punktowych punktacja jest przypisywana po przeprowadzeniu przez KEN dodatkowej oceny. Ocena ekspercka interdyscyplinarnego czasopisma naukowego lub interdyscyplinarnych recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowej może dotyczyć m.in. wzorców publikacyjnych i cytowań w dyscyplinach do nich przypisanych, wskaźników wykorzystanych do ich oceny przez zespoły, profilu tych kanałów publikacyjnych, a także rzetelności uzasadnień przygotowanych przez poszczególne zespoły. Przykładowo, rażąca różnica punktacji danego czasopisma naukowego w dwóch różnych dyscyplinach może być wynikiem tego, że w jednej z tych dyscyplin czasopismo publikuje niewielki odsetek artykułów. W tej sytuacji przypisywanie punktacji na podstawie średniej nie oddawałoby wpływu tego kanału publikacyjnego na rozwój nauki. Ostateczne przypisanie liczby punktów w projekcie wykazu, w przypadkach rażącej rozbieżności punktów w różnych dyscyplinach wymaga dodatkowej oceny eksperckiej KEN.

Artykuły naukowe opublikowane w czasopismach lub materiałach niezamieszczonych w wykazie

Każdy artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie naukowym, które nie jest zamieszczone w wykazie ministerialnym, otrzymuje 5 punktów. Oznacza to, że po 5 punktów otrzymują te publikacje, które ukazują się w czasopismach „niewidocznych” dla baz Scopus lub Web of Science, a zarazem takich, które:

- nie zdecydowały się (lub z przyczyn formalnych nie mogły) przystąpić do programu Ministra dedykowanego wsparciu dla polskich czasopism naukowych lub
- nie zostały wyselekcjonowane przez zespoły ekspertów z bazy ERIH+ bądź ich wybór został zakwestionowany przez KEN.

Wypadki szczególne

Nieco inaczej przedstawia się kwestia publikacji naukowych, które powstały w ramach konferencji międzynarodowych nieuwzględnionych w bazie CORE albo mających

w tej bazie kategorię niższą niż C. Za autorstwo takiej publikacji będzie można uzyskać więcej niż 5 punktów, jeśli ukaże się ona w czasopiśmie z wykazu (wówczas artykuł będzie punktowany jako artykuł opublikowany w czasopiśmie) albo jako rozdział monografii (wówczas do publikacji odnoszą się zasady oceniania rozdziałów w monografiach).

Warto również nadmienić, że możliwe są sytuacje, kiedy jedną publikację można sklasyfikować jednocześnie jako np. artykuł w czasopiśmie naukowym oraz w recenzowanych materiałach. Sytuacja taka może wystąpić np. wówczas, gdy wyniki badań przedstawionych w ramach konferencji międzynarodowej są publikowane w czasopiśmie indeksowanym w jednej z baz czasopism uwzględnianych przy sporządzaniu wykazu. W takim wypadkach przyznaje się artykułowi wyższą liczbę punktów.

Artykuły recenzyjne

Jak wspomniano wcześniej, osiągnięciem uwzględnianym w ewaluacji jest również artykuł recenzyjny opublikowany w czasopiśmie naukowym zamieszczonym w wykazie czasopism. W wyniku ewaluacji za artykuł recenzyjny będzie można uzyskać 25% liczby punktów przyznawanych za artykuł naukowy opublikowany w danym czasopiśmie naukowym. Artykuły recenzyjne opublikowane w czasopiśmie spoza wykazu nie będą uwzględniane w ewaluacji.

Przepisy przejściowe dla pierwszej ewaluacji w nowym modelu: zasady punktowania artykułów opublikowanych w latach 2017-2018

Zmiana modelu ewaluacji i zasad sporządzania wykazu czasopism wymaga szczególnych przepisów dla ewaluacji przeprowadzanej w roku 2021.

W przypadku pierwszej ewaluacji z 2021 r. w ogólnej liczbie publikacji zgłoszonych przez poszczególne podmioty artykuły naukowe opublikowane w ostatecznej formie w latach 2017-2018 będą musiały mieć udział nie mniejszy niż 1N (należy przy tym zaznaczyć, że minimalny limit 1N dla artykułów opublikowanych w latach 2017 i 2018 nie obowiązuje w dyscyplinach „informatyka” oraz „informatyka techniczna i telekomunikacja”, dla których materiały konferencyjne są podstawowym kanałem publikowania wyników badań naukowych). Za autorstwo artykułu naukowego opublikowanego w ostatecznej formie w tych latach w czasopiśmie naukowym ujętym w wykazie czasopism naukowych sporządzonym zgodnie nieobowiązującymi już przepisami, czyli w wykazie ogłoszonym w komunikacie Ministra z dnia 25 stycznia 2017 r., przyznaje się liczbę wynikającą z tego właśnie – a nie nowego – wykazu.

Przepisy przewidują również szczególne rozwiązanie dla artykułów naukowych opublikowanych w ostatecznej formie w latach 2017-2018 w czasopismach, które są aktualnie indeksowane w bazie Scopus i czterech najważniejszych indeksach bazy Web of Science, lecz nie zostały z jakiegoś powodu uwzględnione w wykazie z dnia 25 stycznia 2017 r. Artykuły takie będą otrzymywać liczbę punktów odpowiadającą najniżej punktowanemu czasopismu znajdującemu się w części A tego wykazu, czyli 15 punktów.

Tę samą liczbę punktów – czyli 15 – uzyska również artykuł naukowy, który w ostatecznej formie został w latach 2017-2018 opublikowany w recenzowanych materiałach z międzynarodowych konferencji naukowych uwzględnionych w głównej kolekcji bazy Web of Science: Core Collection. Rozwiązanie to zostało wprowadzone, ponieważ wykazy tworzone na podstawie uchylonych przepisów nie obejmowały materiałów z konferencji międzynarodowych.

Monografie

Wykaz wydawnictw wydających recenzowane monografie naukowe

Recenzowane monografie naukowe, rozdziały w recenzowanych monografiach naukowych oraz redakcja naukowa takich monografii są – podobnie jak artykuły naukowe – uwzględniane w ewaluacji i oceniane poprzez zastosowanie zasady dziedziczenia prestiżu. Należy przy tym pamiętać, że w rozumieniu rozporządzenia ws. ewaluacji jakości działalności naukowej monografią jest również recenzowany i opatrzone aparatem naukowym przekład na język polski dzieła istotnego dla nauki lub kultury oraz przekład takiego dzieła wydanego w języku polskim na inny język nowożytny, a także edycja naukowa tekstów źródłowych.

Podstawowym narzędziem ustalania punktacji dla tych osiągnięć jest ministerialny wykaz wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe. Należy wyraźnie podkreślić, że w wykazie uwzględniane są wydawnictwa zarówno polskie, jak i zagraniczne.

Wykaz ministerialny składa się z dwóch poziomów. Poziom I obejmuje wydawnictwa naukowe spełniające etyczne i naukowe standardy wydawnicze. Do poziomu II zalicza się te wydawnictwa, które nie tylko spełniają powyżej wzmiankowane standardy, ale są również wiodącymi wydawnictwami o zasięgu międzynarodowym, których rozpoznawalność i prestiż w międzynarodowym środowisku naukowym jest bezdyskusyjna. Wydawnictwa są klasyfikowane na jednym z tych dwóch poziomów przez Komisję Ewaluacji Nauki. Klasyfikacja ta jest realizowana w wyniku eksperckiej oceny wydawnictw, dotychczas

bowiem nie zostały wypracowane uznane przez międzynarodowe środowisko naukowe narzędzia bibliometryczne, które pozwalałyby na zautomatyzowaną ocenę wydawnictw naukowych. Dokonując oceny eksperckiej wydawnictw, KEN współpracuje z Biblioteką Narodową, która dysponuje bazami polskich wydawnictw. W przypadku wydawnictw zagranicznych KEN wykorzystuje m.in. dane zebrane w Polskiej Bibliografii Naukowej na cele ewaluacji przeprowadzonej za lata 2013-2016. Rozwiązanie to uwzględnia praktyki publikacyjne np. filologów i kulturoznawców, których osiągnięcia naukowe wydawane są często przez wydawnictwa publikujące w niszowych językach.

Klasyfikując wydawnictwo na poziom pierwszy wykazu, KEN bierze pod uwagę, czy wydawnictwo stosuje zasady etyki publikacyjnej w celu przeciwdziałania niepożądanym praktykom publikacyjnym (np. plagiatom czy tzw. ghostwritingowi – publikowaniu artykułów naukowych pod nie swoim nazwiskiem). Rekomendowanym dla KEN punktem odniesienia są w tym zakresie wytyczne Komitetu do spraw Etyki Publikacyjnej (COPE – *Committee on Publication Ethics*). Z uwagi na to, że stosowanie wytycznych COPE może nie być w Polsce powszechne, KEN uwzględnia w ocenie także kierowanie się przez wydawnictwo innymi zasadami przeciwdziałania niepożądanym praktykom publikacyjnym. KEN bierze ponadto pod uwagę posiadanie przez wydawnictwo ustalonej procedury recenzji naukowej dla wszystkich monografii naukowych lub monografii pod redakcją naukową

Tworząc poziom drugi wykazu, KEN korzysta m.in. z wyników podobnych ocen przeprowadzanych dla wydawnictw w innych krajach znanych z bardzo dobrego poziomu rozwoju naukowego. KEN może odnosić się więc m.in. do takich wykazów jak: SPI: *Scholarly Publishers Indicators*, *Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers* czy też fińskie *Publication Forum*. Ponadto KEN sprawdza, czy wydawnictwo: publikuje monografie, które wnoszą istotny wkład w rozwój dyscyplin naukowych, czy prowadzi globalną dystrybucję i wydaje monografie w większości dziedzin nauki, a także czy stosuje jednolite standardy kwalifikowania monografii naukowych do publikacji, niezależnie od wniesienia opłaty za publikację monografii lub wysokości tej opłaty.

W przypadku wydawnictw niezamieszczonych w wykazie, recenzowane monografie naukowe, rozdziały w recenzowanych monografiach naukowych oraz redakcja naukowa takich monografii uzyskują (na zasadzie ryczału) tyle samo punktów, zdecydowanie mniej niż wynosi punktacja za publikacje w wydawnictwach zamieszczonych w ministerialnym wykazie.

Należy jednak zaznaczyć, że od powyższej zasady istnieje wyjątek. Dotyczy on monografii opublikowanych w obrębie dyscyplin z dziedziny nauk humanistycznych,

dziedziny nauk społecznych lub dziedziny nauk teologicznych. Dla tych trzech dziedzin nauki nowy model ewaluacji dopuszcza sytuację, w której monografia jest wysoko ocenionym osiągnięciem publikacyjnym, pomimo że nie została opublikowana przez wydawnictwo znajdujące się na wykazie ministerialnym.

Wyjątkiem od zasady ryczałtowego przypisywania znacząco mniejszej ilości punktów wydawnictwom spoza ministerialnego wykazu, są monografie autorstwa naukowców reprezentujących nauki humanistyczne, społeczne lub teologiczne, wydane przez wydawnictwo spoza wykazu, które w ramach ewaluacji przejdą ocenę ekspercką. Ocenę takich monografii naukowych przeprowadza KEN. Wnioski o taką ocenę wraz z uzasadnieniem składa się w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Każdy podmiot w danej dyscyplinie humanistycznej, społecznej lub teologicznej może wnioskować, w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok przeprowadzenia ewaluacji, o ocenę maksymalnie 5 tego typu monografii, które zostały opublikowane w okresie objętym ewaluacją.

Ponadto, w okresie przejściowym, mając na uwadze nierzadko dużą liczbę wydawnictw wydziałowych funkcjonujących w ramach jednej uczelni, wprowadzono w przypadku ewaluacji za lata 2017-2020 zasadę, że za monografię naukową wydaną przed dniem 1 stycznia 2021 r. przez wydawnictwo wydziałowe, które z jakichś przyczyn nie zostało uwzględnione w wykazie, będzie można przyznać taką samą liczbę punktów jak za monografię wydaną przez wydawnictwo ogólnouczelniane.

Punktacja dla monografii naukowych wydanych w wydawnictwie z ministerialnego wykazu

Zgodnie z zasadą dziedziczenia prestiżu, recenzowana monografia naukowa otrzymuje tyle punktów, ile punktów w wykazie otrzymało wydawnictwo ją wydające:

- wydawnictwa z poziomu I (spełniające etyczne i naukowe standardy wydawnicze) otrzymują 80 punktów;
- wydawnictwa z poziomu II (rozpoznawalne w międzynarodowym środowisku naukowym jako wiodące) otrzymują 200 punktów.

A zatem, recenzowana monografia naukowa otrzymuje, odpowiednio do poziomu, który ma przypisane wydawnictwo ją publikujące, 80 lub 200 punktów.

W przypadku ewaluacji w dyscyplinach należących do dziedziny nauk humanistycznych, nauk społecznych i nauk teologicznych za monografie wydane w wydawnictwach z wykazu przyznaje się:

- 100 pkt za monografie wydane przez wydawnictwa z poziomu I,
- 300 pkt za monografie wydane przez wydawnictwa z poziomu II.

Ponadto, nawiązując do wyżej wymienionych wyjątków, w dziedzinach nauk humanistycznych, nauk społecznych i nauk teologicznych można uzyskać 100 punktów także za monografię naukową w wydawnictwie nieujęty w wykazie, jeśli monografia uzyska pozytywną ocenę w ramach specjalnej oceny eksperckiej przeprowadzonej przez KEN. W ramach ewaluacji za lata 2017-2020 tę samą liczbę punktów, tj. 80 lub 100 (w zależności od dziedziny nauki), będzie można uzyskać także za monografię wydaną w wydawnictwie wydziałowym spoza wykazu, jeśli wydawnictwo tej samej uczelni jest ujęte w tym wykazie.

W pozostałych przypadkach za autorstwo monografii będzie można uzyskać zryczałtowaną liczbę 20 punktów.

Redakcja monografii naukowej

W zależności od tego, czy wydawnictwo sklasyfikowano w wykazie ministerialnym na poziomie I czy na poziomie II, za redakcję monografii naukowej wydanej w takim wydawnictwie przyznaje się 20 lub 100 punktów (odpowiednio – dla poziomu I i poziomu II). W przypadku ewaluacji w dyscyplinach należących do dziedziny nauk humanistycznych, nauk społecznych i nauk teologicznych za redakcje monografii wydanej w wydawnictwach z poziomu II liczbę punktów zwiększa się o 50%, czyli do wysokości 150 pkt.

Za redakcję monografii naukowej opublikowanej w wydawnictwie niezamieszczonym w ministerialnym wykazie, która uzyskała pozytywny wynik wcześniej opisanej oceny eksperckiej KEN, przyznaje się 20 punktów. Do redakcji monografii stosuje się zasadę przejściową dotyczącą wydawnictw wydziałowych. Za redakcję każdej innej monografii naukowej opublikowanej w wydawnictwie niezamieszczonym w wykazie ministerialnym przyznaje się 5 punktów.

Rozdział w monografii naukowej

W zależności od tego, czy na ministerialnym wykazie wydawnictwo sklasyfikowano na poziomie I czy na poziomie II, za rozdział w takiej monografii naukowej przyznaje się 20 punktów (dla poziomu I) lub 50 punktów (dla poziomu II). W przypadku ewaluacji w dyscyplinach należących do dziedziny nauk humanistycznych, nauk społecznych i nauk

teologicznych za rozdziały w monografiach wydanych w wydawnictwach z poziomu II liczbę punktów zwiększa się o 50%, czyli do wysokości 75 pkt.

Za rozdział w monografii naukowej opublikowanej w wydawnictwie niezamieszczonym w ministerialnym wykazie, która uzyskała pozytywny wynik ww. oceny eksperckiej KEN, przyznaje się 20 punktów. Do rozdziałów w monografiach stosuje się zasadę przejściową dotyczącą wydawnictw wydziałowych. Za rozdział w każdej innej monografii naukowej opublikowanej w wydawnictwie niezamieszczonym w wykazie ministerialnym przyznaje się 5 punktów.

Zestawienie tabelaryczne – punkty za publikacje i redakcję

Punktację za poszczególne rodzaje publikacji naukowych (całkowitą wartość punktową publikacji naukowych) ilustrują poniższe zestawienia tabelaryczne.

Artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie naukowym albo w materiałach konferencyjnych		
Czasopismo naukowe i materiały konferencyjne zamieszczone w wykazie czasopism i materiałów	Kryterium prestiżu	Całkowita wartość punktowa publikacji naukowej
TAK	indeksacja w bazie bibliometrycznej Scopus, indeksacja w bazach bibliometrycznych Web of Science Core Collection (Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index, Arts and Humanities Citation Index, Emerging Sources Citation Index), indeksacja w bazie The Computing Research and Education Association of Australasia (CORE)	200, 140, 100, 70, 40, 20 pkt – zgodnie z punktacją w wykazie czasopism
	program „Wsparcie dla czasopism naukowych”	
	obecność w bazie ERIH+ (wybór ekspercki czasopism z bazy)	
NIE	-	5 pkt

Monografia naukowa wydana przez wydawnictwo publikujące recenzowane monografie naukowe		
Wydawnictwo zamieszczone w wykazie wydawnictw	Kryterium prestiżu	Całkowita wartość punktowa publikacji naukowej
TAK	poziom II	200 pkt (300 pkt w dyscyplinach z dziedziny nauk humanistycznych, nauk społecznych i w naukach teologicznych)
	poziom I	80 pkt (100 pkt w dyscyplinach z dziedziny nauk humanistycznych, nauk społecznych i w naukach teologicznych)
NIE	monografia z zakresu dziedziny nauk humanistycznych, społecznych lub teologicznych pozytywnie oceniona przez KEN	100 pkt
	inna monografia	20 pkt

Redakcja monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo publikujące recenzowane monografie naukowe		
Wydawnictwo zamieszczone w wykazie wydawnictw	Kryterium prestiżu	Całkowita wartość punktowa publikacji naukowej
TAK	poziom II	100 pkt (150 pkt w dyscyplinach z dziedziny nauk humanistycznych, nauk społecznych i w naukach teologicznych)
	poziom I	20 pkt
NIE	monografia z zakresu dziedziny nauk humanistycznych, społecznych lub teologicznych pozytywnie oceniona przez KEN	20 pkt
	inna monografia	5 pkt

Rozdział w monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo publikujące recenzowane monografie naukowe		
Wydawnictwo zamieszczone w wykazie wydawnictw	Kryterium prestiżu	Całkowita wartość punktowa publikacji naukowej
TAK	poziom II	50 pkt (75 pkt w dyscyplinach z dziedziny nauk humanistycznych, nauk społecznych i w naukach teologicznych)
	poziom I	20 pkt
NIE	monografia z zakresu dziedziny nauk humanistycznych, społecznych lub teologicznych pozytywnie oceniona przez KEN	20 pkt
	inna monografia	5 pkt

Należy pamiętać, że całkowita wartość punktowa monografii będącej przekładem na język polski dzieła istotnego dla nauki lub kultury lub przekładem takiego dzieła wydanego w języku polskim na inny język nowożytny, monografii będącej edycją naukową tekstów źródłowych lub artykułu recenzyjnego opublikowanego w czasopismach z wykazu czasopism ogłoszonego przez Ministra wynosi 25% punktów wymienionych w powyższych zestawieniach tabelarycznych.

Całkowitą wartość punktową publikacji naukowej ustala się zgodnie z ostatnim wykazem czasopism i ostatnim wykazem wydawnictw, sporządzonymi i udostępnionymi przez ministra w roku kalendarzowym, w którym dana publikacja naukowa została opublikowana w ostatecznej formie, właściwej dla danego czasopisma albo wydawnictwa. Jeżeli w roku opublikowania publikacji naukowej nie był sporządzany i udostępniany właściwy wykaz to całkowitą wartość punktową publikacji naukowej ustala się zgodnie z ostatnim wykazem sporządzonym i udostępnionym w latach poprzednich.

Publikacje wieloautorskie

Artykuły naukowe

Przeliczeniowa wartość publikacji wieloautorskiej będącej artykułem naukowym zależy od:

- liczby punktów przypisanych danemu czasopismu w wykazie (w przypadku czasopism spoza wykazu jest to 5 pkt) – jest to całkowita wartość punktowa publikacji,
- liczby autorów artykułu naukowego, którzy upoważnili dany podmiot do wykazania tego artykułu w danej dyscyplinie (liczba „k”);
- liczby wszystkich współautorów – zarówno tych, którzy są pracownikami podmiotu poddającego się ewaluacji, jak też i pochodzących spoza tego podmiotu (liczba „m”).

Należy wyraźnie zaznaczyć, że przyjęte w nowym modelu ewaluacji **zasady punktacji premiują artykuły interdyscyplinarne oraz publikacje wielośrodkowe**. Punktacja za współautorstwo artykułów, które zostały opublikowane w tych czasopismach i materiałach z konferencji którym przyznano od 5 do 20 punktów, jest wynikiem mnożenia wartości (k/m) oraz liczby punktów przypisanej czasopismu lub materiałom. Punktacja za współautorstwo nie może być jednak niższa od 10% wartości punktowej przyznawanej za publikację jednoautorską w danym czasopiśmie lub materiałach. O ile w przypadku czasopism i materiałów niskopunktowanych nie możemy mówić jeszcze o jakiejś wyrazistej zachęcie systemowej do publikowania wraz z autorami z innych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o tyle w przypadku artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach i materiałach konferencyjnych którym przypisano co najmniej 40 punktów, widoczna jest już wyraźna premia punktowa dla artykułów interdyscyplinarnych oraz publikacji wielośrodkowych. Dzieje się tak dzięki zastosowaniu przy obliczaniu liczby punktów przyznawanych podmiotowi za taką publikację formuły ($\sqrt{k/m}$) przez którą mnożymy liczbę punktów przypisanych czasopismu lub materiałom. Natomiast w przypadku publikacji zamieszczonych w najbardziej renomowanych czasopismach i materiałach z konferencji (wycenianych na ministerialnym wykazie na 100, 140 i 200 punktów), przeliczeniowa wartość punktowa publikacji czyli liczba punktów za współautorstwo artykułu interdyscyplinarnego jest równa liczbie punktów przyznawanych danemu czasopismu lub materiałom.

Zestawienie tabelaryczne – punkty za publikacje wieloautorskie

W poniższej tabeli zestawiono podstawowe informacje dotyczące sposobu przyznawania punktów za publikacje wieloautorskie (artykuły naukowe i monografie naukowe). Oznaczenia w tabeli:

- k – oznacza liczbę autorów artykułu naukowego lub monografii będących pracownikami ewaluowanego podmiotu lub osobami, które odbywały w danym podmiocie, w okresie objętym ewaluacją, kształcenie w szkole doktorskiej;
- l – oznacza liczbę wszystkich autorów artykułu lub monografii;
- 100% - oznacza przyznanie 100% punktów jakie przyznaje się za autorstwo danej publikacji, bez względu na stosunek liczby autorów z jednostki do liczby wszystkich autorów.

Sposób oceny publikacji wieloautorskich		
Typ publikacji naukowej	Punktacja za autorstwo - całkowita wartość punktowa publikacji naukowej - Pc	Przeliczeniowa wartość punktowa publikacji wieloautorskiej - P
Monografia naukowa; redakcja naukowa monografii naukowej; rozdział w monografii naukowej – poziom II	200; 100; 50 (300; 150; 75 w dyscyplinach naukowych należących do dziedziny nauk humanistycznych, dziedziny nauk społecznych oraz dziedziny nauk teologicznych)	100% punktów przyznawanych za autorstwo bez względu na stosunek liczby autorów pochodzących z ewaluowanego podmiotu do liczby wszystkich autorów
Artykuł naukowy w czasopiśmie naukowym lub materiałach konferencyjnych zamieszczonych w wykazie czasopism	200	
	140	
	100	
	70	
	40	
Monografia naukowa – poziom I, monografia naukowa pozytywnie oceniona przez KEN; redakcja naukowa monografii naukowej; rozdział w monografii naukowej	80 (lub 100 w dyscyplinach naukowych należących do dziedziny nauk humanistycznych, dziedziny nauk społecznych oraz dziedziny nauk teologicznych); 20; 20	$\sqrt{k/m}$, ale nie mniej niż 10% punktów przyznawanych za autorstwo
Artykuł naukowy w czasopiśmie naukowym lub materiałach konferencyjnych zamieszczonych w wykazie czasopism	20	k/m, ale nie mniej niż 10% punktów przyznawanych za autorstwo
Artykuł naukowy w czasopiśmie naukowym niezamieszczonym w wykazie czasopism	5	
Monografia naukowa w wydawnictwie niezamieszczonym w wykazie wydawnictw; redakcja naukowa takiej monografii naukowej; rozdział w takiej monografii naukowej	20; 5; 5	

Rozwiązania szczególne dotyczące pierwszej ewaluacji przeprowadzanej w roku 2021

Przy pierwszej ewaluacji będą uwzględniane rozwiązania szczególne dotyczące publikacji z lat 2017 – 2018.

Liczbę punktów przyznawanych za monografie naukowe opublikowane w ostatecznej formie w latach 2017 i 2018, za rozdziały w tych monografiach i redakcję naukową tych monografii ustala się zgodnie z ostatnim wykazem wydawnictw sporządzonym i udostępnionym przez ministra.

Liczbę punktów przyznawanych za artykuł naukowy opublikowany w latach 2017 i 2018 w recenzowanych materiałach z międzynarodowej konferencji naukowej ustala się zgodnie z ostatnim wykazem czasopism sporządzonym i udostępnionym przez ministra.

Liczbę punktów przyznawanych za artykuł naukowy opublikowany w latach 2017 – 2018 punkty przyznaje się zgodnie z wykazem opublikowanym w komunikacie ministra z dnia 25 stycznia 2017 r.

Ponadto, za autorstwo artykułu naukowego opublikowanego w latach 2017 – 2018 w czasopiśmie naukowym ujętym w tych latach w bazach: 1) Scopus – jeżeli posiada status czasopisma aktywnego, 2) Science Citation Index Expanded, 3) Social Sciences Citation Index, 4) Arts & Humanities Citation Index, 5) Emerging Sources Citation Index – i nieujętych w ww. wykazie czasopism naukowych, przyznaje się 15 pkt. Taka sama liczba punktów (15) jest przyznawana za autorstwo artykułu naukowego opublikowanego w latach 2017 – 2018 w recenzowanych materiałach z międzynarodowych konferencji naukowych uwzględnionych w bazie czasopism i abstraktów Web of Science Core Collection.

Dla wieloautorskich artykułów naukowych opublikowanych w latach 2017 -2018 stosuje się następujące zasady:

Sposób oceny artykułów wieloautorskich opublikowanych w latach 2017-2018		
Artykuł naukowy	Punktacja za autorstwo - całkowita wartość punktowa publikacji naukowej - Pc	Przeliczeniowa wartość punktowa publikacji wieloautorskiej - P
Artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie z wykazu z 2017 r.	30 pkt lub więcej	100% punktów przyznawanych za autorstwo bez względu na stosunek liczby autorów pochodzących z ewaluowanego podmiotu do liczby wszystkich autorów
	20 lub 25 pkt	$\sqrt{k/m}$, ale nie mniej niż 10% punktów przyznawanych za autorstwo
	mniej niż 20 pkt	k/m, ale nie mniej niż 10% punktów przyznawanych za autorstwo
Artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie spoza wykazu z 2017 r.	5	

Szczegółowy sposób przyznawania punktów w ramach ewaluacji za poszczególne publikacje

W ewaluacji wprowadzono ograniczenia dotyczące uwzględnianych przy ocenie podmiotu:

- liczby publikacji naukowych w danej dyscyplinie,
- liczby publikacji naukowych autorstwa lub współautorstwa poszczególnych pracowników.

To rozwiązanie systemowe spowodowało konieczność uszczegółowienia i doprecyzowania ustalania liczby punktów przyznawanych za poszczególne publikacje zwłaszcza wieloautorskie oraz sposobu ustalania liczby publikacji uwzględnianych

w ewaluacji. W tym celu dla każdej publikacji naukowej będzie ustalany jednostkowy udział każdego autora w danej publikacji, zwany także w skrócie „udziałem jednostkowym”.

Dla publikacji jednoautorskiej udział jednostkowy wynosi 1. Oznacza to, że publikacja jednoautorska wypełnia jeden pełny slot publikacyjny autora (autor – zgodnie z ogólnymi zasadami – może na potrzeby ewaluacji zgłosić wszystkie swoje osiągnięcia publikacyjne, ale do ewaluacji danej dyscypliny w podmiocie będą liczyły się tylko 4 takie sloty). Natomiast w przypadku publikacji wieloautorskich udział ten (wypełnienie części slotu) zależy od wartości całkowitej danej publikacji, przeliczeniowej wartości danej publikacji, liczby współautorów z danego podmiotu i danej dyscypliny oraz liczby wszystkich autorów danej publikacji.

Udział jednostkowy (wyrażone za pomocą ułamka wypełnienie części slotu) określa zależność:

$$U = P/P_c \cdot 1/k$$

– gdzie:

P – oznacza przeliczeniową wartość punktową publikacji naukowej,

P_c – oznacza całkowitą wartość punktową publikacji naukowej,

k – oznacza liczbę współautorów będących osobami, którzy upoważnili ewaluowany podmiot do wykazania publikacji naukowej jako osiągnięcia naukowego w danej dyscyplinie naukowej.

Dla każdego udziału jednostkowego (wypełnienia części slotu) będzie określona jego wartość punktowa. Wartość punktową wypełnienia części slotu (wartość udziału jednostkowego) określa zależność:

$$P_u = P/k$$

– gdzie:

P_u – oznacza wartość punktową wypełnienia części slotu (udziału jednostkowego),

P – oznacza przeliczeniową wartość punktową publikacji naukowej,

k – oznacza liczbę współautorów, którzy upoważnili ewaluowany podmiot do wykazania publikacji naukowej jako osiągnięcia naukowego w danej dyscyplinie naukowej.

Wyjaśniamy to na poniższych przykładach.

Przykład 1

Założenia: Artykuł naukowy w czasopiśmie za 140 pkt, dwóch autorów z tego samego podmiotu, każdy prowadzi działalność naukową w dyscyplinie A.

W tym przypadku:

- całkowita wartość punktowa publikacji naukowej $P_c=140$ pkt

- przeliczeniowa wartość punktowa publikacji $P=140$ pkt

Udział jednostkowy (wypełnienie części slotu) $U=(P/P_c)*1/k=(140/140)*1/2=1/2$, gdyż w tym przypadku:

- $k=2$

- przeliczeniowa wartość punktowa P jest równa całkowitej wartości punktowej P_c

Oznacza to, że każdemu autorowi za ten artykuł będzie przypisane $\frac{1}{2}$ slotu publikacyjnego.

Wartość punktowa wypełnienia połowy slotu (jednostkowego udziału) wynosi $U=P/k=140/2=70$.

Wobec tego do każdego wypełnienia połowy slotu (do każdego udziału jednostkowego) będzie przypisane $140/2=70$ pkt.

W przypadku gdy powyższe części slotów będą uwzględniane w ewaluacji (wyjaśnienie tego zagadnienia znajduje się w punkcie dotyczącym limitów), podmiot za ten artykuł naukowy otrzyma 140 punktów.

Przykład 2

Założenia: Artykuł naukowy w czasopiśmie za 140 pkt, dwóch autorów z tego samego podmiotu, jeden prowadzi działalność naukową w dyscyplinie X, a drugi w dyscyplinie Y.

W tym przypadku:

- całkowita wartość punktowa publikacji naukowej $P_c=140$ pkt i $P=140$ pkt.

Udział w slotach dla każdego z autorów $U=(P/P_c)*1/k=(140/140)*1/1=1$, gdyż w tym przypadku $k=1$.

Oznacza to, że każdemu autorowi za ten artykuł będzie przypisany 1 slot publikacyjny.

Do każdego slotu (udziału jednostkowego) będzie przypisane $140/1=140$ pkt, co oznacza, że podmiot w każdej dyscyplinie za ten artykuł otrzyma 140 pkt.

Przykład 3

Założenia: Artykuł naukowy w czasopiśmie za 70 pkt, trzech autorów z podmiotu a przy czym dwóch autorów prowadzi działalność naukową w dyscyplinie A, a jeden w dyscyplinie B.

Dyscyplina A:

W tym przypadku:

$$P_c = 70 \text{ pkt i } P = 70 * \sqrt{k/m} = 70 * \sqrt{2/3} = 57,1548 \text{ pkt}$$

Udział w slocie wynosi:

$$U = P/P_c * (1/k) = (70 * \sqrt{k/m}) / 70 * (1/k) = (70 * \sqrt{2/3}) / 70 * (1/2) = 0,4082, \text{ gdyż w tym przypadku } k=2, \text{ a } m=3$$

Oznacza to, że każdemu autorowi za ten artykuł będzie przypisane 0,4082 slotu publikacyjnego.

Wartość punktowa udziału w slocie wynosi:

$$P_u = P/k = (70 * \sqrt{2/3}) / k = 70 * \sqrt{2/3} / 2 = 28,5774$$

W przypadku gdy obydwu powyższe udziały w slotach (udziały w slotach obydwu autorów w dyscyplinie A) będą uwzględniane w limicie publikacji, to w rezultacie podmiot za ten artykuł naukowy otrzyma łącznie $28,5774 + 28,5774 = 57,1548$ punktów.

Dyscyplina B:

W tym przypadku:

$$P_c = 70 \text{ pkt}$$

$$P = 70 * \sqrt{k/m} = 70 * \sqrt{2/3} = 57,1548 \text{ pkt}$$

Udział w slocie wynosi:

$$U = P/P_c * (1/k) = (70 * \sqrt{k/m}) / 70 * (1/k) = (70 * \sqrt{1/3}) / 70 * (1/1) = 0,5774, \text{ gdyż w tym przypadku } k=1, \text{ a } m=3$$

Oznacza to, że autorowi za ten artykuł będzie przypisane 0,5774 slotu publikacyjnego.

Wartość punktowa udziału w slocie wynosi:

$$P_u = P/k = (70 * \sqrt{1/3}) / k = 70 * \sqrt{1/3} / 1 = 40,4145$$

W przypadku gdy ten udział w slocie będzie uwzględniony w limicie publikacji to w rezultacie podmiot za ten interdyscyplinarny artykuł naukowy otrzyma łącznie w obydwu ewaluowanych dyscyplinach a i B $28,5774 + 28,5774 + 40,4145 = 97,5693$ pkt.

Przykład 4

Założenia: Artykuł naukowy w czasopiśmie za 70 pkt, dwóch autorów z podmiotu X i jeden autor z podmiotu Y, każdy z nich prowadzi działalność naukową w dyscyplinie A.

Podmiot X:

$$P_c = 70 \text{ pkt i } P = 70 * \sqrt{k/m} = 70 * \sqrt{2/3} = 57,1548 \text{ pkt}$$

Udział w slocie wynosi:

$$U = P/P_c * (1/k) = (70 * \sqrt{k/m}) / 70 * (1/k) = (70 * \sqrt{2/3}) / 70 * (1/2) = 0,4082, \text{ gdyż w tym przypadku } k=2, m=3$$

Oznacza to, że każdemu autorowi z podmiotu X za ten artykuł będzie przypisane 0,4082 slotu publikacyjnego.

Wartość punktowa udziału w slocie wynosi:

$$P_u = P/k = (70 * \sqrt{2/3}) / k = 70 * \sqrt{2/3} / 2 = 28,5774 \text{ pkt}$$

W przypadku gdy powyższe udziały w slotach będą uwzględniane w limicie publikacji, to w rezultacie podmiot X za ten wielośrodkowy artykuł naukowy otrzyma w dyscyplinie a sumę punktów $(28,5774 + 28,5774) = 57,1548 \text{ pkt}$.

Podmiot Y:

$$P_c = 70 \text{ pkt i } P = 70 * \sqrt{k/m} = 70 * \sqrt{1/3} = 40,4145$$

Udział w slocie wynosi:

$$U = P/P_c * (1/k) = (70 * \sqrt{k/m}) / 70 * (1/k) = (70 * \sqrt{1/3}) / 70 * (1/1) = 0,5774, \text{ gdyż w tym przypadku } k=1, m=3$$

Oznacza to, że autorowi z podmiotu Y za ten artykuł będzie przypisane 0,5774 slotu publikacyjnego.

Wartość punktowa udziału w slocie wynosi:

$$P_u = P/k = (70 * \sqrt{k/m}) / k = 70 * \sqrt{1/3} / 1 = 40,4145 \text{ pkt}$$

W przypadku gdy powyższy udział w slocie będzie uwzględniany w limicie publikacji, to w rezultacie podmiot Y za ten wielośrodkowy artykuł naukowy otrzyma w dyscyplinie a 40,4145 pkt.

Przykład 5

Założenia: Monografia wydana przez wydawnictwo, któremu przypisano 200 punktów, autorstwa dwóch pracowników podmiotu prowadzących działalność naukową w tej samej dyscyplinie naukowej.

W tym przypadku:

- całkowita wartość punktowa publikacji naukowej $P_c = 200 \text{ pkt}$

- przeliczeniowa wartość punktowa publikacji $P = 200 \text{ pkt}$

Udział w slocie wynosi: $U=(P/P_c)*1/k=(200/200)*1/2=1/2$, gdyż w tym przypadku:

- $k=2$

- przeliczeniowa wartość punktowa P jest równa całkowitej wartości punktowej P_c

Oznacza to, że każdemu autorowi za tę monografię będzie przypisane $\frac{1}{2}$ slotu publikacyjnego.

Wartość punktowa udziału w slocie wynosi $U=P/k=200/2=100\text{pkt}$.

Wobec tego do każdego udziału w slocie będzie przypisane $200/2=100\text{ pkt}$.

W przypadku gdy powyższe udziały w slotach będą uwzględniane ewaluacji (szczegółowe wyjaśnienie znajduje się w punkcie dotyczącym limitów), podmiot za tę monografię otrzyma 200 punktów.

Przykład 6

Założenia: Monografia naukowa wydana przez wydawnictwo, któremu przypisano 80 punktów, monografia nie ma wyróżnionych autorów rozdziałów pod redakcją, autorami monografii jest 4 pracowników jednego podmiotu prowadzących działalność w dyscyplinie X, z czego jeden autor jest osobą, której osiągnięcia nie są uwzględniane w ewaluacji (np. student, pracownik na umowie cywilnoprawnej).

W tym przypadku:

$P_c=80\text{ pkt}$ i $P=80*\sqrt{k/m} = 80*\sqrt{3/4} = 69,2820\text{ pkt}$ gdyż $k=3$, $m=4$

Udział w slocie wynosi:

$U=P/P_c*(1/k)=(80*\sqrt{k/m})/80*(1/k)=(80*\sqrt{3/4})/80*(1/3)=0,2887$ gdyż w tym przypadku $k=3$, $m=4$

Oznacza to, że każdemu autorowi za tę monografię będzie przypisane 0,2887 slotu publikacyjnego.

Wartość punktowa udziału w slocie wynosi:

$$P_u = P/k = (80*\sqrt{k/m})/k = 80*\sqrt{3/4}/3 = 23,0940$$

W przypadku gdy powyższe udziały w slotach będą uwzględniane w limicie publikacji, to w rezultacie podmiot za tę monografię otrzyma łącznie $3*23,0940 = 69,2820$ punktów.

W przypadku gdy redaktorem naukowym jest pracownik z podmiotu, którego osiągnięcia są uwzględniane w ewaluacji, to podmiot otrzyma także 20 pkt za redakcję naukową tej monografii.

Przykład 7

Założenia: Monografia naukowa wydana przez wydawnictwo, któremu przypisano 80 punktów, monografia ma wyróżnionych 5 autorów poszczególnych rozdziałów, autorem każdego z rozdziałów w monografii jest 1 pracownik tego samego podmiotu, wszyscy pracownicy prowadzą działalność w dyscyplinie X.

W tym przypadku punkty są przyznawane za poszczególne rozdziały.

Zgodnie z tabelą nr 1 i 2 :

- całkowita wartość punktowa rozdziału $P_c=20$ pkt i $P=20\sqrt{1/1}=20$ pkt, gdyż dla każdego rozdziału $k=1$, $m=1$*

Udział w slotie wynosi:

$U=P/P_c(1/k)=(20*\sqrt{k/m})/80*(1/k)=(20*\sqrt{1/1}/20)*(1/1)=1$ gdyż w tym przypadku $k=1$, $m=1$*

Oznacza to, że każdemu autorowi za rozdział będzie przypisany pełen slot publikacyjny.

Wartość punktowa slotu wynosi:

$$P_u = P/k = (20*\sqrt{k/m})/k = 20*\sqrt{1/1}/1 = 20$$

W przypadku gdy powyższe sloty będą uwzględniane w limicie publikacji to w rezultacie podmiot za całą monografię mógłby otrzymać łącznie $5 * 20 = 100$ punktów. Jednakże w przypadku rozdziałów w monografii łączna liczba punktów jaką uzyska podmiot za rozdziały w monografii uwzględnione w ewaluacji nie może przekroczyć całkowitej wartości punktowej danej monografii. W powyższym przykładzie oznacza to, że podmiot będzie mógł uzyskać łącznie za tę monografię maksymalnie 80 pkt.

W przypadku gdy redaktorem naukowym jest pracownik z podmiotu, którego osiągnięcia są uwzględniane w ewaluacji, to podmiot otrzyma także 20 pkt za redakcję naukową tej monografii, gdyż redakcja naukowa jest odrębnym osiągnięciem i punktów za redakcję naukową nie wlicza się do limitu punktów za poszczególne rozdziały w danej monografii.

Jak widać na powyżej przedstawionych przykładach, liczba możliwych kombinacji związanych z punktacją uzyskiwaną za publikacje wieloautorskie jest bardzo duża, ale powyższe przykłady ilustrują sposób ustalania udziału poszczególnych publikacji w slotach publikacyjnych oraz liczby punktów jakie podmiot będzie mógł uzyskać w ewaluacji za daną publikację. Poniżej prezentujemy w ujęciu tabelarycznym wybrane przykłady punktacji za artykuły, których autorami są przedstawiciele nauk fizycznych i nauk chemicznych.

Opis przykładu	Punktacja dla podmiotu X w dyscyplinie w zakresie nauk fizycznych	Punktacja dla podmiotu X w dyscyplinie w zakresie nauk chemicznych
Artykuł w czasopiśmie za 100 punktów autorstwa dwóch fizyków z podmiotu X	100 pkt	-
Artykuł w czasopiśmie za 100 punktów autorstwa dwóch fizyków: jednego z podmiotu X, drugiego z podmiotu Y	100 pkt	-
Artykuł opublikowany w 2017 r. w czasopiśmie z „listy B” za 15 punktów autorstwa dwóch fizyków i jednego chemika z podmiotu X	10 pkt	5 pkt
Artykuł w czasopiśmie za 100 punktów autorstwa dwóch fizyków i jednego chemika z podmiotu X	100 pkt	100 pkt
Artykuł w czasopiśmie za 70 pkt autorstwa dwóch fizyków i jednego chemika z podmiotu X	57,15 pkt	40,41 pkt
Artykuł w czasopiśmie za 20 punktów autorstwa 20 fizyków, w tym 1 z podmiotu X	2 pkt (10% z 20 pkt)	-
Artykuł w czasopiśmie za 20 punktów autorstwa 20 fizyków, w tym 2 z podmiotu X	2 pkt (10% z 20 pkt)	-

Monografie naukowe

Zasady punktacji za publikacje wieloautorskie będące monografiami naukowymi, monografiami naukowymi pod redakcją naukową lub rozdziałami w monografiach pod redakcją są nieco prostsze niż w przypadku artykułów naukowych. Analogicznie jak w przypadku artykułów, liczba punktów przyznawanych za publikację wieloautorską zależy w tym przypadku od:

- liczby punktów przypisanych monografii (przede wszystkim w związku z przypisaniem wydawnictwu, które monografię opublikowało, określonej liczby punktów w ministerialnym wykazie wydawnictw publikujących monografie naukowe);
- liczby autorów albo redaktorów, którzy upoważnili dany podmiot do wykazania monografii, redakcji monografii albo rozdziału w danej dyscyplinie (liczba „k”);
- liczby wszystkich współautorów albo współredaktorów – zarówno tych, którzy są pracownikami podmiotu poddającego się ewaluacji, jak też i pochodzących spoza tego podmiotu (liczba „m”).

W przypadku monografii wydanych przez wydawnictwo, któremu na wykazie ministerialnym przypisanych zostało 80 punktów (lub – w przypadku wydawnictw spoza

wykazu – monografii którym przypisano 20 lub 80 punktów), punktacja jest wynikiem mnożenia wartości (k/m) przez liczbę punktów przyznawanych za autorstwo danej monografii, redakcję lub autorstwo rozdziału. Punktacja za współautorstwo lub współredakcję nie może być jednak niższa niż 10% wartości punktowej przyznawanej za jednoosobowe autorstwo lub jednoosobową redakcję tego typu monografii. Natomiast **w przypadku monografii wydanych przez najbardziej prestiżowe wydawnictwa, którym w wykazie przypisano 200 punktów, zasady punktacji premiują publikacje interdyscyplinarne oraz wielośrodkowe**. Liczba punktów za współautorstwo lub współredakcję jest w takim przypadku równa maksymalnej liczbie punktów za daną publikację. W dyscyplinach z dziedziny nauk humanistycznych, nauk społecznych i nauk teologicznych ta maksymalna liczba punktów wynosi 300.

Podobnie jak ma to miejsce w przypadku wieloautorskich artykułów publikowanych w czasopismach naukowych, także i w przypadku monografii wieloautorskich istnieje bardzo duża liczba możliwych kombinacji związanych z punktacją uzyskiwaną za tego typu publikacje. Poniżej prezentujemy wybrane przykłady takiej punktacji przyznawanej za monografię, monografię pod redakcją oraz rozdziały w monografiach, których współautorami lub współredaktorami są historycy i politolodzy.

Opis przykładu	Punktacja dla podmiotu X w dyscyplinie w zakresie nauk historycznych	Punktacja dla podmiotu X w dyscyplinie w zakresie nauk politycznych
Rozdział w monografii wydanej przez wydawnictwo, któremu przypisano 80 punktów (20 punktów za rozdział), autorstwa trzech politologów z podmiotu X i jednego historyka z podmiotu X	15 pkt	5 pkt
Monografia wydana przez wydawnictwo, z poziomu II pod redakcją dwóch politologów z podmiotu X, jednego politologa z podmiotu Y, jednego historyka z podmiotu X i dwóch historyków z podmiotu Z	150 pkt	150 pkt
Monografia naukowa wydana przez wydawnictwo, któremu przypisano 80 punktów, 15 autorów (nie ma wskazanych autorów rozdziałów), w tym 5 politologów i 1 historyk z podmiotu X.	20,66 pkt	46,19 pkt

Limit osiągnięć publikacyjnych – sloty publikacyjne

Limit publikacji przypadających na jednego pracownika/ doktoranta

W systemie ewaluacji został wprowadzony limit dotyczący liczby publikacji naukowych autorstwa lub współautorstwa danego naukowca, które są uwzględniane w ramach kryterium I. Limit ten wprowadzono ze względu na fakt, że ewaluacja decyduje nie tylko o wysokości subwencji przyznawanej na utrzymanie i rozwój potencjału naukowego, ale także o uprawnieniach do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego. Z tego względu konieczne stało się zapewnienie wysokiej jakości poziomu działalności naukowej prowadzonej przez wszystkich pracowników ewaluowanego podmiotu w poszczególnych dyscyplinach naukowych. W dotychczasowym modelu ewaluacji dopuszczalna była sytuacja, w której zaledwie kilku pracowników danego instytutu czy wydziału publikowało wiele dobrych artykułów czy monografii, podczas gdy spora część ich kolegów i koleżanek nie publikowała nic lub publikowała niewiele i w mało znaczących czasopiśmie i wydawnictwach. Celem nowej ustawy, w tym i nowego modelu ewaluacji, jest położenie większego nacisku na jakość działalności naukowej prowadzonej przez każdego naukowca, czego wyrazem powinny być artykuły naukowe publikowane w jak najlepszych czasopiśmie naukowych lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych ujętych w międzynarodowych bazach czasopiśmie naukowych o największym zasięgu oraz monografie naukowe wydawane przez najbardziej renomowanych wydawców. Temu celowi ma właśnie służyć wprowadzenie limitu osiągnięć zgłaszanych na potrzeby ewaluacyjne: nie chodzi bowiem o to, żeby polscy badacze publikowali maksymalnie dużo, lecz by ogłaszali wyniki swych badań w uznanych, widocznych dla nauki światowej, kanałach publikacyjnych.

Z tych powodów przyjęto zatem rozwiązanie, że liczba publikacji pracownika podmiotu, która jest brana pod uwagę w procesie ewaluacji, jest ograniczona przez 4 sloty publikacyjne, które przypadają na każdą osobę prowadzącą działalność naukową. Oznacza to, że suma udziałów jednostkowych za uwzględniane w ewaluacji publikacje naukowe autorstwa albo współautorstwa osób prowadzących działalność naukową w danym podmiocie, których osiągnięcia są uwzględniane w ewaluacji

- 1) w przypadku pracownika, nie może być większa niż 4-krotność średniej wartości iloczynu wymiaru czasu pracy i udziału czasu pracy związanej z prowadzeniem działalności naukowej w ramach danej dyscypliny naukowej wskazanej zgodnie ze złożonym oświadczeniem o reprezentowanych dyscyplinach ze wszystkich lat z okresu

objętego ewaluacją, ustalonego z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, z czego nie więcej niż 2-krotność tej wartości może przypadać na monografie naukowe, których całkowita wartość punktowa wynosi nie więcej niż 100 pkt, redakcje naukowe takich monografii i rozdziały w takich monografiach;

- 2) w przypadku doktoranta, który w okresie objętym ewaluacją odbywał kształcenie w szkole doktorskiej prowadzonej przez ewaluowany podmiot i przygotowywał rozprawę doktorską w dyscyplinie naukowej albo w dziedzinie nauki, do której należy dana dyscyplina naukowa - nie może być większa niż 4.

Przykład 1

Założmy, że w okresie 4 lat objętych ewaluacją (2017-2020) pracownik w instytucie badawczym pracował w wymiarze czasu pracy równym jednemu etatowi wg danych na dzień 31 grudnia poszczególnych lat objętych ewaluacją (czyli w okresie 4 lat, wg danych na dzień 31 grudnia każdego roku objętego ewaluacją, był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy). Zgodnie ze złożoną deklaracją, 75 procent swojego czasu pracy badacz ten poświęcał na działalność naukową związaną z dyscypliną nauki chemiczne. W związku z tym, w dyscyplinie nauki chemiczne pracownik będzie miał do dyspozycji 3 sloty publikacyjne na zgłoszenie swoich publikacji, gdyż $4 * 0,75$ (średnia wartość iloczynu wymiaru czasu pracy i udziału czasu pracy w dyscyplinie nauki chemiczne) = 3.

Przyjęto także że w ewaluacji są uwzględniane maksymalnie 2 sloty publikacyjne związane z autorstwem monografii, redakcją naukową monografii lub autorstwem rozdziału w monografii, stanowiące efekt pracy każdego z naukowców.

Przykład 2

Pracownik był zatrudniony w podmiocie na pełen etat przez cały okres objęty ewaluacją (według danych na 31 grudnia kolejnych lat objętych ewaluacją, czyli 2017, 2018, 2019 i 2020) i prowadził działalność naukową w jednej dyscyplinie naukowej, oraz upoważnił podmiot do wykazania w ewaluacji swoich osiągnięć naukowych. Był też współautorem artykułu naukowego z inną osobą prowadzącą działalność w innej dyscyplinie naukowej, za opublikowanie którego przyznaje się 40 pkt. Zgodnie z rozporządzeniem, średnia wartość iloczynu wymiaru czasu pracy i udziału czasu pracy związanej z prowadzeniem przez daną osobę działalności naukowej w danej dyscyplinie wynosi: $(1 \text{ (wymiar czasu pracy w 2017 r.)} * 1 \text{ (100\% działalności w dyscyplinie w 2017 r.)} + 1*1 \text{ (dla 2018 r.)} + 1*1 \text{ (dla 2019 r.)})$

$+1*1(\text{dla } 2020 \text{ r.}) / 4 = 1$. Wobec tego sumaryczna liczba slotów publikacji naukowych takiego pracownika, które mogą być uwzględniane w ewaluacji, wynosi 4 gdyż: $4 * 1$ (średnia wartość iloczynu wymiaru czasu pracy i udziału czasu pracy związanej z prowadzeniem przez daną osobę działalności naukowej w danej dyscyplinie) = 4.

Za wzmiankowany powyżej artykuł naukowy podmiotowi zostanie przyznane 28,2843 pkt (szczegóły dotyczące sposobu obliczania punktów dla publikacji wieloautorskich znajdują się w poprzedniej części tego rozdziału).

Dla przypomnienia w tym przypadku:

$$P_c = 40$$

$$P = (40 * \sqrt{\frac{k}{m}}) * (1/k) = (40 * \sqrt{1/2}) * 1/1 = 28,2843$$

Udział w slotach wynosi:

$$U = P/P_c * (1/k) = (40 * \sqrt{k/m}) / 40 * (1/k) = (40 * \sqrt{1/2}) / 40 * (1/1) = 0,7071, \text{ gdyż w tym przypadku } k=1, m=2$$

Wartość punktowa udziału w slotach wynosi:

$$P_u = P/k = (40 * \sqrt{k/m}) / k = 40 * \sqrt{1/2} / 1 = 28,2843$$

Oznacza to, że za tę publikację autorowi zostanie przypisane 0,7071 slotów czyli do wykorzystania zostanie jeszcze $4 - 0,7071 = 3,2929$ slotów za inne publikacje.

Ponadto w przypadku gdy 4-krotność średniej wartości iloczynu wymiaru czasu pracy i udziału czasu pracy związanej z prowadzeniem działalności naukowej w ramach danej dyscypliny naukowej wskazanej zgodnie ze złożonym oświadczeniem o reprezentowanych dyscyplinach ze wszystkich lat z okresu objętego ewaluacją, jest:

- 1) mniejsza niż 1, przyjmuje się, że suma udziałów jednostkowych wynosi 1;
- 2) większa niż 4, przyjmuje się, że suma udziałów jednostkowych wynosi 4.

Co to oznacza w praktyce?

Przykład 3

Pracownik był zatrudniony w podmiocie w okresie objętym ewaluacją na pełen etat w okresie 2 lat objętych ewaluacją (według danych na dzień 31 grudnia roku 2017 i roku 2018) a w okresie pozostałych 2 lat objętych ewaluacją – na $\frac{3}{4}$ etatu (według danych aktualnych na dzień 31 grudnia roku 2019 i roku 2020) i prowadził działalność naukową w dwóch dyscyplinach naukowych: w inżynierii medycznej (75% czasu pracy) i inżynierii chemicznej (udział czasu pracy – 25%). Pracownik upoważnił dany podmiot do wykazania w ewaluacji

swoich osiągnięć naukowych w wyżej wymienionych dwóch dyscyplinach. Liczba slotów dla takiego pracownika, które mogą być uwzględnione w ewaluacji w dyscyplinie inżynieria medyczna wynosi 2,63 gdyż:

$$4 * (1*0,75+1*0,75+0,75*3/4+0,75*3/4)/4 = 2,63.$$

Liczba slotów dla takiego pracownika, które mogą być uwzględniane w ewaluacji w dyscyplinie inżynieria chemiczna, wynosi 1 gdyż:

$$4 * (1*0,25+1*0,25 +3/4*0,25+3/4*0,25)/4 = 0,87.$$

Wartość ta jest mniejsza od jeden ale w takim przypadku zgodnie z rozporządzeniem liczbę slotów zwiększa się do wartości liczby 1. Gdyby nie było takiego rozwiązania, to – w omawianym przykładzie – nawet jeśli pracownik, który w dyscyplinie inżynieria chemiczna byłby jedynym autorem artykułu za np. 200 pkt, to artykuł ten nie mógłby być uwzględniony w ewaluacji!

Przykład 4

Założenia: 4 pracowników podmiotu prowadzących działalność w dyscyplinie a było autorami 16 publikacji naukowych w czasopismach za 100 pkt.

W tym przypadku zgodnie z tabelą nr 1 i 2:

- całkowita wartość punktowa publikacji naukowej jest równa przeliczeniowej wartości punktowej publikacji $P_c=P=100$

Udział w slotie dla każdego autora w tych publikacjach $U=(P/P_c)*1/k=(1)*1/4=1/4$ gdyż w tym przypadku $k=4$.

Oznacza to, że każdemu autorowi za ten artykuł będzie przypisane 1/4 slotu publikacyjnego.

Wartość punktowa jednostkowego udziału wynosi odpowiednio $U=P/k=25$

W tym przypadku w ewaluacji podmiotu może zostać uwzględnione wszystkie 16 publikacji, gdyż dla każdego autora ich liczba nie przekroczy dopuszczalnego limitu 4 publikacji ($16*1/4=4$). Oznacza to że wszystkie powyższe sloty będą mogły być uwzględnione ewaluacji (wyjaśnienie poniżej) i podmiot za każdy artykuł naukowy będzie mógł otrzymać 100 punktów, a w sumie punktów 1600 bo ($16*100=1600$).

Warto zaznaczyć, że opisane powyżej i zilustrowane na przykładach rozwiązania dotyczące sposobu ustalania liczby slotów uwzględnianych w ewaluacji promują badania interdyscyplinarne (współautorzy prowadzą działalność naukową w różnych dyscyplinach naukowych). Ta sama publikacja może bowiem być wykazana przez podmiot w każdej z dyscyplin naukowych, w których pracują jej współautorzy.

Zwracamy w tym miejscu uwagę na bardzo istotny element procesu ewaluacji. W przedstawionych w poprzedniej części tego rozdziału przykładach używano stwierdzenia, że **podmiot otrzyma za daną publikację określoną w przykładzie liczbę punktów jeśli powyższe sloty będą uwzględniane w limicie publikacji.**

Co to oznacza ?

Punkty jakie otrzyma podmiot za daną publikację są sumą wartości punktowej udziałów jednostkowych czyli wartości punktowej przypisanej udziałom w „slotach publikacyjnych”. W celu maksymalizacji wyniku punktowego w ewaluacji będzie zastosowany algorytm optymalizujący, który spośród publikacji autorstwa osób prowadzących działalność naukową w podmiocie, które upoważniły podmiot do wykazania swoich osiągnięć w ewaluacji, wskaże publikacje zapewniające najwyższy wynik punktowy. Algorytm wskaże więc te sloty, które zapewnią podmiotowi maksymalną ocenę. W przypadku osoby będącej autorem lub współautorem wielu publikacji może więc wystąpić przypadek, że niektóre ze slotów danej osoby nie będą mogły być zaliczone w ewaluacji, gdyż zostałyby przekroczony ich limit dla pracownika. Nie oznacza to jednak, że taka publikacja w ogóle nie będzie uwzględniona w ewaluacji, ponieważ podmiot za taką publikację będzie mógł otrzymać punkty w wysokości odpowiadającej slotom innych współautorów.

W celu wyjaśnienia posłużymy się przykładem omawianym w poprzedniej części.

Przykład 5

Założenia: Artykuł naukowy w czasopiśmie za 70 pkt, trzech autorów z podmiotu a przy czym dwóch autorów prowadzi działalność naukową w dyscyplinie A, a jeden w dyscyplinie B

Dyscyplina A

W tym przypadku zgodnie z tabelą nr 1 i 2:

$$P_c = 70 \text{ pkt i } P = 70 * \sqrt{k/m} = 70 * \sqrt{2/3} = 57,1548 \text{ pkt}$$

Udział w slotie wynosi:

$$U = P/P_c * (1/k) = (70 * \sqrt{k/m}) / 80 * (1/k) = (70 * \sqrt{2/3}) / 70 * (1/2) = 0,4082, \text{ gdyż w tym przypadku } k=2, m=3$$

Oznacza to, że każdemu autorowi za ten artykuł będzie przypisane 0,4082 slotu publikacyjnego.

Wartość punktowa udziału w slotie wynosi:

$$P_u = P/k = (70 * \sqrt{2/3}) / k = 70 * \sqrt{2/3} / 2 = 28,5774$$

W przypadku gdy powyższe udziały w slotach będą uwzględnione w limicie publikacji to w rezultacie podmiot za ten artykuł naukowy otrzyma łącznie w dyscyplinie a $28,5774 + 28,5774 = 57,1548$ punktów.

Ale założmy dodatkowo, że jeden z tych współautorów publikacji przedstawionej w tym przykładzie:

- był zatrudniony w okresie objętym ewaluacją w wymiarze pełnego etatu i prowadził działalność naukową tylko w dyscyplinie A*
- dodatkowo był jedynym autorem 4 artykułów naukowych w czasopismach za 100, 140 i 200 pkt, które zgłosił w dyscyplinie A.*

Dla takiego pracownika maksymalna suma slotów za publikacje wynosi 4.

Przy powyższych założeniach suma slotów za wszystkie publikacje tego pracownika wyniosłaby łącznie $4 + 0,4082$, czyli przekroczyłaby dopuszczalny limit. W związku z powyższym w ewaluacji nie zostanie uwzględniona najniżej punktowana publikacja takiego pracownika, czyli współautorstwo artykułu za 70 pkt. W rezultacie za ten artykuł naukowy podmiot nie otrzyma w ewaluacji 57,1548 pkt ale tylko 28,5774 pkt, czyli tyle ile wynosi wartość punktowa jednostkowego udziału (udziału w slotach) drugiego współautora z dyscypliny a (pod warunkiem, że ten slot będzie uwzględniany w ewaluacji). Taka sytuacja oznaczać też będzie, że omawiany artykuł w czasopiśmie za 70 pkt będzie uwzględniony w ewaluacji ale w końcowym efekcie za ten artykuł podmiot otrzyma tylko 28,5774 pkt.

Limit publikacji przypadających na podmiot

W ewaluacji w dziedzinie nauk humanistycznych, dziedzinie nauk społecznych oraz w dziedzinie nauk teologicznych uwzględnia się maksymalnie tyle monografii i redakcji naukowych monografii, żeby suma slotów za te publikacje (suma jednostkowych udziałów) nie przekroczyła 20% liczby 3N. W przeciwieństwie do limitu odnoszącego się do osiągnięć pojedynczych naukowców, to ograniczenie nie obejmuje rozdziałów w monografiach. W przypadku pozostałych dziedzin nauki limit ten wynosi 5% liczby 3N.

Ponadto **suma slotów** za publikacje naukowe autorstwa albo współautorstwa:

- a) pracowników prowadzących działalność naukową w podmiocie w danej dyscyplinie naukowej, niezaliczonych do liczby N w tej dyscyplinie naukowej (ze względu na złożenie oświadczenia o zaliczeniu do liczby N w innym podmiocie), którzy byli zatrudnieni w okresie objętym ewaluacją w ewaluowanym podmiocie na podstawie umowy o pracę, w sposób ciągły przez co najmniej 12 miesięcy na stanowisku:

- nauczyciela akademickiego w grupie pracowników badawczych albo badawczo-dydaktycznych w uczelni,
- na stanowisku pracownika naukowego w instytucie naukowym PAN lub instytucie badawczym,
- na stanowisku naukowym, badawczym albo innym, jeżeli do obowiązków tych pracowników należało prowadzenie działalności naukowej w innym podmiocie prowadzącym działalność naukową

b) doktorantów, którzy w okresie objętym ewaluacją odbywali kształcenie w szkole doktorskiej prowadzonej przez ewaluowany podmiot i przygotowywali rozprawę doktorską w dyscyplinie naukowej albo w dziedzinie nauki, do której należy dana dyscyplina naukowa,

uwzględnianych w ocenie ewaluowanego podmiotu w danej dyscyplinie naukowej, nie może być większa niż 20% 3-krotności liczby N.

Przykład 1

Założmy, że w uczelni, w dyscyplinie z zakresu dziedziny nauk humanistycznych, jest zatrudnionych 100 naukowców, których osiągnięcia są zaliczane do ewaluacji. Każdy z nich prowadzi działalność naukową tylko w jednej dyscyplinie naukowej i każdy z nich jest zatrudniony na umowę o pracę w wymiarze pełnego etatu. Oznacza to, że każdemu z naukowców można w ewaluacji uwzględnić publikacje w liczbie wypełniającej 4 sloty publikacyjne – w tym dwa sloty monografie, redakcje monografii lub rozdziały w monografiach (każda monografia, redakcja lub rozdział wypełnia bowiem w całości jeden slot publikacyjny – pod warunkiem, że naukowiec jest jedynym autorem takiego osiągnięcia). W skali całego podmiotu oznaczałoby to zatem, że w ewaluacji jest brana pod uwagę taka liczba publikacji (jednoautorskich i wieloautorskich), które wypełnią w sumie 400 slotów publikacyjnych (suma udziałów jednostkowych za uwzględniane publikacje nie może przekroczyć liczby 400). W tym zaś limicie będzie branych pod uwagę tyle monografii aby suma liczby slotów za te monografie, redakcje lub rozdziały nie przekroczyła liczby 200 – co wynika z limitu odnoszącego się do pojedynczego naukowca. Dodatkowo należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że przy ewaluacji podmiotu sumaryczna liczba slotów ogółem jest ograniczona do wartości $3N$. W tym konkretnym przypadku oznacza to ograniczenie do 300 sumy slotów publikacyjnych. I to od tej właśnie liczby 300 sumy slotów publikacyjnych dokonane zostanie obliczenie finalnego limitu monografii, które mogą ostatecznie zostać uwzględnione w ewaluacji w dyscyplinie humanistycznej w uczelni (na tym etapie już bez

uwzględniania rozdziałów w monografiach). W tym konkretnym przypadku ($300 * 20\% = 60$) uczelnia będzie mogła zgłosić do ewaluacji maksymalnie tyle monografii aby liczba slotów za te monografie lub redakcje naukowe monografii przypadających na 100 zatrudnionych w tej dyscyplinie humanistycznej pracowników nie przekroczyła liczby 60.

Zwróćmy przy tym uwagę na fakt, że sami pracownicy mogą zgłosić więcej niż 60 monografii, redakcji lub rozdziałów (np. 500), z której to liczby do ewaluacji można wziąć pod uwagę publikacje spełniające powyższe warunki Monografie i redakcje, które nie zostały uwzględnione z powodu przekroczenia limitu 20%, zostaną zastąpione na cele ewaluacji artykułami opublikowanymi w czasopismach naukowych dobieranymi według ich najwyższej wartości punktowej przez algorytm optymalizacyjny.

Przykład 2

Załóżmy, że w instytucie PAN, w dyscyplinie z zakresu dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych, jest zatrudnionych 100 naukowców, których osiągnięcia są zaliczane do ewaluacji. Każdy z nich prowadzi działalność naukową tylko w jednej dyscyplinie naukowej i każdy z nich jest zatrudniony na umowę o pracę w wymiarze pełnego etatu. Oznacza to, że instytut może przedstawić do ewaluacji publikacje danego pracownika w liczbie wypełniającej 4 sloty publikacyjne. W skali całego podmiotu oznacza to zatem, że instytut może zgłosić do ewaluacji taką liczbę publikacji (jednoautorskich i wieloautorskich) swoich pracowników, które wypełnią w sumie 400 slotów publikacyjnych. W ewaluacji tego instytutu w dyscyplinie zostaną uwzględnione publikacje w liczbie, która wypełnia w sumie 300 slotów publikacyjnych (3N). Od tej liczby 300 sumy slotów należy dopiero obliczyć maksymalną sumę slotów za monografie i redakcje naukowych monografii, które mogą zostać uwzględnione w ewaluacji w tej dyscyplinie w instytucie ($300 * 5\% = 15$). Oznacza to, że w tym konkretnym przykładzie w ewaluacji uwzględnionych zostanie tyle monografii i redakcji naukowych monografii o najwyższej jakości naukowej wyrażonej największą przypisaną im punktacją aby suma slotów za te publikacje nie przekroczyła liczby 15.

Wskazując do ewaluacji publikacje trzeba będzie także wziąć pod uwagę limit sumy slotów wynoszący maksymalnie 2 monografie lub redakcje naukowe monografii lub rozdziały w monografiach przypadające na jednego pracownika prowadzącego działalność naukową.

Zmniejszenie liczby osiągnięć uwzględnianych przy ewaluacji danego podmiotu

Sumę udziałów jednostkowych (sumę slotów) uwzględnianych w ewaluacji danego podmiotu w dyscyplinie naukowej lub artystycznej zmniejsza się o 3, gdy w okresie objętym ewaluacją pracownik prowadzący działalność naukową, który był zatrudniony przez co najmniej 24 miesiące, nie był autorem ani współautorem żadnego z osiągnięć naukowych czyli publikacji naukowej opublikowanej w czasopiśmie lub w wydawnictwie umieszczonym na wykazie Ministra.

Dla pierwszej ewaluacji przeprowadzonej w roku 2021, ww. zasady są nieco łagodniejsze i odnoszą się do pracowników, którzy w okresie objętym ewaluacją byli zatrudnieni w podmiocie przez co najmniej 36 miesięcy i nie byli autorami ani współautorami żadnego z osiągnięć naukowych.

Należy zauważyć, że każdy pracownik naukowy prowadzący działalność naukową jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o zaliczeniu do liczby pracowników prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie lub dyscyplinach bez względu na stanowisko na jakim jest zatrudniony. Wszyscy pracownicy zatrudnieni na stanowiskach, na których jest wymagane prowadzenie działalności naukowej – nauczyciele akademicki zatrudnieni na stanowiskach badawczych lub badawczo-dydaktycznych (dotychczas odpowiednio: naukowych i naukowo-dydaktycznych) oraz pracownicy naukowci zatrudnieni w instytutach naukowych PAN czy instytutach badawczych – są zobowiązani do złożenia oświadczenia o zaliczeniu do liczby N. W przypadku gdy pracownik jest zatrudniony na stanowisku badawczym lub badawczo-dydaktycznym lub naukowym w więcej niż jednym podmiocie, jest on zobowiązany do złożenia oświadczenia o zaliczeniu do liczby N w jednym z tych podmiotów. Ustawa dopuszcza możliwość zaliczenia do liczby N także osoby, która jest zatrudniona na innym stanowisku (np. na uczelni – jako nauczyciel akademicki w grupie pracowników dydaktycznych lub w instytucie naukowym PAN – np. w grupie pracowników inżynierskich i technicznych), ale prowadzi działalność naukową. Jeśli taki pracownikłoży oświadczenie o reprezentowaniu dyscypliny lub dyscyplin (np. według przykładowego wzoru zamieszczonego w załączniku nr 1) z racji prowadzenia działalności naukowej (a nie z racji brania udziału w prowadzeniu działalności naukowej), powinien on także złożyć oświadczenie o zaliczeniu do liczby N w tych dyscyplinach.

Za każdego pracownika, który jest zatrudniony w celu prowadzenia działalności naukowej albo który złożył oświadczenie, że prowadzi działalność naukową, mimo że jest zatrudniony na innym stanowisku, ale który w praktyce takiej działalności przez 4 lata objęte ewaluacją nie prowadził (a przynajmniej nie jest w stanie tego udokumentować pod postacią

publikacji ujętych w jednym z wykazów ministra), podmiot podlegający ewaluacji ponosi swego rodzaju uszczerbek w odniesieniu do możliwości osiągnięcia wysokiego wyniku w kryterium I ewaluacji. Uszczerbek ten polega na dotkliwym zmniejszeniu ilości osiągnięć publikacyjnych, które podmiot może zgłosić na potrzeby ewaluacji. Tym samym, tolerując wśród swoich pracowników osoby zatrudnione w celu prowadzenia działalności naukowej, które nie publikują, podmiot zmniejsza swoje szanse na uzyskanie wysokiej oceny w danej dyscyplinie w kryterium I.

W sytuacji gdy w podmiocie jest zatrudniony pracownik, który z racji stanowiska na którym został zatrudniony powinien prowadzić działalność naukową i złożyć oświadczenie o zaliczeniu do liczby pracowników prowadzących działalność naukową w podmiocie w danej dyscyplinie lub dyscyplinach, ale takiego oświadczenia nie złożył, za każdego takiego pracownika podmiot poddający się ewaluacji ponosi jeszcze większy uszczerbek przy obliczaniu ilości zgłoszeń publikacyjnych, które podmiot może przedstawić na potrzeby kryterium I. Za każdego takiego pracownika, który nie złożył wymaganego odeń oświadczenia o zaliczeniu do liczby pracowników prowadzących w podmiocie działalność naukową w danej dyscyplinie lub dyscyplinach podmiot będzie mógł zgłosić o 6 slotów publikacyjnych mniej niż by to wynikało z ogólnego limitu $3N$. Przypadek ten nie dotyczy sytuacji, w której pracownik złożył już takie wymagane oświadczenie w innym podmiocie (oświadczenie o zaliczeniu do liczby pracowników prowadzących w danej dyscyplinie lub dyscyplinach działalność naukową można bowiem złożyć tylko w jednym podmiocie). Oznacza to zatem, że każdy pracownik, który usiłowałby w pewien sposób ukryć fakt niepublikowania przez 4 lata objęte ewaluacją poprzez niezłożenie oświadczenia o zaliczeniu go do liczby pracowników prowadzących w podmiocie działalność naukową w określonej dyscyplinie, będzie generował dla zatrudniającego go podmiotu zdecydowanie większe straty w ustalaniu wyniku w kryterium I niż gdyby złożył takie oświadczenie i przyznał się, że nie opublikował nic (w tej sytuacji bowiem limit $3N$ dla podmiotu zmniejszy się o 3 zamiast o 6 w danej dyscyplinie).

Można również wyobrazić sobie sytuację, w której pracownik zatrudniony w podmiocie na stanowisku z którym wiąże się prowadzenie działalności naukowej, z jakiegoś powodu zdecydował się na niezłożenie oświadczenia o dyscyplinach. W takiej sytuacji – ponieważ z punktu widzenia systemu ewaluacji nie wiadomo nawet do której dyscypliny czy dyscyplin można przypisać takiego pracownika, przewiduje się zmniejszenie limitu osiągnięć publikacyjnych przedstawianych przez podmiot w kryterium I ewaluacji o 6 w każdej z dyscyplin, które w podmiocie są też ewaluacji poddawane. Oznacza to zatem, że

z punktu widzenia szans na uzyskanie dobrego wyniku w kryterium I ewaluacji, z punktu widzenia podmiotów kluczowym staje się dopilnowanie, aby wszyscy zatrudniani przez nie pracownicy złożyli wymagane oświadczenia. System POL-on jest skonfigurowany w ten sposób, że wskazuje on podmiotom na te osoby, które z racji zajmowanego przez nie stanowiska powinny złożyć wymagane oświadczenia ale jeszcze tego nie zrobiły. Obowiązek dopilnowania złożenia oświadczeń przez pracownika leży po stronie zatrudniającego go podmiotu.

Inne warunki

Wszystkie osiągnięcia uwzględniane w ewaluacji muszą mieć merytoryczny związek z badaniami naukowymi prowadzonymi w danym podmiocie w danej dyscyplinie. Komisja Ewaluacji Nauki została wyposażona w kompetencje weryfikacji przedstawianych osiągnięć. KEN może reagować w przypadku ewidentnych nadużyć na etapie zgłaszania osiągnięć przez podmioty i jest uprawniony do nieuwzględnienia w ewaluacji osiągnięcia, jeśli jest ono w sposób rażący niezwiązane z badaniami w zakresie danej dyscypliny lub z badaniami interdyscyplinarnymi uwzględniającymi perspektywę danej dyscypliny. W sytuacji, gdy artykuł naukowy jest opublikowany w czasopiśmie do którego została przypisana dyscyplina naukowa w której ten artykuł jest zgłaszany na potrzeby ewaluacji, artykuł ten jest automatycznie uznawany za zgodny z ewaluowaną dyscypliną, co oznacza, że KEN nie ma możliwości wglądu w systemie teleinformatycznym POL-on w treść takiego artykułu. Natomiast w sytuacji, gdy artykuł opublikowano w czasopiśmie naukowym, do którego nie została przypisana dyscyplina, na potrzeby której dany artykuł jest zgłaszany do ewaluacji, wtedy KEN ma możliwość zweryfikowania związku merytorycznego takiego artykułu z deklarowaną dyscypliną.

Ponadto KEN może zmienić punktację za publikację naukową jeśli w systemie POL-on przypisano publikacji niewłaściwy rok jej opublikowania w ostatecznej formie, a w rzeczywistym roku wydania publikacji w ostatecznej formie punktacja ta różni się od punktacji w POL-onie z uwagi na obowiązywanie innego wykazu czasopism i wydawnictw.

Patenty

W nowym modelu ewaluacji, przy ustalaniu oceny w ramach kryterium pierwszego, są brane pod uwagę – oprócz publikacji – przyznane podmiotowi patenty na wynalazki, prawa ochronne na wzory użytkowe i wyłączne prawa hodowców do odmian roślin autorstwa

pracowników prowadzących działalność naukową. Warto zaznaczyć, że osiągnięcia te nie są liczone jako część wspomnianego już wcześniej limitu osiągnięć przewidzianych dla publikacji uwzględnianych przy ewaluacji (tzw. limit 3N). Innymi słowy, oprócz zgłoszenia do ewaluacji maksymalnej dostępnej dla danego podmiotu liczby osiągnięć publikacyjnych, podmiot może jeszcze dodatkowo zgłosić patenty, prawa ochronne na wzory użytkowe i wyłączne prawa hodowców do odmian roślin autorstwa swoich pracowników. Górny limit dla zgłaszanych do procesu ewaluacji patentów i praw ochronnych to liczba równa liczbie N. Oznacza to, że np. instytut badawczy, który zatrudnia w dyscyplinie inżynieria materiałowa 21 pracowników (liczba 21 uzyskana już po uwzględnieniu ewentualnego niepełnego wymiaru czasu pracy pracowników oraz deklarowanego przez nich stopnia zaangażowania w daną dyscyplinę) może zgłosić na potrzeby ewaluacji maksymalnie 21 patentów lub wzorów użytkowych uzyskanych przez tych pracowników w dyscyplinie inżynieria materiałowa (w tej dyscyplinie nie uwzględnia się wyłącznych praw hodowców do odmian roślin).

W ewaluacji uwzględnia się patenty oraz prawa ochronne na wzory użytkowe i wyłączne prawa hodowców do odmian roślin, których tematyka jest merytorycznie związana z badaniami naukowymi prowadzonymi w podmiocie w danej dyscyplinie naukowej oraz komercjalizację wyników badań naukowych lub prac rozwojowych, których tematyka dotyczy danej dyscypliny naukowej.

Za patenty na wynalazki, przyznane podmiotom poddającym się ewaluacji, przyznaje się następujące liczby punktów:

- 100 pkt – w przypadku patentu europejskiego albo patentu przyznanego za granicą w co najmniej jednym z państw należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, pod warunkiem, że wynalazek został zgłoszony również w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej;
- 75 pkt – w przypadku patentu przyznanego przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 50 pkt – w przypadku patentu udzielonego przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej albo uzyskanego za granicą przez podmiot inny niż oceniany, lecz który to patent został udzielony na skutek działalności naukowej pracownika podmiotu poddającego się ewaluacji.

W odniesieniu do innych rodzajów praw ochronnych, które uwzględnia się w procesie ewaluacji stosowana jest następująca punktacja:

- 50 pkt – w przypadku wyłącznego prawa hodowców do odmiany rośliny przyznanego podmiotowi przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych albo Wspólnotowy Urząd Ochrony Roślin (*Community Plant Variety Office*);
- 30 pkt – w przypadku prawa ochronnego na wzór użytkowy przyznanego podmiotowi poddającemu się ewaluacji przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej albo za granicą.

Patenty i inne prawa ochronne są uwzględniane w ewaluacji w danej dyscyplinie, zgodnie z oświadczeniem autora wynalazku upoważniającym zatrudniający go podmiot do wykazania tego osiągnięcia w ramach dyscyplin, które taki autor wynalazku reprezentuje. Informacja ta jest wprowadzana do systemu POL-on przez kierującego podmiotem.

Ponadto, w przypadku przyznania więcej niż jednego patentu na ten sam wynalazek albo więcej niż jednego prawa ochronnego na ten sam wzór użytkowy albo tę samą odmianę rośliny, w ewaluacji uwzględnia się tylko jedno takie osiągnięcie o najwyższej punktacji. Ze względu na limit tych osiągnięć, w ewaluacji będą uwzględniane tylko osiągnięcia zapewniające podmiotowi najwyższą sumaryczną ocenę.

Rozdział III – Kryterium II

Oceny efektów finansowych badań naukowych i prac rozwojowych dokonuje się na podstawie wysokości środków finansowych przyznanych podmiotowi na realizację projektów badawczych oraz wysokości środków finansowych uzyskanych przez podmiot w wyniku komercjalizacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych realizowanych w poszczególnych dyscyplinach naukowych. W ewaluacji uwzględnia się w tym kryterium następujące rodzaje osiągnięć:

- projekty obejmujące badania naukowe lub prace rozwojowe, finansowane w trybie konkursowym przez instytucje zagraniczne lub organizacje międzynarodowe, projekty z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej albo z udziałem niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), albo z innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi;
- projekty finansowane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowe Centrum Nauki;
- projekty finansowane w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki;
- usługi badawcze świadczone na zlecenie podmiotów spoza sektora szkolnictwa wyższego i nauki;
- komercjalizację wyników badań naukowych lub prac rozwojowych.

W ewaluacji uwzględnia się projekty i usługi badawcze, których tematyka jest merytorycznie związana z badaniami naukowymi prowadzonymi w podmiocie w danej dyscyplinie naukowej oraz komercjalizację wyników badań naukowych lub prac rozwojowych, tematycznie związanych z dyscypliną naukową wskazaną w systemie POL-on. W przypadku projektów badawczych uwzględnianych w ramach tego kryterium istotna będzie również osoba kierownika projektu (w przypadku gdy ewaluowany podmiot jest albo był liderem grupy realizującej projekt), albo kierownika zespołu badawczego (gdy ewaluowany podmiot jest albo był jednym ze współwykonawców projektu). Aby środki przyznane na realizację projektu mogły zostać uwzględnione do celów ewaluacji, osoba ta będzie musiała być zaliczona do liczby N w ewaluowanym podmiocie albo być uczestnikiem prowadzonej przez niego szkoły doktorskiej, albo być w nim zatrudniona na stanowisku naukowym, badawczym albo dydaktyczno-badawczym, przy prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych. Będzie również musiała wskazać daną dyscyplinę naukową, w ramach

której podmiot jest ewaluowany, w oświadczeniu o dyscyplinach. Natomiast ze względu na to, iż projekty nie są osiągnięciami naukowymi (publikacja, patent na wynalazek), nie będzie w tym przypadku wymagane złożenie oświadczenia o zaliczeniu do liczby N.

W ramach oceny efektów finansowych badań naukowych i prac rozwojowych 1 punkt będzie przyznawany za każde:

- 1) 50 000 zł sumy środków finansowych przyznanych w okresie objętym ewaluacją na realizację projektów realizowanych samodzielnie przez ewaluowany podmiot albo realizowanych przez grupę podmiotów, której liderem jest albo był ewaluowany podmiot albo inny podmiot należący do systemu szkolnictwa wyższego;
- 2) 25 000 zł sumy środków finansowych przyznanych w okresie objętym ewaluacją na realizację projektów, jeżeli projekt jest albo był realizowany przez grupę podmiotów, do której należy ewaluowany podmiot, której liderem jest podmiot nienależący do systemu szkolnictwa wyższego i nauki;
- 3) 10 000 zł sumy przychodów osiągniętych w okresie objętym ewaluacją przez ewaluowany podmiot albo inny podmiot utworzony przez niego w celu komercjalizacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych z tytułu komercjalizacji wyników badań naukowych lub *know-how* związanego z tymi wynikami oraz z tytułu usług badawczych świadczonych na zlecenie podmiotów spoza systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

W ewaluacji będą uwzględniane przychody, o których mowa w pkt 3, osiągnięte przez ewaluowany podmiot lub spółkę typu *spin-off* utworzoną przez niego w celu komercjalizacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych prowadzonych w ewaluowanym podmiocie lub *know-how* związanego z tymi wynikami.

Ponadto, ze względu na specyfikę prowadzenia badań naukowych w dziedzinie nauk humanistycznych, dziedzinie nauk społecznych oraz w dziedzinie nauk teologicznych (koszty badań naukowych są w tych dziedzinach z reguły niższe od kosztów badań w pozostałych dziedzinach nauki), powyżej przedstawione progi kwotowe, od których zależy wysokość przyznawanych punktów, w przypadku tych dziedzin obniża się o 50%. Oznacza to zatem, że np. projekt realizowany samodzielnie przez dany podmiot ze środków NCN w zakresie nauk politycznych, który przyniósł uczelni 1100 tys. zł, jest uwzględniany w ewaluacji nie w wysokości 22 pkt, lecz w wysokości 44 pkt.

W przypadku punktów przyznawanych za przychody z tytułu realizowanych projektów nie przewiduje się żadnych limitów. Intencją Ministra jest bowiem pobudzenie aktywności badawczej polskich naukowców w zakresie aplikowania o granty badawcze

w drodze konkursowej, w szczególności zaś aplikowania o zagraniczne granty na projekty badawcze. Temu ostatniemu celowi służy również podwyższenie punktacji za pozyskanie grantów badawczych ze źródeł zagranicznych, ze szczególnym uwzględnieniem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Z tego powodu punktację w kryterium II, związaną z wysokością środków finansowych przyznanych na realizację projektów badawczych, zwiększa się w następujący sposób:

- 1) o 400% – w przypadku projektów finansowanych przez Europejską Radę do Spraw Badań Naukowych (*European Research Council*);
- 2) o 200% – w przypadku projektów finansowanych w ramach programów ramowych w zakresie wspierania badań i innowacji Unii Europejskiej albo w ramach programów związanych z wdrażaniem tych programów;
- 3) o 50% – w przypadku innych projektów niż określone w pkt 1 i 2, finansowanych przez instytucje zagraniczne albo organizacje międzynarodowe, albo z udziałem środków, o których mowa w art. 365 pkt 9 ustawy.

W przypadku wcześniej opisanego projektu w zakresie nauk politycznych, jeżeli zostałby on sfinansowany nie przez NCN, lecz w wyniku procedury ERC, jego wartość punktowa dla uczelni wyniosłaby zatem nie 44 lecz 220 pkt!

Rozwiązania te są ukierunkowane na stymulowanie aktywności w pozyskiwaniu środków ze źródeł pozabudżetowych i lepsze wykorzystanie środków unijnych.

W przypadku punktów uzyskiwanych za przychody z tytułu komercjalizacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych lub *know-how* związanego z tymi wynikami oraz z tytułu badań zleconych, liczba punktów do uzyskania nie będzie mogła przekroczyć 10-krotności liczby N, aby ze względu na preferencyjną skalę punktową nie zmarginalizować przychodów z tytułu realizacji projektów badawczych. Przyjęty limit oznacza, że przychody z tytułu komercjalizacji i badań zleconych w okresie objętym ewaluacją w przeliczeniu na jednego pracownika uwzględnionego w liczbie N nie będą mogły przekroczyć 100 tys. zł.

Warto również zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku drugiego kryterium ewaluacji przy obliczaniu liczby punktów jest mowa o sumie przychodów przyznanych podmiotowi, co należy rozumieć jako wyraźne wskazanie, że podmiotom zdecydowanie opłaca się staranie o każdy, nawet najmniejszy grant i choćby najmniejsze zlecenie, bowiem każdy taki grant czy zlecenie będą wliczane do sumy środków uzyskanych z danego tytułu w okresie objętym ewaluacją.

W kryterium drugim ewaluacji docenia się również współpracę podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki z podmiotami nienależącymi do tego systemu, głównie

przedsiębiorcami, realizowaną w formie wspólnych projektów. Na uwagę zasługuje fakt, że w sytuacji gdy uczelnia lub instytut będą liderami grupy realizującej wspólnie projekt badawczy, wtedy do obliczenia wysokości punktów w ramach tego osiągnięcia będą mogli uwzględnić całą sumę środków przyznanych wszystkim podmiotom współrealizującym dany projekt. Natomiast w sytuacji gdy podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki będzie jednym ze współwykonawców projektu, nie zaś liderem grupy, do obliczania punktacji za to osiągnięcie będzie uwzględniana tylko wysokość środków finansowych, które zostały jemu przyznane. Warto przy tym jednak zauważyć, że współpraca z podmiotami spoza systemu szkolnictwa wyższego i nauki (np. z przedsiębiorcami) będzie szczególnie mocno premiowana. W sytuacji bowiem, gdy tego rodzaju podmiot będzie liderem grupy realizującej projekt badawczy, wchodzące w skład takiej grupy instytut lub uczelnia będą mogły uzyskać 2 razy więcej punktów niż w sytuacji, gdyby liderem grupy był ewaluowany podmiot albo inny podmiot należący do systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

Informacje dotyczące projektów naukowych, kierowanych przez pracownika podmiotu, oraz komercjalizacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych są wprowadzane do systemu POL-on przez kierującego podmiotem. Ocenę efektów finansowych badań naukowych i prac rozwojowych ustala się w wyniku podzielenia sumy punktów przyznanych podmiotowi w kryterium II przez liczbę N, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku. Tym samym dokonywana jest normalizacja wyniku w kryterium II, która ma zapobiec deprecjacji pomiotów zatrudniających w danej dyscyplinie mniej naukowców-potencjalnych autorów osiągnięć uwzględnianych w tym kryterium.

Rozdział IV – Kryterium III

Nowy model ewaluacji wprowadza do systemu nowe kryterium oceny jakości działalności naukowej: wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki. Przez długi czas doskonałość naukowa była definiowana (i mierzona) przez pryzmat oddziaływania wyłącznie w obszarze badań naukowych poprzez wskaźniki prestiżu, wpływu (np. Impact Factor czy CiteScore), co zakładało traktowanie nauki jako hermetycznej rzeczywistości⁴. Od lat 90. ubiegłego wieku większą wagę zaczęto przykładać do wpływu badań naukowych na gospodarkę, której miarą stała się wysokość przychodów generowanych z tytułu transferu wiedzy oraz wdrożeń. Rynkowe przemiany otworzyły zatem uczelnie na potrzeby zewnętrznych interesariuszy, otwarcie to jednak nastąpiło głównie w wymiarze komercyjnym, pomijając istotną funkcję badań naukowych: poznawanie świata w celu podnoszenia jakości życia ludzi. Ten fakt dotyka w sposób szczególny tych dziedzin (np. nauki społeczne i humanistyczne), których wpływ na społeczeństwo i gospodarkę ma charakter głównie niekomercyjny. Dostrzeżono to w pierwszej kolejności w brytyjskiej polityce naukowej, w ramach której postawiono sobie za cel lepsze odzwierciedlenie w ocenie instytucji naukowych wpływu wywieranego przez naukę na gospodarkę i społeczeństwo. Uwzględnienie wpływu społecznego jako osobnego kryterium ewaluacji jakości działalności naukowej wymaga jednak użycia szczególnej metodologii, tj. studium indywidualnych przypadków, która pozwala na rzetelny pomiar i jego ocenę. Metoda ta została sprawdzona w Wielkiej Brytanii, gdzie od 2014 r. w ramach *Research Evaluation Framework* na pełną skalę właśnie w ten ekspercki sposób jest oceniany wpływ społeczny badań naukowych. Wpływ społeczny jest bowiem trudny do uchwycenia przy pomocy klasycznych (twardych) narzędzi stosowanych w instytucjonalnej ewaluacji nauki.

W ramach nowego systemu ewaluacji ocena wpływu jest przeprowadzana na podstawie „opisów wpływu” zawierających udowodniony związek między najważniejszymi wynikami badań naukowych, prac rozwojowych lub twórczości artystycznej a gospodarką, funkcjonowaniem administracji publicznej, ochroną zdrowia, kulturą i sztuką, ochroną środowiska naturalnego, bezpieczeństwem i obronnością państwa lub innymi czynnikami wpływającymi na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa. Związek ten powinien zostać udowodniony, w szczególności w formie publikacji naukowych, raportów i cytowań w innych

⁴ D. Antonowicz, J. Kohoutek, R. Pinheiro, R. Hladchenko, *The roads of 'excellence' in Central and Eastern Europe*, "European Educational Research Journal" vol. 16 issue 5, 2017, <http://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1474904116683186>.

dokumentach i publikacjach. Ważne jest, aby kryterium wpływu odnosiło się do badań naukowych, a nie politycznej czy publicystycznej aktywności naukowców, a sposób ich sprawozdawania przez uczelnie pokazywał wyraźny związek między wynikami działalności naukowej oraz intersubiektywnie weryfikowaną zmianą zaobserwowaną poza akademią.

Liczba opisów wpływu będzie uzależniona od liczby N. W przypadku gdy liczba N pracowników prowadzących działalność naukową w ramach danej dyscypliny naukowej albo artystycznej będzie mniejsza niż 100, podmiot będzie musiał zgłosić do ewaluacji 2 opisy wpływu, w przypadku liczby N wynoszącej od 101 do 200 – 3 opisy wpływu, w przypadku liczby N mieszczącej się w przedziale 201–300 – 4 opisy wpływu, a w przypadku liczby N wynoszącej powyżej 300 – 5 opisów wpływu. Aby także w ramach tego kryterium w odpowiedni sposób docenić monografie naukowe jako istotny kanał publikacyjny dla przedstawicieli nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych, podmioty prowadzące działalność naukową w ramach dyscyplin naukowych należących do tych dziedzin naukowych będą mogły zgłosić na potrzeby ewaluacji dodatkowo do 3 opisów wpływu związanych z wybitnymi monografiami naukowymi, słownikami biograficznymi, słownikami bibliograficznymi lub bazami danych, szczególnie istotnymi dla rozwoju tych dziedzin nauki. Podobnie jeżeli chodzi o utworzenie przez ewaluowany podmiot innego podmiotu w celu komercjalizacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych lub *know-how* związanego z tymi wynikami. Ewaluowany podmiot będzie mógł zgłosić do 2 dodatkowych opisów wpływu związanych z działalnością utworzonego w tym celu podmiotu. Powodem dla takiego rozwiązania jest chęć wsparcia i zdynamizowania podejmowanej przez uczelnie i instytuty współpracy z otoczeniem gospodarczym i wykorzystywania wyników prowadzonych badań w praktyce. W tym samym celu umożliwiono podmiotom prowadzącym działalność naukową w dziedzinie nauk inżynierskich i technicznych zgłoszenie do 2 dodatkowych opisów wpływu związanych z projektami architektonicznymi, urbanistycznymi lub planami zagospodarowania przestrzennego.

Warto zwrócić uwagę na możliwość kumulacji uprawnień podmiotu do przedstawiania dodatkowych opisów wpływu w przypadku niektórych dyscyplin poddawanych ewaluacji. Jeżeli na przykład jakiś podmiot poddaje się ewaluacji w dyscyplinie „nauki o zarządzaniu i jakości”, a jednocześnie utworzył podmiot służący do komercjalizacji wyników badań m.in. z zakresu zarządzania, to podmiot ten może przedłożyć do oceny w tej dyscyplinie do 5 dodatkowych opisów wpływu: 3 związane z np. z wybitnymi monografiami naukowymi o zarządzaniu, a 2 z tytułu komercjalizacji. Należy mieć jednak na uwadze, że w przypadku kryterium III nie zawsze przedstawienie do ewaluacji większej liczby opisów wpływu

oznacza zwiększenie oceny za to kryterium. Jeżeli dodatkowe opisy wpływu będą bowiem mniej istotne z punktu widzenia rozwoju społeczeństwa i gospodarki to może to w konsekwencji obniżyć ocenę podmiotu. Ocena końcowa za to kryterium jest bowiem średnią arytmetyczną ze wszystkich ocen ekspertów przyznanych poszczególnym opisom.

Cechą charakterystyczną tego kryterium jest możliwość zgłoszenia opisów wpływu odnoszących się do wyników działalności naukowej przeprowadzonej zarówno w okresie 4 lat podlegających ewaluacji, jak też i przed tym okresem objętym ewaluacją. W tym drugim wypadku działalność powinna zostać zakończona nie wcześniej niż w dwudziestym roku poprzedzającym pierwszy rok objęty ewaluacją. Przykładowo w przypadku pierwszego okresu objętego ewaluacją na nowych zasadach, czyli okresu lat 2017-2020, będzie można uwzględniać działalność naukową (np. wyniki badań), która została zakończona w roku 1997 albo w latach następnych. W okresie objętym ewaluacją powinien natomiast ujawnić się wpływ takiej działalności naukowej.

Kierownik podmiotu wprowadza do systemu POL-on opisy wpływu zawierające informacje dotyczące:

- głównych autorów badań naukowych, prac rozwojowych lub osiągnięć artystycznych albo nazwy podmiotu utworzonego w celu komercjalizacji wyników działalności naukowej lub know-how związanego z tymi wynikami,
- okresu prowadzenia działalności naukowej albo okresu prowadzenia działań związanych z komercjalizacją przez podmiot utworzony w celu komercjalizacji,
- głównych wniosków z badań naukowych lub prac rozwojowych albo efektów działalności naukowej w zakresie twórczości artystycznej albo działań związanych z komercjalizacją, mających istotne znaczenie dla kreowania wpływu na społeczeństwo i gospodarkę, a w przypadku badań naukowych i prac rozwojowych – także danych o najważniejszych artykułach naukowych i monografiach naukowych, w których te wnioski były opublikowane,
- charakterystyki wpływu działalności naukowej lub działań związanych z komercjalizacją na te obszary, ze wskazaniem grupy społecznej będącej beneficjentem wpływu,
- wskazania dowodów wpływu działalności naukowej albo działań związanych z komercjalizacją na te obszary wraz z datą ich powstania,
- dyscypliny, której dotyczy opis wpływu;

Każdy opis jest oceniany przez dwóch ekspertów. Do oceny opisu wpływu mogą być powoływani m.in. eksperci zagraniczni. W tym celu każdy opis wpływu powinien być złożony zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Eksperti przyznają za poszczególne opisy wpływu punkty w skali od 0-100, w zależności od znaczenia wpływu i jego zasięgu. W przypadku opisu wpływu dotyczącego interdyscyplinarnych badań naukowych lub prac rozwojowych o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki liczba punktów przyznawanych przez każdego z ekspertów za taki opis wpływu może być zwiększona o 20. W przypadku nieprzedłożenia wystarczającej liczby opisów wpływu, podmiot otrzymuje od każdego z dwóch recenzentów po 0 punktów za każdy brakujący opis. Ocena podmiotu w danej dyscyplinie w zakresie wpływu gospodarczo-społecznego jest średnią arytmetyczną liczby punktów przyznanych przez ekspertów poszczególnym opisom wpływu. Przykładowo, jeśli podmiot będzie zobowiązany do przedłożenia 3 opisów wpływu i przedstawi taką właśnie ich liczbę (nie zgłaszając dodatkowych opisów), to ocena będzie wynikiem ustalenia średniej arytmetycznej 6 ocen eksperckich.

Nowy model ewaluacji zakłada, że istotna waga kryterium „wpływu społecznego” w procesie oceny jakości działalności naukowej może mieć bardzo pozytywne skutki dla polskiej nauki, poprzez m.in. wzmocnienie znaczenia badań naukowych mających wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, zwiększenie legitymizacji badań naukowych w staraniach nad podniesieniem wysokości publicznych nakładów na badania naukowe w strukturze wydatków publicznych (w relacji do PKB), pokazanie wartości przełomowych badań w naukach społecznych oraz humanistycznych (np. dotyczących dziedzictwa narodowego) poprzez nieparametryczny sposób oceny ich wpływu, czy też skłonienie naukowców do wykorzystywania wyników badań naukowych w debacie społecznej.

Mając na uwadze nowatorski charakter oceny w ramach tego kryterium, zaplanowana na 2021 r. ewaluacja zostanie poprzedzona pilotażem oceny kryterium III, którego wyniki dodatkowo ułatwią uczelniom i innym jednostkom odpowiednie przygotowanie opisów wpływu.

Rozdział V – Ewaluacja jakości działalności naukowej w dziedzinie sztuki

Ewaluacja jakości działalności naukowej w dziedzinie sztuki jest przeprowadzana w ramach dwóch kryteriów (nie zaś trzech jak ma to miejsce w przypadku dziedzin naukowych). W przypadku dyscyplin artystycznych w ewaluacji są brane pod uwagę: poziom artystyczny prowadzonej działalności naukowej w zakresie twórczości artystycznej (odpowiadający kryterium I) oraz wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki (czyli ogólne kryterium III). Wynika z tego zatem, że działalność w dziedzinie sztuki nie jest oceniana w ramach ogólnego kryterium II (w toku konsultacji ze środowiskiem artystycznym ustalono bowiem, że działalność artystyczna w żadnym stopniu nie powinna być oceniana pod kątem jej wartości komercyjnej).

Ocena poziomu artystycznego prowadzonej działalności naukowej w zakresie twórczości artystycznej (kryterium I) jest przeprowadzana przez ekspertów powoływanych przez Ministra na wniosek przewodniczącego KEN. Rodzaje osiągnięć uwzględnianych w ocenie poziomu artystycznego prowadzonej działalności oraz liczbę przyznawanych za nie punktów określa szczegółowo załącznik nr 1 do rozporządzenia.

Liczba uwzględnianych w ewaluacji osiągnięć artystycznych nie może być większa niż 3-krotność liczby N. Zatem limit osiągnięć w ramach kryterium I jest dla dziedziny sztuki identyczny z limitem ogólnym przewidzianym w ramach tego kryterium dla publikacji naukowych.

W ewaluacji uwzględnia się te osiągnięcia artystyczne, których autorzy albo współautorzy byli: pracownikami podmiotu zatrudnionymi na umowę o pracę i zostali uwzględnieni przy określeniu liczby N w danej dyscyplinie artystycznej, lub też doktorantami, którzy w okresie objętym ewaluacją odbywali kształcenie w szkole doktorskiej prowadzonej przez dany podmiot. Warto przy tym zaznaczyć, że – w przeciwieństwie do ewaluacji w dziedzinach naukowych – w dziedzinie sztuki nie uwzględnia się osiągnięć tzw. pracowników wieloletowych. Wynika to ze wspomnianego już powyżej wyjątku wprowadzonego dla dziedziny sztuki w zakresie zasady, że osiągnięcia raportowane na potrzeby ewaluacji muszą powstawać w związku z zatrudnieniem w danym podmiocie – ta zasada systemowa nie dotyczy dyscyplin artystycznych. W przypadku dyscyplin artystycznych ewaluacją będą objęte także osiągnięcia artystyczne, które powstały bez związku z zatrudnieniem lub odbywaniem kształcenia w podmiocie.

W dziedzinie sztuki obowiązuje natomiast w pełni inne założenie systemowe: każde osiągnięcie artystyczne jest uwzględniane w danym podmiocie w danej dyscyplinie artystycznej tylko raz.

Maksymalna liczba osiągnięć artystycznych autorstwa albo współautorstwa pracownika lub doktoranta, które są brane pod uwagę przy ewaluacji w danej dyscyplinie artystycznej jest co do ogólnej zasady identyczna z limitem, jaki w tym względzie został ustalony dla osób prowadzących działalność naukową w dziedzinach naukowych (maksymalnie 4 osiągnięcia przypadające na jedną osobę). W odróżnieniu od ewaluacji w dyscyplinach naukowych nie uwzględnia się natomiast ważenia przy określaniu dopuszczalnej liczby osiągnięć artystycznych.

Przyjęty ekspercki system oceny osiągnięć artystycznych i brak ściśle skwantyfikowanej punktacji zdefiniowanych rodzajów osiągnięć naukowych uniemożliwia zastosowanie algorytmu optymalizującego ocenę podmiotu w ramach kryterium I, jaki będzie stosowany przy ewaluacji w zakresie osiągnięć naukowych. Z tego względu kierownik ewaluowanego podmiotu samodzielnie wskazuje w systemie POL-on, w terminie do 15 lutego roku, w którym jest przeprowadzana ewaluacja, osiągnięcia artystyczne, w liczbie nie większej niż 3N, które mają stanowić podstawę ewaluacji w poszczególnych dyscyplinach artystycznych.

Liczba osiągnięć artystycznych uwzględnianych w ewaluacji jest zmniejszana o 3, gdy w okresie objętym ewaluacją uwzględniony w niej pracownik prowadzący działalność naukową w zakresie twórczości artystycznej był zatrudniony w podmiocie przez co najmniej 24 miesiące i nie był autorem ani współautorem żadnego z osiągnięć artystycznych, albo nie upoważnił podmiotu do wykazania na potrzeby ewaluacji żadnego osiągnięcia artystycznego, którego ten pracownik był autorem albo współautorem.

W ewaluacji przeprowadzanej w 2021 r. przy ocenie poziomu artystycznego działalności naukowej w zakresie twórczości artystycznej prowadzonej w ramach danej dyscypliny artystycznej, liczbę uwzględnianych w danej dyscyplinie artystycznej osiągnięć artystycznych zmniejsza się o 3, gdy w okresie objętym ewaluacją pracownik prowadzący działalność naukową w zakresie twórczości artystycznej był zatrudniony w podmiocie przez co najmniej 36 miesięcy i nie był autorem ani współautorem żadnego z osiągnięć artystycznych.

Ponadto, analogicznie jak w przypadku ewaluacji w dyscyplinach naukowych, liczbę osiągnięć artystycznych uwzględnianych w ocenie ewaluowanego podmiotu w ramach danej dyscypliny artystycznej zmniejsza się o 6 w przypadku każdego pracownika, który w okresie

objętym ewaluacją prowadził działalność naukową przez co najmniej 24 miesiące (36 miesięcy w ewaluacji przeprowadzanej w roku 2021), wskazał tę dyscyplinę w oświadczeniu o dyscyplinach, ale nie złożył oświadczenia o zaliczeniu do liczby N w żadnym z podmiotów, w których był zatrudniony.

Liczbę osiągnięć artystycznych uwzględnianych w ocenie ewaluowanego podmiotu zmniejsza się o 6 w każdej (a nie poszczególnej) dyscyplinie artystycznej, w ramach której podmiot prowadzi działalność naukową w zakresie twórczości artystycznej, w przypadku każdego pracownika, który w okresie objętym ewaluacją prowadził działalność naukową przez co najmniej 24 miesiące (36 miesięcy w ewaluacji przeprowadzanej w roku 2021) i nie złożył oświadczenia o dyscyplinach.

Zmniejszenia liczby osiągnięć naukowych nie stosuje się w przypadku pracowników, którzy w okresie objętym ewaluacją:

- 1) korzystali z urlopu bezpłatnego,
- 2) korzystali z urlopu dla poratowania zdrowia,
- 3) korzystali z któregośkolwiek z urlopów związanych z rodzicielstwem, określonych w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy,
- 4) przebywali na zasiłku chorobowym lub pobierali świadczenie rehabilitacyjne, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa

– łącznie przez co najmniej 24 miesiące.

W przypadku osiągnięcia artystycznego będącego efektem współpracy kilku autorów, osiągnięcie to uwzględnia się w liczbie osiągnięć danej osoby jako iloraz liczby 1 i liczby współautorów, po zaokrągleniu do dwóch miejsc po przecinku. Biorąc pod uwagę, że osiągnięcia artystyczne nie podlegają ważeniu, to podmiot zgłaszający współautorskie osiągnięcia artystyczne otrzymuje pełną liczbę punktów za to osiągnięcie, mimo że wypełnia ono tylko część limitu zgłaszającej go osoby oraz zgłaszającego podmiotu.

W ramach ewaluacji każde osiągnięcie artystyczne jest oceniane przez dwóch ekspertów, a ocena danego osiągnięcia artystycznego jest średnią arytmetyczną ocen przyznanych przez ekspertów.

Rozdział VI – Ewaluacja jakości działalności naukowej objętej ochroną informacji niejawnych

Ewaluacja podmiotu prowadzącego w ramach danej dyscypliny naukowej działalność na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, która jest objęta ochroną informacji niejawnych, jest na wniosek kierownika podmiotu przeprowadzana w specjalnym trybie, opisanym w niniejszym rozdziale. Taki wniosek można złożyć w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok przeprowadzania ewaluacji. W swoim wniosku o uruchomienie trybu specjalnego ewaluacji dyrektor lub rektor określa procentowy udział działalności naukowej na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa objętej ochroną informacji niejawnych w działalności naukowej ogółem realizowanej przez podmiot w danej dyscyplinie, przy czym udział ten zwany „liczbą B” nie może być wyższy niż 50%.

W pierwszym etapie ocena jest przeprowadzana na podstawie informacji o działalności naukowej podmiotu zawartych w systemie POL-on, nieobjętych ochroną informacji niejawnych. Do oceny w tym etapie są stosowane wszystkie zasady dotyczące ewaluacji w dyscyplinach naukowych opisane w rozdziałach od II do IV, w których szczegółowo przedstawiono sposób przeprowadzenia ewaluacji w zakresie 3 podstawowych kryteriów ewaluacji.

Jednakże z uwagi na fakt, że część działalności naukowej prowadzonej przez takie podmioty jest niejawna i informacje o tej działalności nie są wprowadzane do systemu POL-on, przy ocenie w etapie pierwszym znajdują zastosowanie następujące zasady szczegółowe określające liczbę osiągnięć uwzględnianych w ewaluacji podmiotu w danej dyscyplinie naukowej:

- suma udziałów punktowych (suma slotów) za uwzględniane w ocenie ewaluowanego podmiotu w ramach danej dyscypliny naukowej publikacje naukowe nie może być większa niż 3-krotność liczby N pomnożona przez różnicę liczby 1 i liczby B;
- suma udziałów punktowych za uwzględniane w ocenie ewaluowanego podmiotu w ramach danej dyscypliny naukowej publikacje naukowe autorstwa albo współautorstwa pracowników prowadzących działalność naukową niezaliczonych do liczby N oraz osób, które w okresie objętym ewaluacją odbywały kształcenie w szkole doktorskiej prowadzonej przez ewaluowany podmiot i przygotowywały rozprawę doktorską w dyscyplinie naukowej albo w dziedzinie nauki, do której należy dana

dyscyplina naukowa, nie może być większa niż 20% 3-krotności liczby N pomnożone przez różnicę liczby 1 i liczby B;

- suma udziałów punktowych za uwzględniane w ocenie ewaluowanego podmiotu w danej dyscyplinie naukowej monografie naukowe i redakcje naukowe monografii naukowych nie może być większa niż 5% 3-krotności liczby N pomnożone przez różnicę liczby 1 i liczby B;
- liczba udzielonych patentów na wynalazek nie może być większa niż wartość liczby N, pomnożona przez różnicę liczby 1 i liczby B;
- liczba projektów uwzględnianych przy ocenie efektów finansowych badań naukowych i prac rozwojowych nie może być większa niż wartość liczby N pomnożona przez różnicę liczby 1 i liczby B;
- liczbę opisów wpływu uwzględnianych przy ocenie wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki ustala się zgodnie z zasadami opisanymi w rozdziale IV po pomnożeniu przedstawionej liczby opisów wpływu przez różnicę liczby 1 i liczby B.

Różnica liczby 1 i liczby B w praktyce oznacza udział jawnej działalności naukowej w całej działalności naukowej podmiotu.

Drugi etap ewaluacji jakości działalności naukowej prowadzonej na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa przez podmiot w ramach danej dyscypliny naukowej dotyczy informacji o tej działalności, które objęte są ochroną informacji niejawnych. Ocena w etapie drugim jest przeprowadzana w siedzibie podmiotu przez powołany przez Ministra zespół ekspertów, w skład którego wchodzi eksperci posiadający poświadczenie bezpieczeństwa upoważniające do dostępu do informacji niejawnych o klauzuli „tajne”, uzyskane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, w tym eksperci wskazani przez Ministra Obrony Narodowej lub ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Podstawą do ewaluacji w etapie drugim są wykazy i informacje dotyczące osiągnięć objętych ochroną informacji niejawnych, które kierownik podmiotu przedstawia zespołowi ekspertów.

W ocenie kryterium I są w tym przypadku uwzględniane następujące rodzaje osiągnięć naukowych:

- 1) opracowania naukowe opatrzone aparatem naukowym, w tym przypisami i bibliografią, będące efektem realizacji badań naukowych i prac rozwojowych objętych ochroną informacji niejawnych;

- 2) wynalazki dotyczące obronności lub bezpieczeństwa państwa określone w przepisach wydanych na podstawie art. 61 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, uznane za tajne.

Za autorstwo:

- 1) opracowania naukowego przyznaje się od 20 do 200 pkt;
- 2) wynalazku przyznaje się 100 pkt.

W drugim etapie ewaluacji są uwzględniane osiągnięcia tych samych osób, które zostały zgłoszone do ewaluacji w etapie pierwszym, z tym, że:

- liczba opracowań naukowych uwzględnianych przy ewaluacji w danej dyscyplinie nie może być większa niż wartość liczby $3N$ pomnożona przez udział niejawnej działalności naukowej w całości działalności naukowej podmiotu (liczba B), po zaokrągleniu w górę do liczby całkowitej;
- liczba udzielonych patentów na wynalazek nie może być większa niż wartość liczby N , pomnożona przez udział niejawnej działalności naukowej (liczba B) w całej działalności naukowej podmiotu, po zaokrągleniu w górę do liczby całkowitej.

Każde osiągnięcie naukowe, jest uwzględniane w ocenie działalności naukowej ewaluowanego podmiotu prowadzonej w ramach danej dyscypliny naukowej, tylko raz.

Wieloautorskie opracowanie naukowe uwzględnia się w liczbie osiągnięć danej osoby, jako iloraz liczby 1 i liczby autorów, którzy upoważnili ewaluowany podmiot do wykazania tego opracowania w danej dyscyplinie naukowej, po zaokrągleniu do dwóch miejsc po przecinku.

Do oceny kryterium II w etapie drugim są stosowane te same zasady jak przy ocenie w etapie pierwszym, z tym że liczba projektów uwzględnianych w tej ocenie w danej dyscyplinie naukowej nie może być większa niż liczba N pomnożona przez udział niejawnej działalności naukowej (liczba B) w całej działalności naukowej podmiotu, po zaokrągleniu w górę do liczby całkowitej.

Do oceny kryterium III w etapie drugim są stosowane zasady opisane w rozdziale IV po pomnożeniu przedstawionej liczby opisów wpływu przez udział niejawnej działalności naukowej w całej działalności naukowej podmiotu (liczba B), po zaokrągleniu w górę do liczby całkowitej.

Celem powyższych zasad jest to, aby łączna liczba osiągnięć uwzględnianych w ewaluacji w ramach poszczególnych trzech kryteriów ewaluacji w etapie pierwszym i drugim była taka sama jak dla podmiotów ocenianych w zwykłym trybie. Podobnie, łączna liczba osiągnięć poszczególnych naukowców (slotów), uwzględnianych w etapie pierwszym

i drugim nie może przekroczyć liczby slotów przewidywanej dla pracowników podmiotów nieprowadzących niejawnej działalności naukowej.

Ocena podmiotu w ramach poszczególnych kryteriów ewaluacji jest, w przypadku zastosowania trybu specjalnego, sumą ocen uzyskanych w ramach oceny działalności naukowej „jawnej” (etap I) i „niejawnej” (etap II).

Rozdział VII – Proces ewaluacji

Obowiązki sprawozdawcze związane z ewaluacją (raportowanie danych do systemów POL-on i ORCID)

Podstawą ewaluacji jakości działalności naukowej w danej dyscyplinie są osiągnięcia pracowników prowadzących taką działalność. Każdy pracownik prowadzący działalność naukową jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o reprezentowanych przez niego dyscyplinach (zwane dalej **oświadczeniem o dyscyplinach**). Takie samo oświadczenie powinien złożyć także każdy pracownik biorący udział w prowadzeniu działalności naukowej, np. pracownik inżynieryjno-techniczny w instytucie badawczym, natomiast działalność tych osób nie jest przedmiotem ewaluacji. Pracownik może reprezentować łącznie co najwyżej 2 dyscypliny we wszystkich podmiotach, w których jest zatrudniony. Oświadczenie o dyscyplinach może być złożone ponownie nie wcześniej niż po upływie 2 lat. Pierwsze oświadczenie o dyscyplinach osoby prowadzące działalność naukową oraz osoby biorące udział w prowadzeniu działalności naukowej były zobowiązane złożyć w terminie do dnia 30 listopada 2018 r. Oświadczenia złożone w 2018 r. będą miały zastosowanie do pracowników uczestniczących w działalności naukowej według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. (zgodnie z informacją wprowadzoną do systemu POL-on) – ustawodawca przyjął, że osoby te będą reprezentowały w 2017 r. dyscypliny wskazane w oświadczeniu z 2018 r. Wymiar czasu pracy osób prowadzących działalność naukową w 2017 r. zostanie określony na podstawie odpowiedniej informacji z systemu POL-on według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r., zaś udział czasu pracy w poszczególnych dyscyplinach (w przypadku gdy w oświadczeniu złożonym w 2018 r. wskazano dwie dyscypliny) na podstawie pierwszej informacji o udziale czasu pracy w tych dyscyplinach. W przypadku zatrudnienia nowego pracownika musi on złożyć oświadczenie o dyscyplinach w ciągu 14 dni od daty zatrudnienia, nie później jednak niż do dnia 31 grudnia, w którym został zatrudniony.

Należy podkreślić, że każdy pracownik naukowy prowadzący działalność naukową jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o zaliczeniu do liczby N bez względu na stanowisko na jakim jest zatrudniony. Jeśli prowadzi działalność naukową w więcej niż jednym podmiocie jest zobowiązany do złożenia tego oświadczenia w jednym z tych podmiotów. Szczegółowe wyjaśnienia dotyczące tego zagadnienia przedstawione są w rozdziale II w części poświęconej liczbie osiągnięć uwzględnianych przy ewaluacji danego podmiotu.

Wprowadzanie do systemu POL-on informacji dotyczących pracowników, które to informacje są niezbędne do przeprowadzenia ewaluacji, należy do obowiązków kierowników podmiotów poddawanych ewaluacji. Przede wszystkim, w ramach raportowania informacji o stanowisku pracy, należy zaznaczyć czy dany pracownik prowadzi działalność naukową. Ponadto, w wykazie pracowników zamieszcza się informacje o:

- dziedzinie i dyscyplinie, w jakiej pracownik prowadzi działalność naukową;
- wymiarze czasu pracy oraz udziale czasu pracy związanego z prowadzeniem działalności naukowej w poszczególnych dyscyplinach.

Wymiar czasu pracy podawany jest w systemie POL-on z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, natomiast udział czasu pracy w poszczególnych dyscyplinach z dokładnością do $\frac{1}{4}$. Pracownik prowadzący działalność naukową w określonej dyscyplinie składa oświadczenie, upoważniające pracodawcę do zaliczenia jego działalności naukowej do liczby N w tej dyscyplinie (zwane dalej **oświadczeniem o zaliczeniu do liczby N**), przy czym oświadczenie to należy złożyć w ciągu 14 dni od dnia zatrudnienia, w nie więcej niż jednym podmiocie. Pierwsze oświadczenie o zaliczeniu do liczby N osoby prowadzące działalność naukową były zobowiązane złożyć w terminie do dnia 31 grudnia 2018 r., zaś rektorzy uczelni i dyrektorzy instytutów byli zobowiązani do wprowadzenia informacji o złożonych oświadczeniach do wykazu pracowników w terminie do dnia 15 stycznia 2019 r.

Wspomniane powyżej oświadczenie o zaliczeniu do liczby N, ma charakter bezterminowy i wygasa automatycznie z chwilą ustania zatrudnienia osoby prowadzącej działalność naukową. Należy zaznaczyć, że istnieje możliwość złożenia oświadczenia tylko u jednego pracodawcy jednocześnie. Zmiana wartości liczb N w poszczególnych dyscyplinach może wynikać także ze zmiany dyscyplin, w jakich pracownicy prowadzą działalność naukową, przy czym należy zastrzec, że podstawowym źródłem informacji o tych dyscyplinach jest oświadczenie o dyscyplinach. W przypadku zatrudnienia nowego pracownika czy zmiany danych dotyczących pracownika (np. miejsca pracy, reprezentowanych dyscyplin) rektorzy uczelni i dyrektorzy instytutów mają 30 dni na wprowadzenie aktualnych informacji do wykazu pracowników w systemie POL-on.

W przypadku pracowników prowadzących działalność naukową, którzy złożyli oświadczenie o zaliczeniu do liczby N, wymagane jest również wprowadzenie do systemu POL-on następujących informacji:

- dyscyplin, o których mowa w oświadczeniu o dyscyplinach;
- daty złożenia i ewentualnego wycofania oświadczenia o zaliczeniu do liczby N.

Dyscypliny wskazane w złożonym przez pracownika oświadczeniu o zaliczeniu do liczby N, muszą być takie same, jak dyscypliny wskazane przez pracownika w oświadczeniu o dyscyplinach, lub powinna być to jedna dyscyplina ze wskazanych w oświadczeniu o dyscyplinach.

Przykład 1

Jeżeli w oświadczeniu o dyscyplinach pracownik wskazał dyscyplinę X i Y, to w oświadczeniu o zaliczeniu do liczby N powinien on wskazać dyscypliny X i Y albo samą dyscyplinę X albo samą dyscyplinę Y. Dotyczy to wszystkich podmiotów, w których jest zatrudniona dana osoba.

Dla każdego z pracowników prowadzących działalność naukową w określonej dyscyplinie, którzy złożyli oświadczenie o zaliczeniu do liczby N, wyznacza się jego „wkład” w liczbę N w tej dyscyplinie według stanu **na dzień 31 grudnia**.

Na podstawie informacji o wymiarze czasu pracy pracowników, którzy złożyli oświadczenie o zaliczeniu do liczby N oraz ich udziale czasu pracy związanym z prowadzeniem działalności naukowej w poszczególnych dyscyplinach wyznaczany jest (z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku) „wkład” pracownika w liczbę N w danej dyscyplinie. Suma wkładów pracownika w liczbę N w danej dyscyplinie ze wszystkich lat objętych ewaluacją wyznacza limit liczby publikacji danego pracownika, które mogą być uwzględnione w ewaluacji. Propozycja wyboru osiągnięć poszczególnych pracowników uwzględnianych w ewaluacji danej dyscypliny będzie wynikiem algorytmu optymalizującego wynik podmiotu przy określonych limitach na poziomie indywidualnym i instytucjonalnym. Propozycja ta będzie mogła być zaakceptowana przez kierownika podmiotu jako podstawa ewaluacji w danej dyscyplinie albo będzie on mógł przedstawić inny zestaw osiągnięć do ewaluacji (przy zachowaniu wspomnianych limitów).

Przykład 2

W oświadczeniu o dyscyplinach pracownik wskazał, że według stanu na dzień 1 października 2018 r. prowadzi działalność naukową w 2 dyscyplinach: informatyce i naukach socjologicznych. Pracownik złożył również oświadczenie o zaliczeniu do liczby N. Wymiar czasu pracy pracownika według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosi 0,6, jego udział czasu pracy w dyscyplinie informatyka to 25%, a w dyscyplinie nauki socjologiczne - 75%.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wymiar czasu pracownika zwiększył się do 0,9 etatu, a jego udziały czasu pracy w tych dyscyplinach wynosiły po 50%. W 2020 r. pracownik

został zatrudniony na pełnym etacie. Jego udział czasu pracy w dyscyplinach informatyka i nauki socjologiczne wynosi, odpowiednio, 35% i 65%.

W terminie do dnia 30 listopada 2018 r. pracownik prowadzący działalność naukową po raz pierwszy złożył oświadczenie o dyscyplinach w których prowadzi działalność naukową (wzór oświadczenia przedstawia załącznik nr 1). Ponadto, jeśli pracownik był zaliczony według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. do osób uczestniczących w realizacji badań naukowych lub prac rozwojowych na podstawie przepisów ustawy o zasadach finansowania nauki i nie był pracownikiem naukowo—technicznym lub inżynierijsko-technicznym, jest on zgodnie z art. 324 ust. 5 ustawy uwzględniany w ewaluacji przeprowadzonej w roku 2021 w dyscyplinach wskazanych w pierwszym oświadczeniu o dyscyplinach, w których prowadzi działalność naukową. Wymiar czasu pracy pracownika w roku 2017 powinien być – zgodnie z obowiązującymi do tej pory przepisami – wprowadzony do systemu POL-on. Na potrzeby tego przykładu założmy, że wynosi on 0,6 wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r., czyli tyle samo co w roku 2018.

Wobec powyższych założeń średnia wartość iloczynu wymiaru czasu pracy i udziału czasu pracy w dyscyplinie naukowej informatyka wynosi 0,275:

$$[0,6 * 0,25 \text{ (dane za rok 2017)} + 0,6 * 0,25 \text{ (dane na dzień 31 grudnia 2018 r.)} + 0,9 * 0,5 \text{ (dane na dzień 31 grudnia 2019 r.)} + 1 * 0,35 \text{ (dane na dzień 31 grudnia 2020 r.)}] / 4 = (0,15+0,15+0,45+0,35) / 4 = 0,275.$$

Oznacza to, że sumaryczna liczba slotów tego pracownika w dyscyplinie naukowej informatyka, jaką będzie można uwzględnić w ewaluacji za lata 2017-2020 to 1,1 bo 4-krotność średniej wartości iloczynu wymiaru czasu pracy i udziału czasu pracy w przypadku informatyki wynosi $4*0,275=1,1$. Dokonując analogicznych obliczeń sumaryczna liczba slotów tego pracownika w dyscyplinie naukowej „nauki socjologiczne” wynosi 2,0.

Jeżeli, obliczona według zasad przedstawionych powyżej, łączna wartość liczby N dla wszystkich pracowników prowadzących działalność naukową w określonej dyscyplinie w danym podmiocie (suma „wkładów” tych pracowników w liczbę N) wynosi co najmniej 12 w ostatnim roku okresu objętego ewaluacją, wówczas działalność naukowa podmiotu w tej dyscyplinie podlega ewaluacji. (W przypadku ewaluacji za lata 2017-2020 będzie to wartość liczby N według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r.). Sposób określania liczby N omówiono szczegółowo w rozdziale I oraz w rozdziale II, w punkcie dotyczącym zmniejszenia liczby osiągnięć uwzględnianych przy ewaluacji danego podmiotu.

Wartość liczby N stanowi również podstawę do określenia limitu osiągnięć uwzględnianych w ocenie działalności naukowej podmiotu w danej dyscyplinie, jednak w tym przypadku bierze się pod uwagę wartości liczby N w tej dyscyplinie z każdego roku okresu objętego ewaluacją (podobnie jak w przypadku limitu osiągnięć pojedynczego pracownika uwzględnianych w ewaluacji).

W ocenie jakości działalności naukowej w danej dyscyplinie można uwzględnić również osiągnięcia:

- 1) pracowników prowadzących działalność naukową, którzy złożyli oświadczenie o dyscyplinach, ale nie złożyli oświadczenia o zaliczeniu do liczby N (na przykład, ze względu na to, że złożyli oświadczenie o zaliczeniu do liczby N w innym podmiocie, a oświadczenie takie można złożyć tylko w jednym podmiocie – innymi słowy, na potrzeby ewaluacji można również zgłosić osiągnięcia osób, które pracują w danym podmiocie na tzw. „drugim etacie”, lub „kolejnym etacie”) pod warunkiem, że były zatrudnione w sposób ciągły przez okres co najmniej 12 miesięcy;
- 2) osób, które w okresie objętym ewaluacją odbywały kształcenie w szkole doktorskiej prowadzonej przez dany podmiot i przygotowywały rozprawę doktorską w danej dyscyplinie albo w dziedzinie, w której zawiera się dana dyscyplina, ale z wyłączeniem osób, które jednocześnie są zatrudnione przez któryś z podmiotów w celu prowadzenia działalności naukowej i złożyły oświadczenie o zaliczeniu do liczby N.

Do sprawdzenia, czy osiągnięcia osoby, która nie została zaliczona do liczby N, mogą być uwzględnione w ewaluacji w danej dyscyplinie, wykorzystywane są informacje zawarte w systemie POL-on. W przypadku pracowników są to informacje o tym, czy dany pracownik prowadzi działalność naukową oraz o dziedzinie i dyscyplinie, w jakiej pracownik ją prowadzi. W odniesieniu do doktorantów są to:

- dane dotyczące szkoły doktorskiej, w której dana osoba odbywała lub odbywa kształcenie⁵;
- okres odbywania kształcenia w szkole doktorskiej;
- dyscyplina (lub dyscypliny) albo dziedzina, w której była lub jest przygotowywana rozprawa doktorska.

⁵ Należy zwrócić uwagę, że w ewaluacji można uwzględnić osiągnięcia osób przygotowujących rozprawę doktorską w trybie kształcenia doktorantów, ale nie w trybie eksternistycznym. Informacja o prowadzonych szkołach doktorskich zawarta w wykazie instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki umożliwi sprawdzenie, czy podmiot zgłaszający osiągnięcie doktoranta prowadził szkołę doktorską, w której doktorant ten odbywał kształcenie.

Podobnie jak w przypadku pracowników zaliczonych do liczby N, liczba uwzględnionych w ewaluacji osiągnięć publikacyjnych osób niezaliczonych do N jest limitowana. Szczegółowe informacje przedstawiono w punkcie „Limit publikacji przypadających na jednego pracownika/ doktoranta” oraz „Limit publikacji przypadających na podmiot”.

Przypominamy, że liczba publikacji pracownika podmiotu, która jest brana pod uwagę w procesie ewaluacji, jest ograniczona do maksymalnie 4 slotów, które przypadają na każdą osobę prowadzącą działalność naukową. Oznacza to, że suma udziałów jednostkowych za uwzględniane w ewaluacji publikacje naukowe autorstwa albo współautorstwa osób prowadzących działalność naukową w danym podmiocie, których osiągnięcia są uwzględniane w ewaluacji

- 1) w przypadku pracownika, nie może być większa niż 4-krotność średniej wartości iloczynu wymiaru czasu pracy i udziału czasu pracy związanej z prowadzeniem działalności naukowej w ramach danej dyscypliny naukowej wskazanej zgodnie ze złożonym oświadczeniem o reprezentowanych dyscyplinach ze wszystkich lat z okresu objętego ewaluacją, ustalonego z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, z czego nie więcej niż 2-krotność tej wartości może przypadać na monografie naukowe, których całkowita wartość punktowa wynosi nie więcej niż 100 pkt, redakcje naukowe takich monografii i rozdziały w takich monografiach;
- 2) w przypadku doktoranta, który w okresie objętym ewaluacją odbywał kształcenie w szkole doktorskiej prowadzonej przez ewaluowany podmiot i przygotowywał rozprawę doktorską w dyscyplinie naukowej albo w dziedzinie nauki, do której należy dana dyscyplina naukowa - nie może być większa niż 4.

Liczba slotów osób niezaliczonych do N nie może przekraczać 20% 3-krotności liczby N (czyli 60% liczby N) w danej dyscyplinie z poszczególnych lat objętych okresem ewaluacji. Zwróćmy uwagę, że zgłoszenie w ramach ewaluacji osiągnięć osób niezaliczonych do liczby N nie powoduje zwiększenia łącznego limitu osiągnięć w danej dyscyplinie. Oznacza to, że osiągnięcia takich osób „wypierają” osiągnięcia pracowników zaliczonych do liczby N w danym podmiocie.

W odniesieniu do osób niezaliczonych do liczby N stosuje się również indywidualne limity liczby osiągnięć publikacyjnych możliwych do uwzględnienia w ramach ewaluacji działalności naukowej w danej dyscyplinie. W przypadku pracowników prowadzących działalność naukową limit ten wyznacza się analogicznie jak dla osób zaliczonych do liczby

N, tzn. jako sumę iloczynów wymiaru czasu pracy i udziału czasu pracy w danej dyscyplinie dla wszystkich lat objętych okresem ewaluacji - z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku. W przypadku doktorantów liczba przypisanych im osiągnięć uwzględnionych w ewaluacji w danej dyscyplinie nie może być większa od 4.

Powyżej omówiliśmy informacje wprowadzane do systemu POL-on, potrzebne do określenia osób, których osiągnięcia są uwzględniane w ramach ewaluacji działalności naukowej w danej dyscyplinie, oraz do wyznaczenia limitów liczby osiągnięć uwzględnianych w ewaluacji – zarówno na poziomie instytucjonalnym (całego podmiotu), jak i indywidualnym.

Głównym źródłem informacji o osiągnięciach publikacyjnych (artykuły i monografie naukowe zgłaszane w ramach kryterium I) są natomiast informacje zamieszczone w bazie ORCID (*Open Researcher and Contributor ID*) na indywidualnym koncie naukowca. Korzystanie przez naukowców z indywidualnych kont w bazie ORCID przyczynia się do zwiększenia widoczności ich osiągnięć w skali międzynarodowej⁶, a także umożliwia automatyzację procesu zamieszczania informacji o publikacjach i podniesienie jakości tych informacji⁷. Informacje zamieszczone w indywidualnych kontach naukowców są importowane do systemu PBN (Polska Bibliografia Naukowa), będącego częścią Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on. W przypadku pierwszej ewaluacji, która zostanie przeprowadzona w 2021 r., możliwe będzie przekazywanie informacji o osiągnięciach uwzględnianych w ewaluacji według dotychczasowych zasad. Oznacza to, że pracownicy i doktoranci będą mogli np. dalej wprowadzać informacje o swoich osiągnięciach do systemów informatycznych funkcjonujących w uczelniach i instytutach naukowych, a następnie podmioty te będą dokonywały masowego eksportu danych do systemu POL-on (z którego możliwe będzie następnie wprowadzanie informacji o publikacjach do indywidualnych kont w systemie ORCID). Wprowadzenie takiego przejściowego rozwiązania ma umożliwić stopniowe dostosowywanie się do nowych praktyk raportowania własnych osiągnięć przez pracowników. Wybór modelu raportowania informacji o osiągnięciach objętych ewaluacją

⁶ ORCID jest obecnie najbardziej rozpowszechnionym w środowisku akademickim systemem oferującym naukowcom unikalne identyfikatory oraz możliwość zamieszczania informacji o ich osiągnięciach.

⁷ Wydawcy, którzy nadają swoim publikacjom numery DOI (*digital object identifier*), po opublikowaniu pracy przekazują do systemu ORCID informacje o publikacji w odpowiednim standardzie. Autor, który posiada identyfikator ORCID, otrzymuje następnie powiadomienie w postaci wiadomości e-mail, że jego praca została zgłoszona do systemu ORCID przez wydawcę. Akceptacja informacji przez autora, poprzez zwykłe kliknięcie w odpowiedni przycisk, powoduje umieszczenie tej informacji na indywidualnym koncie autora.

należy do poszczególnych uczelni i instytutów naukowych. Te podmioty, które mają wdrożone wewnętrzne systemy raportowania przez pracowników i doktorantów informacji o ich osiągnięciach, będą mogły stosować na potrzeby ewaluacji przeprowadzanej w 2021 r. dotychczasowy model wprowadzania i przekazywania danych do systemu POL-on. W przypadku podmiotów, które nie korzystają z wewnętrznych systemów raportowania, możliwe będzie wprowadzanie od razu docelowego modelu raportowania informacji o osiągnięciach osób prowadzących działalność naukową w tych podmiotach.

Kompletność i poprawność informacji o osiągnięciach osób prowadzących działalność naukową, wprowadzonych do systemu POL-on (niezależnie od tego, czy dane te zostaną przekazane według modelu przejściowego czy docelowego) zostanie poddana weryfikacji. W procesie tej weryfikacji są wykorzystywane informacje bibliograficzne z baz Scopus, Web of Science, Biblioteki Narodowej itp.

Warunkiem uwzględnienia publikacji w ewaluacji danego podmiotu, jest wskazanie przez autora tego podmiotu jako miejsca prowadzenia działalności naukowej, której wyniki stanowiły podstawę do opracowania publikacji. W ewaluacji danego podmiotu nie uwzględnia się zatem takich publikacji pracowników, w których jako ich afiliację wskazano inny podmiot.

Naukowcy, na podstawie art. 265 ust. 13 ustawy, składają oświadczenie upoważniające dany podmiot do zaliczenia ich osiągnięć w ramach ewaluacji w poszczególnych dyscyplinach (**oświadczenie o osiągnięciach**). Osiągnięcia wskazane przez naukowca powinny być związane z odpowiednią dyscypliną, w ramach której będzie dokonywana ewaluacja. W przypadku oczywistego braku związku między tematyką osiągnięcia, a badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi prowadzonymi przez podmiot w danej dyscyplinie, KEN może odrzucić takie osiągnięcie. W takim przypadku nieuwzględnienia w ewaluacji nie będzie możliwości dodatkowego zgłoszenia innego osiągnięcia.

W przypadku pracowników prowadzących działalność naukową w dwóch dyscyplinach należy przypisać każde z osiągnięć do odpowiedniej dyscypliny. Czasopisma naukowe i recenzowane materiały z konferencji naukowych zindeksowane w bazach Scopus, Science Citation Index Expanded, Social Science Citation Index, Arts and Humanities Citation Index i Emerging Sources Citation Index, a także wskazane, pozytywnie ocenione czasopisma z bazy ERIH+ ujęte w wykazie czasopism opublikowanym przez Ministra oraz czasopisma objęte programem „Wsparcie dla czasopism naukowych”, mają przypisywane odpowiednie dyscypliny naukowe. Jeżeli dyscyplina przypisana czasopismu lub materiałom

pokonferencyjnym, w których pracownik opublikował swój artykuł, jest zgodna z jedną z dyscyplin reprezentowanych przez tego naukowca, to artykułowi przypisuje się właśnie tę dyscyplinę. W przypadku pozostałych publikacji, a także patentów i osiągnięć ocenianych w ramach II kryterium, do osiągnięć zostaje przypisana pierwsza zadeklarowana przez naukowca dyscyplina, rozumiana przez system jako „domyślna”. Dyscyplinę w ten sposób przypisaną do osiągnięcia można jednak zmienić, a przyjęte rozwiązanie, zgodnie z którym do osiągnięć przypisywana jest dyscyplina domyślna, ma zminimalizować nakład pracy potrzebny do określenia odpowiedniej dyscypliny dla każdego z osiągnięć w przypadku, gdy naukowiec reprezentuje 2 dyscypliny.

Jednostki referencyjne

Proces wyznaczania tzw. jednostek referencyjnych ma bardzo duże znaczenie dla przebiegu procesu ewaluacji jakości działalności naukowej. Jednostka referencyjna to umowny podmiot scharakteryzowany przez zestaw wartości ocen w poszczególnych podstawowych kryteriach ewaluacji (kryteria od I do III), jakimi powinny się charakteryzować podmioty o kategoriach naukowych A, B+ lub B. Propozycje jednostek referencyjnych dla poszczególnych dyscyplin naukowych i artystycznych ustala KEN, który przedstawia je następnie wraz z uzasadnieniem do zatwierdzenia ministrowi.

Jednostki referencyjne są istotnym elementem algorytmu służącego do kwalifikacji działalności naukowej podmiotów, prowadzonej w ramach dyscypliny naukowej albo artystycznej, do kategorii naukowych A, B+, B albo C. Wartości referencyjne określa KEN dla poszczególnych dyscyplin na podstawie:

- analizy osiągnięć podmiotów w poszczególnych dyscyplinach naukowych i artystycznych w zakresie poszczególnych kryteriów ewaluacji;
- pozycji nauki polskiej w skali międzynarodowej w poszczególnych dyscyplinach naukowych i artystycznych określonej na podstawie informacji pochodzących z baz danych bibliometrycznych.

KEN określa metodologię ustalania jednostek referencyjnych, uwzględniając także specyfikę działalności naukowej w poszczególnych dziedzinach i dyscyplinach naukowych oraz w dyscyplinach artystycznych.

Algorytm ewaluacji i przyznawanie kategorii

W ramach ewaluacji podmiotowi są przyznawane oceny punktowe za każde z kryteriów ewaluacji. Do ustalenia kategorii stosuje się metodę porównań, zgodnie z którą podstawę do określenia kategorii naukowej proponowanej dla działalności naukowej podmiotu w ramach danej dyscypliny naukowej albo artystycznej stanowią:

- oceny uzyskane przez podmiot w zakresie każdego z podstawowych kryteriów ewaluacji;
- wartości referencyjne w zakresie każdego z podstawowych kryteriów ewaluacji, ustalone przez KEN i zatwierdzone przez ministra dla kategorii A, B+ i B.

W ramach algorytmu poszczególne oceny przyznane podmiotowi w ramach kryteriów I-III są porównywane z odpowiadającymi im wartościami referencyjnymi ustalonymi przez KEN dla poszczególnych kategorii. W wyniku porównania przyznanych podmiotowi ocen z wartościami referencyjnymi dla kategorii A, B+ i B, w danej dyscyplinie w zakresie każdego kryterium, punkty są przyznawane w następujący sposób:

- jeżeli różnica między wartością oceny przyznanej ewaluowanemu podmiotowi a wartością referencyjną w zakresie danego kryterium ewaluacji jest dodatnia oraz:
 - 1) różnica ta przekracza próg pełnego przewyższania (G) ustalony przez KEN, to wynik punktowy porównania podmiotu z jednostką referencyjną w danym kryterium wynosi +1 punkt (patrz przykład 1 poniżej),
 - 2) różnica ta jest mniejsza od progu pełnego przewyższania, to wynik punktowy porównania podmiotu z jednostką referencyjną w danym kryterium jest dodatni i jest obliczany jako stosunek różnicy obu ocen (przyznanej ewaluowanemu podmiotowi i wartości referencyjnej) do progu pełnego przewyższania (patrz przykład 2 poniżej).
- jeżeli różnica między wartością oceny przyznanej ewaluowanemu podmiotowi a wartością referencyjną w zakresie danego kryterium ewaluacji jest ujemna oraz:
 - 3) wartość bezwzględna tej różnicy przekracza próg pełnego przewyższania (G) ustalony przez KEN, to wynik punktowy porównania podmiotu z jednostką referencyjną w danym kryterium wynosi -1 punkt (patrz przykład 3 poniżej),
 - 4) wartość bezwzględna tej różnicy jest mniejsza od progu pełnego przewyższania, to wynik punktowy porównania podmiotu z jednostką referencyjną w danym kryterium jest ujemny i jest obliczany jako stosunek różnicy obu ocen

(przyznanej ewaluowanemu podmiotowi i wartości referencyjnej) do progu pełnego przewyższenia (patrz przykład 4 poniżej).

Wspominany powyżej próg pełnego przewyższenia ustala się jako określony procent niższej z ocen (przyznanej ewaluowanemu podmiotowi albo wartości referencyjnej). Przepisy odnoszące się do progu pełnego przewyższenia oznaczają, że w ramach danego kryterium wynik punktowy porównania podmiotu z jednostką referencyjną ustaloną dla danej kategorii może zawierać się w przedziale od „-1” do „+1 pkt”. Próg pełnego przewyższenia wskazuje jak duża powinna być różnica między oceną podmiotu w danym kryterium a ustaloną dla tego kryterium wartością referencyjną dla odpowiedniej kategorii naukowej, aby podmiot uzyskał w wyniku porównania ocenę „+1 pkt” (w przypadku gdy ocena podmiotu jest wyższa od wartości referencyjnej) lub „-1 pkt” (w przypadku gdy ocena podmiotu jest niższa od wartości referencyjnej). Innymi słowy, zastosowany w ewaluacji mechanizm progu pełnego przewyższenia można próbować porównać do skoku o tyczce – chodzi o to, by ustalić bez cienia wątpliwości, że podmiot poddający się ewaluacji pokonał „wysokość” wymaganą do uzyskania np. kategorii a (w takiej sytuacji podmiot będzie otrzymywał pełny punkt w kryterium I). Uzyskanie w danym kryterium wyniku punktowego, który jedynie w niewielkim stopniu przekracza wartość ustaloną dla jednostki referencyjnej, to poprzeczka, która co prawda nie spadła, ale została „dotknięta” podczas skoku. W takiej sytuacji jednostka nie otrzyma 1 punktu, lecz zaledwie jego część wyrażoną ułamkiem, co oddaje opisywaną sytuację, jako pokonanie progu referencyjnego jedynie w minimalnym stopniu. Analogicznie, uzyskanie przez podmiot wyniku punktowego nieznacznie mniejszego od wartości ustalonej dla jednostki referencyjnej w danej kategorii jest oznaczone jako swego rodzaju „otarcie się o poprzeczkę od dołu” i tym samym podmiot taki nie otrzyma pełnego punktu ujemnego wynikającego z jego sytuacji lecz jedynie ułamek takiego punktu ujemnego.

Przykład 1

Instytut PAN uzyskał w ramach ewaluacji w dyscyplinie inżynieria materiałowa w zakresie kryterium I ocenę 150 pkt. Wartość referencyjna dla kategorii a została ustalona w tej dyscyplinie dla kryterium I w wysokości 110 pkt. Załóżmy, że próg pełnego przewyższenia G został ustalony przez KEN w wysokości 0,2. W tym przypadku, próg pełnego przewyższenia wynosi: $110 \cdot 0,2 = 22$. (Oznacza to, że sytuacja „otarcia się o poprzeczkę” będzie dotyczyła zarówno tych, którzy uzyskali do 22 punktów mniej, jak też i do 22 punktów więcej niż ustalono dla jednostki referencyjnej.) Różnica między oceną instytutu a wartością referencyjną ustaloną dla kategorii a w kryterium I jest w tym konkretnym przypadku

wynikiem różnicy $150 - 110 = 40$, czyli jest wyższa od progu pełnego przewyższenia. Oznacza to, że wynik punktowy porównania podmiotu z jednostką referencyjną w kryterium I wynosi „1” punkt.

Przykład 2

Uczelnia uzyskała w ramach ewaluacji w dyscyplinie zootechnika w zakresie kryterium I ocenę 120 pkt. Wartość referencyjna dla kategorii a w tej dyscyplinie została ustalona dla kryterium I w wysokości 110 pkt. Załóżmy, że próg pełnego przewyższenia G został ustalony przez KEN w wysokości 0,2. W tym przypadku próg pełnego przewyższenia wynosi $110 * 0,2 = 22$. Różnica między oceną uczelni a wartością referencyjną ustaloną dla kategorii a w kryterium I jest wynikiem różnicy $120 - 110 = 10$, czyli jest mniejsza od progu pełnego przewyższenia. Oznacza to, że wynik punktowy porównania uczelni z jednostką referencyjną w kryterium I wynosi „0,45” bo $(120 - 110) / 22 = 0,45$.

Przykład 3

Instytut badawczy uzyskał w ramach ewaluacji w dyscyplinie weterynaria, w zakresie kryterium I, ocenę 110 pkt. Wartość referencyjna dla kategorii a w tej dyscyplinie została ustalona dla kryterium I w wysokości 150 pkt. Załóżmy, że próg pełnego przewyższenia G został ustalony przez KEN w wysokości 0,2. W tym przypadku próg pełnego przewyższenia wynosi $150 * 0,2 = 30$. Wartość bezwzględna różnicy oceny instytutu badawczego i wartości referencyjnej ustalonej dla kategorii a w kryterium I jest wynikiem różnicy $|110 - 150| = 40$ czyli jest wyższa od progu pełnego przewyższenia (jednostka nie spełniła wymogów dla kategorii a w sposób znaczący). Ocena instytutu w kryterium I jest niższa od wartości referencyjnej dla kategorii A, czyli wynik punktowy porównania instytutu z jednostką referencyjną w kryterium I wynosi „-1” punkt.

Przykład 4

Federacja uzyskała w ramach ewaluacji w dyscyplinie ekonomia i finanse, w zakresie kryterium I, ocenę 110 pkt. Wartość referencyjna dla kategorii a w tej dyscyplinie została ustalona dla kryterium I w wysokości 120 pkt. Załóżmy, że próg pełnego przewyższenia G został ustalony przez KEN w wysokości 0,2. W tym przypadku próg pełnego przewyższenia wynosi $120 * 0,2 = 24$. Wartość bezwzględna różnicy oceny podmiotu i wartości referencyjnej ustalonej dla kategorii a w kryterium I jest wynikiem różnicy $|110 - 120| = 10$, czyli jest mniejsza od progu pełnego przewyższenia. Ocena federacji w kryterium I jest niższa od

wartości referencyjnej ustalonej dla kategorii A, co oznacza, że wynik punktowy porównania federacji z jednostką referencyjną w kryterium I wynosi „-0,45” bo $(110-120)/22 = -0,45$.

Całkowity wynik punktowy porównania oceny działalności naukowej podmiotu w ramach danej dyscypliny z wartościami referencyjnymi jest ważoną sumą wyników porównań w zakresie poszczególnych podstawowych kryteriów ewaluacji. Przy ustalaniu tego wyniku uwzględnia się – podane poniżej w formie tabelarycznej – wagi dla poszczególnych kryteriów ewaluacji zdefiniowane odrębnie dla każdej dziedziny nauki i dziedziny sztuki. Całkowity wynik punktowy ustala się z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

Wagi kryteriów ewaluacji w poszczególnych dyscyplinach

Kryterium ewaluacji	Waga kryterium ewaluacji
Dyscypliny naukowe w dziedzinie nauk humanistycznych, dziedzinie nauk społecznych i dziedzinie nauk teologicznych	
1. Poziom naukowy prowadzonej działalności	70
2. Efekty finansowe badań naukowych lub prac rozwojowych	10
3. Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki	20
Dyscypliny naukowe w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych oraz dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu	
1. Poziom naukowy prowadzonej działalności	60
2. Efekty finansowe badań naukowych lub prac rozwojowych	20
3. Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki	20
Dyscypliny naukowe w dziedzinie nauk inżynierskich i technicznych oraz dziedzinie nauk rolniczych	
1. Poziom naukowy prowadzonej działalności	50
2. Efekty finansowe badań naukowych lub prac rozwojowych	35
3. Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki	15
Dyscypliny artystyczne	
1. Poziom artystyczny prowadzonej działalności	80
2. Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki	20

Określony w powyższy sposób całkowity wynik punktowy porównania oceny działalności naukowej podmiotu w ramach danej dyscypliny z wartościami referencyjnymi jest podstawą do określenia kategorii dla podmiotu w danej dyscyplinie:

- nieujemny całkowity wynik punktowy porównania z zestawem wartości referencyjnych dla kategorii a stanowi podstawę do zaliczenia działalności naukowej podmiotu prowadzonej w ramach danej dyscypliny do kategorii A;

- ujemny całkowity wynik punktowy porównania z zestawem wartości referencyjnych dla kategorii A i nieujemny całkowity wynik punktowy porównania z zestawem wartości referencyjnych dla kategorii B+, stanowią podstawę do zaliczenia działalności naukowej podmiotu prowadzonej w ramach danej dyscypliny do kategorii B+;
- ujemny całkowity wynik punktowy porównania ocen przyznanych podmiotowi z zestawem wartości referencyjnych dla kategorii B+ i nieujemny całkowity wynik punktowy porównania z zestawem wartości referencyjnych dla kategorii B, stanowią podstawę do zaliczenia działalności naukowej podmiotu prowadzonej w ramach danej dyscypliny do kategorii B;
- ujemny całkowity wynik punktowy porównania ocen z zestawem wartości referencyjnych dla kategorii B stanowi podstawę do zaliczenia działalności naukowej podmiotu prowadzonej w ramach danej dyscypliny do kategorii C.

Przykład

Uczelnia uzyskała w ramach ewaluacji w dyscyplinie archeologia (znajdującej się w dziedzinie nauk humanistycznych) następujące oceny za poszczególne kryteria ewaluacji:

- *Kryterium I – 150 pkt;*
- *Kryterium II – 100 pkt;*
- *Kryterium III – 60 pkt.*

Wartości referencyjne dla kategorii A zostały ustalone w następującej wysokości:

- *Kryterium I – 110 pkt;*
- *Kryterium II – 90 pkt;*
- *Kryterium III – 80 pkt.*

Próg pełnego przewyższenia G został ustalony przez KEN w wysokości 0,2. W takim przypadku porównanie uczelni z wartościami referencyjnymi wygląda następująco:

Kryterium I

$P1 = 1$ (ponieważ różnica oceny uczelni i wartości ustalonej dla jednostki referencyjnej $\Delta O = 150 - 110 = 40$ a $G = 0,2 \cdot 110 = 22$, czyli różnica między wartością oceny podmiotu a wartością referencyjną jest dodatnia oraz różnica ta przekracza próg pełnego przewyższenia. W tym przypadku ocena podmiotu w kryterium I jest wyraźnie wyższa od wartości referencyjnej czyli przekroczony jest próg pełnego przewyższenia);

Kryterium II

$P2=0,56$ (ponieważ różnica oceny uczelni i wartości ustalonej dla jednostki referencyjnej $\Delta O = 100 - 90=10$ a $G=0,2*90=18$ czyli różnica ta jest mniejsza od progu pełnego przewyższenia. Wobec tego wynik określa zależność $P2=\Delta O/G=10/18=0,56$);

Kryterium III

$P3= -1$ (ponieważ różnica oceny uczelni i wartości ustalonej dla jednostki referencyjnej $\Delta O = 80-60=20$ a $G=0,2*60=12$ czyli różnica ta jest większa od progu pełnego przewyższenia. Jednocześnie, wobec tego, że ocena uczelni jest wyraźnie niższa niż ocena jednostki referencyjnej, to wynik wynosi -1).

Wobec powyższego, całkowity wynik punktowy $V(X,R)$ porównania oceny działalności naukowej uczelni w ramach dyscypliny archeologia (X) z wartościami referencyjnymi (R) wynosi w tym przypadku:

$$V(X,R) = W1 \times P1 (X,R) + W2 \times P2 (X,R) + W3 \times P3 (X,R)$$

$$V(X,R)= 70*1+10*0,56+20*(-1)$$

$$V(X,R)=45,6$$

Uzyskany w wyniku powyżej przedstawionych obliczeń całkowity wynik punktowy o wartości 45,6 jest wynikiem nieujemnym porównania z zestawem wartości referencyjnych ustalonych dla kategorii A, w związku z czym uczelnia w dyscyplinie archeologia kwalifikuje się do kategorii A.

Przyznawanie kategorii A+

Kategoria A+ jest przyznawana podmiotom, które w danej dyscyplinie wyróżniają się wysoką jakością działalności naukowej, posiadają osiągnięcia naukowe o szczególnie wysokim poziomie merytorycznym i wyniki ich działalności naukowej są pod względem jakości porównywalne z osiągnięciami naukowymi najlepszych ośrodków zagranicznych. W celu wyłonienia podmiotów, których działalność naukowa prowadzona w ramach poszczególnych dyscyplin naukowych i artystycznych może być zaliczona do kategorii naukowej A+, Komisja Ewaluacji Nauki przeprowadza dodatkową, ekspercką ocenę. Warunki, jakie musi spełnić podmiot, aby móc być brany pod uwagę przy decyzji o ewentualnym ustaleniu kategorii A+, są następujące:

- 1) zaliczenie podmiotu w danej dyscyplinie, zgodnie z wyżej opisanym algorytmem, do kategorii naukowej A;

- 2) uzyskanie w ramach kryterium I oceny o wartości nie niższej niż próg ustalony na poziomie od 80% do 100% najwyższej oceny w danej dyscyplinie naukowej albo artystycznej.

Komisja Ewaluacji Nauki ustala próg procentowy, o którym mowa w pkt 2, w poszczególnych dyscyplinach naukowych i artystycznych, w zależności od wartości ocen uzyskanych przez podmioty prowadzące działalność naukową w tych dyscyplinach w ramach kryterium I. Przy ustalaniu tego progu jest w szczególności brana pod uwagę pozycja nauki polskiej w danej dyscyplinie, określana na podstawie wskaźników bibliometrycznych z międzynarodowych baz o największym zasięgu (Scopus i Web of Science). Dzięki temu, w dyscyplinach, w których polska nauka reprezentuje wysoki poziom w odniesieniu do standardów międzynarodowych, można uwzględniać w dodatkowej ocenie więcej podmiotów niż w dyscyplinach, w których poziom ten jest stosunkowo niższy. W praktyce oznacza to, że w dyscyplinach, w których poziom naukowy jest zdecydowanie niższy od poziomu międzynarodowego, możliwa jest sytuacja, w której KEN decyduje się brać pod uwagę tylko jeden podmiot przy ustalaniu kategorii A+ (to bowiem w rzeczywistości będzie oznaczało ustalenie progu, o którym mowa w pkt 2, na poziomie 100%).

Przy dodatkowej ocenie eksperckiej podejmowanej w celu ustalenia kategorii A+ są uwzględniane w szczególności:

- międzynarodowe znaczenie osiągnięć naukowych albo artystycznych podmiotu dla rozwoju dyscypliny naukowej albo artystycznej i ich wpływ na podejmowanie nowych kierunków badań naukowych albo twórczości artystycznej;
- międzynarodowe znaczenie efektów działalności naukowej i jej wpływu na rozwój cywilizacji, w tym kultury i sztuki;
- jakość i efekty działalności naukowej realizowanej w podmiocie w odniesieniu do poziomu działalności naukowej w określonej dyscyplinie naukowej albo artystycznej wiodących europejskich ośrodków naukowych o potencjale naukowym zbliżonym do ewaluowanego podmiotu.

Innymi słowy, aby uzyskać kategorię A+ podmiot powinien przedstawić do ewaluacji publikacje lub patenty o znaczeniu międzynarodowym, dostrzegalne w międzynarodowym środowisku naukowym lub w otoczeniu społeczno-gospodarczym. Ponadto, w przypadku każdej z dyscyplin, KEN przeprowadza analizę, efektem której będzie stwierdzenie, czy osiągnięcia raportowane przez poszczególne podmioty są na poziomie zbliżonym do tego obserwowanego w wiodących ośrodkach naukowych i artystycznych na świecie. Kategorię

A+ otrzymają te podmioty, w których działalność naukowa pozostaje na poziomie zbliżonym do poziomu światowego.

W związku z tak zarysowanymi priorytetami branymi pod uwagę przy przyznawaniu kategorii A+, w ramach dodatkowej oceny związanej z przyznawaniem tej kategorii, w zależności od specyfiki dyscypliny naukowej albo artystycznej, uwzględniane są:

- liczba artykułów naukowych autorstwa albo współautorstwa pracowników podmiotu, za których autorstwo przyznaje się 140 lub 200 pkt oraz monografii naukowych, za których autorstwo przyznaje się 200 (lub 300) pkt;
- liczba artykułów naukowych autorstwa albo współautorstwa pracowników podmiotu w danej dyscyplinie naukowej oraz liczby cytowań tych artykułów w okresie objętym ewaluacją w odniesieniu do poziomu europejskiego określonego na podstawie wskaźników bibliometrycznych z międzynarodowych baz o największym zasięgu (Scopus i Web of Science);
- znaczenie wyników działalności naukowej dla rozwoju gospodarczego kraju, w szczególności dla zwiększenia konkurencyjności i innowacyjności polskiej gospodarki;
- znaczenie osiągnięć naukowych albo artystycznych dla rozwoju społecznego kraju, ochrony dziedzictwa narodowego lub rozwoju kultury i sztuki;
- liczba projektów badawczych, na realizację których zostały przyznane w trybie konkursowym zagraniczne środki finansowe przez organizacje międzynarodowe, ze szczególnym uwzględnieniem projektów finansowanych przez Europejską Radę do Spraw Badań Naukowych (*European Research Council*);
- liczbę wybitnych osiągnięć artystycznych.

W dodatkowej ocenie prowadzącej do ustalenia kategorii A+ każdy podmiot jest oceniany przez dwóch ekspertów, przy czym jeden spośród tych ekspertów jest zawsze powoływany ze znaczącego zagranicznego ośrodka naukowego. W efekcie dokonanej oceny każdy ekspert może zaproponować zaliczenie działalności naukowej prowadzonej przez podmiot w ramach danej dyscypliny naukowej albo artystycznej do kategorii naukowej A+. Opinia eksperta może oczywiście również zawierać konstatację, że w danej dyscyplinie podmiotowi nie powinna zostać przyznana kategoria A+. Biorąc pod uwagę wyniki eksperckiej oceny podmiotu, Komisja Ewaluacji Nauki wnioskuję do ministra o przyznanie wskazanym podmiotom kategorii A+.

Kalendarium okresu przejściowego i pierwszej ewaluacji jakości działalności naukowej przeprowadzanej wg nowych zasad

- 25 września 2018 r. – opublikowanie rozporządzenia z dnia 20 września 2018 r. w sprawie klasyfikacji dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych w ramach dziedziny sztuki (20 września 2018 r.);
- 26 września 2018 r.- opublikowanie rozporządzenia z dnia 20 września 2018 r. w sprawie pomocy *de minimis* w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”;
- 1 października 2018 r.
 - wejście w życie Ustawy,
 - ogłoszenie pierwszego konkursu w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”,
 - rozpoczęcie okresu dostosowawczego w uczelniach (związanego m.in. z przygotowaniem nowych statutów),
 - wstąpienie przez uczelnie w ogół praw i obowiązków ich podstawowych jednostek organizacyjnych (organy jednostek organizacyjnych uczelni przestają być organami uczelni w rozumieniu ustawy wraz z końcem września 2019 r.),
 - koniec możliwości występowania o nową kategorię naukową w wyniku przekształceń organizacyjnych;
- 7 listopada 2018 r. – wydanie rozporządzenia w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych oraz wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe;
- 30 listopada 2018 r. – termin składania przez nauczycieli akademickich oraz osoby biorące udział w prowadzeniu działalności naukowej pierwszych oświadczeń w sprawie dyscyplin i dziedzin według nowej klasyfikacji, które reprezentują;
- 31 grudnia 2018 r. – termin składania przez nauczycieli akademickich oraz osoby biorące udział w prowadzeniu działalności naukowej pierwszych oświadczeń w sprawie prowadzenia działalności naukowej w danym podmiocie i w danej dyscyplinie, umożliwiającego zaliczenie pracownika do tzw. liczby N (oświadczenie składane w jednym podmiocie co do zasady 14 dni po zatrudnieniu jednak nie później niż do 31 grudnia);
- 15 stycznia 2019 r. – wprowadzenie przez uczelnie i instytuty naukowe do systemu POL-on informacji pochodzących z oświadczeń w sprawie reprezentowania przez naukowca dyscypliny oraz w zakresie prowadzenia działalności naukowej w danym podmiocie

- i w danej dyscyplinie, a także danych dotyczących wymiaru czasu pracy oraz udziału czasu pracy w danej dyscyplinie;
- 18 stycznia 2019 r. – ogłoszenie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe;
 - 22 lutego 2019 r. – wydanie rozporządzenia w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej;
 - 1 marca 2019 r. – początek pierwszej kadencji Komisji Ewaluacji Nauki (pierwsza kadencja będzie trwać przez niepełne cztery lata do 31 grudnia 2022 r.);
 - 15 marca 2019 r. – rozstrzygnięcie pierwszego konkursu w ramach programu „Wsparcie dla czasopism oraz ogłoszenie wykazu czasopism i wydawnictw;
 - 15 czerwca 2019 r. – przewidywany termin opublikowania wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych;
 - 30 czerwca 2019 r. – termin na złożenie przez instytuty naukowe posiadające kategorię naukową C oraz uczelnie (w imieniu jednostek organizacyjnych posiadających kategorię naukową C) wniosku do Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych o ponowną ocenę przeprowadzaną na dotychczasowych zasadach;
 - 31 grudnia 2019 r. – zakończenie działalności przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych;
 - 31 marca 2020 r. – termin na uzupełnienie w POL-on danych dotyczących osiągnięć pracowników prowadzących działalność naukową oraz, fakultatywnie, doktorantów ze szkół doktorskich za okres od dnia 1 stycznia 2017 r., zgodnie z oświadczeniami upoważniającymi podmiot do wykazywania osiągnięć danej osoby w ramach ewaluacji;
 - 30 września 2020 r.
 - termin złożenia wniosku o przeprowadzenie ewaluacji – w przypadku podmiotów, które poddawane są ewaluacji na wniosek (uczelnie zawodowe, instytuty badawcze oraz inne podmioty prowadzące głównie działalność naukową w sposób samodzielny i ciągły),
 - termin złożenia wniosku o przeprowadzenie ewaluacji w trybie specjalnym, przewidzianym dla podmiotu prowadzącego badania naukowe lub prace rozwojowe na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa objęte ochroną informacji niejawnych,
 - termin na złożenie do KEN wniosku o ocenę wybranych monografii nieopublikowanych przez wydawnictwo z wykazu oraz niebędących rezultatem projektu finansowanego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki;

- 31 grudnia 2020 r. – termin brany pod uwagę przy określaniu dyscyplin, w których w danym podmiocie będzie przeprowadzana ewaluacja, na podstawie informacji o osobach spełniających warunki z art. 265 ust. 4 ustawy;
- 1 stycznia 2021 r. – początek procesu ewaluacji działalności naukowej dokonywanej za lata 2017-2020;
- 31 stycznia 2021 r. – ostateczny termin na złożenie przez kierownika podmiotu poddawanego ewaluacji:
 - oświadczenia o wprowadzeniu do systemu POL-on informacji niezbędnych do przeprowadzenia ewaluacji,
 - oświadczenia o zgodności ze stanem faktycznym i dokumentacją dostępną w podmiocie wszystkich informacji zawartych w systemie POL-on oraz dołączonych do nich elektronicznych kopii dokumentów;
- 10 lutego 2021 r.
 - termin, w którym podmiot otrzyma w systemie POL-on, wykaz osiągnięć naukowych i projektów wybranych w wyniku zastosowania algorytmu optymalizującego, które będą stanowić podstawę ewaluacji w dyscyplinach naukowych. W terminie 21 dni od dnia otrzymania tego wykazu, podmiot będzie mógł złożyć wniosek o uwzględnienie w ewaluacji innych osiągnięć niż wybrane w wyniku zastosowania algorytmu,
 - termin, w którym kierownik podmiotu prowadzącego działalność naukową w zakresie twórczości artystycznej będzie wskazywał w systemie POL-on osiągnięcia artystyczne w liczbie nie większej niż 3-krotność liczby N, które będą stanowić podstawę ewaluacji;
- 15 czerwca 2021 r. – ostateczny termin, w którym Komisja Ewaluacji Nauki będzie zobowiązana do podjęcia uchwały w sprawie proponowanych kategorii naukowych;
- 31 lipca 2021 r. – ostateczny termin, w którym minister wyda decyzje w sprawie przyznania kategorii naukowych. Od decyzji będzie przysługiwać wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji. KEN będzie opiniował wnioski w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania wniosku przekazanego przez ministra;
- IV kwartał 2021 r./I kwartał 2022 r. – zakończenie pierwszej ewaluacji działalności naukowej przeprowadzonej według nowych zasad. Minister ogłosi komunikat o dacie, w której ostatnia decyzja o przyznaniu kategorii w ramach pierwszej ewaluacji stała się ostateczna. Będzie to termin oznaczający de facto zakończenie pierwszej ewaluacji według nowych zasad. Nowe kategorie oraz związane z nimi uprawnienia będą w przypadku

pierwszej ewaluacji obowiązywać po upływie 30 dni od dnia, w którym ostatnia decyzja o przyznaniu kategorii naukowej stanie się ostateczna. Kategoria będzie przyznawana na okres do dnia, w którym decyzja o przyznaniu kategorii naukowej w ramach kolejnej ewaluacji stanie się ostateczna (tym samym w przypadku kolejnych edycji ewaluacji nie będzie już jednego dla całego systemu terminu oznaczającego zakończenie ewaluacji), z zastrzeżeniem, że w przypadku gdy podmiot nie zostanie objęty kolejną ewaluacją w danej dyscyplinie, straci kategorię naukową z końcem roku, w którym rozpoczęła się ta ewaluacja (w przypadku kategorii przyznanych w ramach ewaluacji z 2021 r., będzie to 31 grudnia 2025 r.).

Zakończenie – 10 największych mitów dotyczących ewaluacji jakości działalności naukowej

Mit 1 – „Nowa ewaluacja oznacza katastrofę dla nauk humanistycznych i nauk społecznych”

Sformułowanie powyższe jest sztandarowym zarzutem formułowanym pod adresem nowego modelu ewaluacji, jest on jednak zarzutem zdecydowanie chybionym. **Proponowany kształt ewaluacji w zdecydowanie większym stopniu bowiem wspiera prowadzenie badań naukowych na wysokim poziomie w zakresie nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych**, niż dotychczasowy system ewaluacji jakości działalności naukowej. Argumenty wspierające tak postawioną tezę są następujące:

- po pierwsze, **nowa ewaluacja jest dokonywana w obrębie dyscyplin** w ramach uczelni lub instytutów, a więc nie porównuje ze sobą jednostek naukowych o często nieporównywalnym profilu. Oznacza to, że np. osiągnięcia naukowe filozofów w uczelni X są porównywane z osiągnięciami filozofów z innych uczelni lub instytutów, a osiągnięcia prawników z uczelni Y – z osiągnięciami prawników z innych podmiotów itd. Taki model ewaluacji uwzględnia odmienne praktyki publikacyjne i wzorce cytowań w humanistyce i naukach społecznych, co jest niewątpliwą korzyścią dla przedstawicieli tych nauk;
- po drugie, w nowym systemie została wprowadzona **równowaga między wszystkimi dyscyplinami w zakresie uznania wagi publikacji o najwyższej wartości dla danej dyscypliny**: na przykład punktacja za artykuły w czasopismach najbardziej prestiżowych dla socjologów jest taka sama jak za artykuły w najbardziej prestiżowych periodykach z zakresu medycyny. Dotychczas wysoką liczbę punktów miały czasopisma z wysokim współczynnikiem wpływu, tzw. *Impact Factor*, który nie był co do zasady wyliczany dla czasopism humanistycznych. W nowym systemie ten wskaźnik będzie jednym z wielu wskaźników branych pod uwagę przy ocenie czasopism. Równowaga między dyscyplinami zostanie zapewniona poprzez uwzględnienie wśród międzynarodowych baz czasopism o największym zasięgu stosowanych przy tworzeniu wykazu czasopism nie tylko indeksów będących spadkobiercami tzw. listy filadelfijskiej, tj. *Science Citation Index Expanded* oraz *Social Sciences Citation Index*, ale także dwóch kolejnych indeksów z bazy Web of Science: *Arts & Humanities Citation Index* i *Emerging Sources Citation Index*, oraz

bazy *Scopus*, w której zindeksowanych jest 23,8 tys. czasopism (w tej liczbie 30% stanowią czasopisma publikujące artykuły z zakresu dziedzin nauk społecznych i humanistycznych). W rezultacie **dla każdej dyscypliny naukowej znajdzie się grupa czasopism, która uzyska maksymalną liczbę 200 punktów;**

- po trzecie, **specyfika nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych jest w istotny sposób uwzględniona w sposobie przeprowadzenia ewaluacji**, w tym w sposobie definiowania jej kryteriów. Dotyczy to chociażby wagi poszczególnych kryteriów ewaluacji: kryterium związane ze środkami finansowymi uzyskiwanymi w efekcie prowadzonych badań ma wpływ jedynie w 10% na ostateczny wynik uzyskany przez podmiot w danej dyscyplinie z zakresu nauk humanistycznych, społecznych czy też teologicznych. Co więcej, progi dotyczące kwot pozyskanego finansowania, od których zależy wysokość przyznawanych punktów w tym kryterium, zostały określone na poziomie o połowę niższym niż w przypadku pozostałych dziedzin nauki. Dla nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych natomiast istotne znaczenie ma wpływ wyników badań na funkcjonowanie społeczeństwa (czyli kryterium trzecie);
- po czwarte, **zdecydowanie została podniesiona waga ewaluacyjna monografii** jako kanału publikacyjnego typowego dla przedstawicieli nauk społecznych, humanistycznych i teologicznych, przy jednoczesnym zachowaniu istotnej roli czasopism humanistycznych i społecznych. Nieporozumieniom dotyczącym tego zagadnienia poświęcona jest odrębna część tekstu w rozdziale o „największych mitach”;
- po piąte, **nowa formuła wykazu czasopism nie stanowi zagrożenia dla cenionych przez środowisko polskich humanistów czasopism wydawanych w języku polskim**. Również to zagadnienie jest szerzej wyjaśnione w odrębnej części niniejszego rozdziału;
- po szóste, **nowy model ewaluacji bierze pod uwagę to, że wpływ społeczny humanistyki może być rozpoznany niejednokrotnie dopiero po czasie dłuższym niż 4 lata** uwzględniane w kategoryzacji i rzadko da się go „wycenić” w przychodach finansowych. Dlatego do oceny w tym kryterium mogą być zgłoszone odkrycia humanistyki sprzed okresu obejmowanego ewaluacją, ale które zostały docenione i zauważone w ciągu ostatnich czterech lat a ich wpływ na społeczeństwo lub

gospodarkę został opisany np. w prestiżowych publikacjach naukowych czy raportach instytucji publicznych;

- po siódme, model ewaluacji uwzględnia wiele innych rozwiązań wychodzących naprzeciw oczekiwaniom polskich humanistów. Dotyczy to np. zdecydowanego zwiększenia liczby czasopism, które mogą być objęte programem „Wsparcie dla czasopism naukowych”, oraz włączenia do wykazu polskich i zagranicznych czasopism naukowych z bazy ERIH+ (pod warunkiem, że eksperci oceniają, iż prezentują one wysoki poziom naukowy i wydawniczy). Innym spełnionym postulatem jest reguła, zgodnie z którą w pierwszej ewaluacji przeprowadzanej według nowych zasad artykułom opublikowanym w latach 2017-2018 przypisuje się punktację wynikającą z dotychczasowego ministerialnego wykazu czasopism ogłoszonego w styczniu 2017 r.;
- po ósme, **w zakresie nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych za monografie wydane przez wydawnictwa ujęte w wykazie wydawnictw będzie przyznawana zwiększona liczba punktów niż w przypadku innych dziedzin nauki: za monografie wydane przez wydawnictwa z poziomu I wykazu przyznaje się 100 pkt, a za monografie wydane przez wydawnictwa z poziomu II wykazu – 300 pkt. Zwiększona będzie także liczba punktów za redakcję naukową i autorstwo rozdziału w monografiach z poziomu II;**
- po dziewiąte, w ewaluacji będą mogły być uwzględnione monografie wydane w wydawnictwach spoza wykazu wydawnictw opublikowanego przez Ministra. Za te monografie, po pozytywnej ocenie KEN, będzie przyznawane 100 pkt;
- po dziesiąte, w ewaluacji będą uwzględniane kanały publikacyjne specyficzne dla nauk społecznych, humanistycznych i teologicznych. W kryterium I będą uwzględniane monografie będące przekładami oraz edycjami naukowymi tekstów źródłowych. Natomiast w kryterium III podmioty prowadzące działalność naukową w tych dyscyplinach będą mogły przedstawić 3 opisy wpływu związane z wybitnymi monografiami, jak również słownikami biograficznymi, słownikami bibliograficznymi oraz bazami danych, szczególnie istotnymi dla rozwoju nauki;
- po jedenaste, w ewaluacji w zakresie kryteriów II i III także wprowadzono rozwiązania korzystne dla nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych co szczegółowo wskazano w poprzednich rozdziałach.

Jednocześnie należy podkreślić, że nowy model ewaluacji faktycznie premiuje te publikacje, które będą włączać wyniki badań polskich naukowców z zakresu nauk humanistycznych, społecznych czy teologicznych do światowego obiegu myśli. **Wyniki polskich badań i analiz, zwłaszcza badań nad kulturą i historią naszego kraju, powinny być zdecydowanie bardziej widoczne dla międzynarodowej społeczności badaczy.** Można wręcz pokusić się o stwierdzenie, że jest to jeden z warunków skutecznego prowadzenia dyplomacji naukowej i tworzenia polskiej „miękkiej siły” (*soft power*), których celem powinno być wchodzenie w dialog międzynarodowy w związku ze zdarzającymi się przypadkami niezrozumienia naszej historii i deprecjonowania polskiej kultury za granicą. Włączenie wyników badań polskich naukowców do światowego obiegu myśli to element polskiej racji stanu.

Mit 2 – „Nowa ewaluacja poszerzy zjawisko »punktozy«”

Nic bardziej mylnego. Należy jednoznacznie stwierdzić, że **nowy model ewaluacji jednoznacznie zrywa z „punktozą”** rozumianą jako presja na wydawanie dużej liczby nieznaczących naukowo publikacji, a wynikająca z tego, że opublikowanie kilku artykułów w słabych czasopismach było w dotychczasowym modelu ewaluacji oceniane tak samo wysoko jak publikacja artykułu w najlepszych czasopismach. Na udowodnienie tego kategorycznego stwierdzenia można przytoczyć następujące argumenty:

- po pierwsze, podmiot poddany ewaluacji może zaliczyć danemu naukowcowi maksymalnie 4 publikacje (z zastrzeżeniem metody zaliczania do tego limitu publikacji wieloautorskich wyjaśnionej w rozdziale II), najlepsze jakie ma w swoim dorobku z ostatnich 4 lat;
- po drugie, został wprowadzony limit osiągnięć zgłaszanych w danej dyscyplinie przez dany podmiot (tzw. 3N);
- po trzecie, została zdecydowanie zwiększona rozpiętość punktowa za artykuły w czasopismach uwzględnianych w wykazach;
- **po czwarte, punktacja za wieloautorskie publikacje premiuje badania interdyscyplinarne i wielośrodkowe prowadzone na wysokim poziomie;**
- po piąte, zdecydowanie ograniczona została też liczba parametrów uwzględniana w ocenie. W konsekwencji, w nowym modelu zmniejszyły się obciążenia biurokratyczne związane z ewaluacją. Zniknęły te parametry, które – jak pokazują

wnioski z dotychczas przeprowadzonych ocen parametrycznych – nie miały realnego wpływu na końcowy wynik ewaluacji.

Tym samym, pracownik naukowy jest motywowany do poświęcenia swojego czasu na wartościowe badania naukowe prowadzące do efektów w postaci artykułów wydawanych w renomowanych czasopismach lub monografii publikowanych w renomowanych wydawnictwach. Jest to ważne także w przypadku najbardziej płodnych naukowo badaczy, którzy z uwagi na dotychczasowy model ewaluacji byli zachęceni przez władze swych jednostek do publikowania dużej liczby artykułów przynoszących jednostce istotną część punktów na potrzeby ewaluacji. W nowym modelu bardziej opłacalną strategią z perspektywy uczelni czy instytutu będzie motywowanie najwybitniejszych naukowców do skupienia się na badaniach przełomowych i publikowania ich wyników w najbardziej prestiżowych dla światowej nauki periodykach oraz do tworzenia wokół swojej osoby i prowadzonych przez siebie badań zespołów badawczych, które będą miały szansę zmaksymalizować wysiłki podejmowane do tej pory przez tego jednego wybitnego naukowca.

Mit 3 – „Zastąpienie oceny wydziałów przez ewaluację przeprowadzaną w ramach dyscyplin uderza w interdyscyplinarność”

Jest dokładnie odwrotnie. Po pierwsze, dotychczasowy model ewaluacji przeprowadzanej na poziomie wydziałów wspierał interdyscyplinarność w sposób ułomny, jednoznacznie faworyzując te jednostki, w których składzie znajdowały się grupy badawcze lub nawet pojedynczy naukowcy reprezentujący nauki ścisłe. Po drugie, regulacje związane z ewaluacją są jednym z tych elementów ustawy (m.in. obok formuły szkół doktorskich czy przepisów dotyczących kształcenia), które w sposób jednoznaczny wspierają interdyscyplinarność. Jako główne elementy modelu wspomagających interdyscyplinarność wymienić należy następujące:

- **elastyczne przypisanie do dyscypliny.** Pracownik naukowy ma możliwość przypisania się do jednej lub dwóch dyscyplin na podstawie aktualnego dorobku naukowego, a nie tylko na podstawie uzyskanego stopnia, a więc z uwzględnieniem np. dorobku w ramach interdyscyplinarnej grupy badawczej. Oświadczenie o reprezentowaniu dyscypliny może jednak być składane nie częściej niż raz na dwa lata;

- **premia punktowa dla interdyscyplinarnych publikacji wieloautorskich w najlepszych czasopismach lub najbardziej prestiżowych wydawnictwach.** Publikacje wieloautorskie mogą być zaliczone do dorobku zgłaszanego do ewaluacji we wszystkich dyscyplinach reprezentowanych przez autorów, zarówno w przypadku publikacji afiliowanych w jednym podmiocie, jak i publikacji wielośrodkowych. Warto przy tym zwrócić uwagę na wprowadzoną do systemu ewaluacji swoistą „premię” dla publikacji interdyscyplinarnych: w przypadku artykułów w czasopismach za co najmniej 40 punktów, każdy z autorów zatrudnionych w tym samym podmiocie, reprezentujących różne dyscypliny, wnosi do oceny w ramach danej dyscypliny większą liczbę punktów, niż miałoby to miejsce w przypadku współautorstwa naukowców z tego samego podmiotu reprezentujących tę samą dyscyplinę. Szczególnie cenione w tym kontekście jest współautorstwo artykułów interdyscyplinarnych w czasopismach mających największy wpływ na światowy obieg myśli w poszczególnych dyscyplinach oraz monografii wydanych przez najbardziej prestiżowe wydawnictwa;
- **elastyczne przypisanie osiągnięć do dyscypliny.** Zrezygnowano z ograniczania liczby artykułów naukowych zgłaszanych do ewaluacji w obrębie danej dyscypliny z czasopism przypisanych do innych dyscyplin. W ten sposób publikacje fizyka, zamieszczone w czasopismach fizycznych lecz pracującego z chemikami w jednej grupie badawczej, mogą być wliczane do publikacji w ramach nauk chemicznych. Nieporozumieniom dotyczącym tego zagadnienia poświęcona jest odrębna część tekstu w rozdziale o „największych mitach”.
- **duża waga badań interdyscyplinarnych dla oceny w ramach kryterium III.** W związku z tym, że najciekawsze wyniki naukowe mają tendencję do pojawiania się na przecięciu dyscyplin, badania interdyscyplinarne będą należeć do najczęściej wykazywanych w ramach oceny wpływu społecznego w kryterium III. Wskazują na to m.in. doświadczenia brytyjskiego *Research Excellence Framework*. Warunkiem będzie jedynie zachowanie związku tych badań z ewaluowaną dyscypliną, tym samym przykładowo wpływ społeczny badań w zakresie kognitywistyki będzie można wykazać w jednej z dyscyplin z nią związanych. Co więcej, w kryterium III przewidziano również **premię w wysokości 20 punktów w przypadku opisu wpływu dotyczącego interdyscyplinarnych badań naukowych lub prac rozwojowych o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki.;**

- **mniejsza liczba dyscyplin.** Liczba dyscyplin została zredukowana o ponad połowę. Dzięki temu wiele sztucznych barier, stojących do tej pory na drodze interdyscyplinarności, zostało zniesionych, a mniejsza liczba dyscyplin naukowych ułatwia przypisywanie do nich nowo powstających obszarów badań.

Mit 4 – „Model ewaluacji deprecjonuje znaczenie monografii w naukach humanistycznych i społecznych”

Nowy model ewaluacji jednoznacznie podnosi znaczenie monografii w ewaluacji w ramach dyscyplin humanistycznych, społecznych i teologicznych: ewaluacja 2.0 **zrywa z dotychczasową formułą oceny monografii, w której istotne były warunki formalne** (m.in. liczba arkuszy wydawniczych), promujące zgłaszanie dużej liczby słabych naukowo monografii wydanych w mało znaczących wydawnictwach (badacz-rekordzista, reprezentujący językoznawstwo, zgłosił do ewaluacji przeprowadzanej za okres 2013-2016 aż 53 monografie!). Aby uniemożliwić tego typu sytuacje, wprowadzona zostaje zasada, zgodnie z którą do ewaluacji można zgłosić maksymalnie dwie monografie (w tym rozdziały w monografiach), których autorem lub redaktorem naukowym jest dany pracownik (ten limit dotyczy wszystkich dziedzin nauki). Nie oznacza to jednak, że limit ten można wykorzystać w przypadku każdego pracownika, uznanie bowiem wszystkich zgłoszonych w tak dużej liczbie monografii naukowych oznaczałoby poważne zagrożenie dla czasopism humanistycznych, społecznych lub teologicznych. Podmiot może w ramach nowej ewaluacji wykazać monografie w liczbie wynoszącej do **20% wszystkich osiągnięć publikacyjnych zgłaszanych do ewaluacji**. Limit ten nie obejmuje rozdziałów w monografiach i monografii z poziomu II wykazu wydawnictw. Jest to **limit bardzo wysoki**, biorąc pod uwagę fakt, że monografie stanowią 5,3% wszystkich publikacji polskich humanistów (według danych z Polskiej Bibliografii Naukowej za lata 2013-2016), oraz obowiązujący w naukach innych niż humanistyczne, społeczne i teologiczne górny limit 5% udziału monografii we wszystkich osiągnięciach publikacyjnych zgłaszanych w dyscyplinach przynależących do tych nauk.

Powyższe ograniczenie obowiązuje równolegle do ogólnej zasady, zgodnie z którą w ramach limitu 4 publikacji autorstwa jednego pracownika, które można zgłosić do ewaluacji (z zastrzeżeniem metody zaliczania do tego limitu publikacji wieloautorskich wyjaśnionej w rozdziale II), nawet **2 osiągnięcia mogą dotyczyć autorstwa monografii naukowej, redakcji naukowej monografii, lub autorstwa rozdziału w monografii pod redakcją naukową**. Co więcej, limit ten nie dotyczy monografii opublikowanych przez wydawnictwo

znajdujące się na wyższym poziomie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe.

Wykaz wydawnictw naukowych pozwala **dowartościować monografie naukowe, które dzięki publikacji w najbardziej prestiżowych wydawnictwach mają szansę na znalezienie szerokiego oddźwięku w społeczności naukowej.** Oprócz monografii wydanych przez wydawnictwa uwzględnione w szerokim wykazie wydawnictw publikujących monografie naukowe oraz spełniających etyczne i naukowe standardy wydawnicze, w naukach humanistycznych, społecznych i teologicznych możliwe jest również uwzględnienie w procesie ewaluacji, na takich samych zasadach jak te obowiązujące wobec publikacji w wydawnictwach z wykazu, tych monografii, które **uzyskają pozytywny wynik specjalnej oceny eksperckiej przeprowadzanej przez Komisję Ewaluacji Nauki.** Specyfika nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych jest podkreślona także w odniesieniu do punktacji monografii opublikowanych w wydawnictwie umieszczonym na poziomie II wykazu wydawnictw. W ewaluacji w ramach dyscyplin z tych trzech dziedzin za autorstwo monografii z II poziomu wykazu jest przyznawane 300 pkt, za redakcję naukową lub rozdział w takiej monografii odpowiednio 150 i 75 pkt. Ponadto podniesiono liczbę punktów przyznawanych w tych dyscyplinach za autorstwo monografii wydanych przez wydawnictwa z poziomu I wykazu (do 100 pkt.).

W przypadku kryterium III, dotyczącego wpływu badań na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, do oceny w dyscyplinach humanistycznych, społecznych i teologicznych można przedstawić **dodatkowe opisy wpływu** związane z wybitnymi monografiami naukowymi, słownikami biograficznymi, słownikami bibliograficznymi lub bazami danych, szczególnie istotnymi dla rozwoju danej dziedziny nauki (z tego tytułu przysługują podmiotowi poddającemu się ewaluacji o trzy opisy wpływu więcej, niż mogą w tym kryterium zgłosić reprezentanci dyscyplin przynależnych do innych nauk). Biorąc przy tym jeszcze pod uwagę, że monografia może być wynikiem projektu badawczego, którego wartość finansowa ma wpływ na ocenę w kryterium II, należy wyraźnie zaznaczyć, że najwybitniejsze monografie humanistyczne z danego ośrodka mogą być zgłaszane jednocześnie w każdym z trzech kryteriów ewaluacyjnych, przynosząc tym samym ewaluowanemu podmiotowi potrójną premię w ocenie jakości działalności naukowej.

Mit 5 - „Zaproponowana formuła wykazu czasopism oznacza likwidację czasopism polskojęzycznych”

Należy wyraźnie zaznaczyć, że **międzynarodowe bazy bibliograficzne nie są indeksami czasopism wyłącznie obcojęzycznych, a język publikacji nie stanowi kryterium decydującego o uwzględnieniu danego czasopisma w takich bazach.** Już obecnie w międzynarodowych bazach Scopus i Web of Science zindeksowanych jest kilkaset polskich czasopism, w tym ponad 100 polskojęzycznych (np. „Język Polski”, „Filozofia Nauki”, „Przegląd Strategiczny”). W bazie ERIH+ znajduje się blisko pół tysiąca polskich czasopism, w zdecydowanej większości publikujących w języku polskim lub w kilku językach, nieujętych ani w bazie Scopus ani Web of Science, które po pozytywnej ocenie ekspertów reprezentujących nauki humanistyczne, społeczne i teologiczne mają szansę znaleźć się na wykazie. Ministerialny wykaz czasopism obejmie także do 500 czasopism, które nie znajdują się w bazach międzynarodowych Scopus ani Web of Science, ale staną się beneficjentami programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”. W komunikacie o pierwszym konkursie minister w ramach programu minister określił **minimalną liczbę czasopism związanych z poszczególnymi dziedzinami nauki, m.in. po to, aby zapewnić periodykom humanistycznym i społecznym, relatywnie słabiej reprezentowanym w międzynarodowych bazach, odpowiedni udział wśród laureatów konkursu. Łączna liczba czasopism uwzględnionych w komunikacie w ramach minimalnej liczby czasopism dla poszczególnych dziedzin wyniosła 395, z czego dla dyscyplin humanistycznych, społecznych i teologicznych zagwarantowano odpowiednio 150, 120 i 5 miejsc na liście beneficjentów, czyli ponad 2/3.** Z drugiej strony trzeba ponownie podkreślić, że polska humanistyka w dużo większym stopniu, niż to ma miejsce obecnie, powinna uczestniczyć w międzynarodowym dyskursie naukowym. Świadczą o tym wyniki badań, które wskazują na bardzo niski (w porównaniu do takich państw jak np. Belgia, Czechy czy Słowenia) odsetek publikacji humanistycznych publikowanych w Polsce w języku angielskim. W interesie Polski leży, aby wyniki polskich badań i analiz, zwłaszcza badań nad kulturą i historią naszego kraju, były bardziej widoczne dla międzynarodowej społeczności badaczy.

Mit 6 – „Nowa ewaluacja nie uwzględni w ocenie artykułów opublikowanych w czasopismach z obecnej listy ‘B’ ”

Nowy model ewaluacji wprowadza nowe zasady punktacji czasopism naukowych. Dzięki nowemu wykazowi czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych zdecydowanie **bardziej docenione zostaną artykuły publikowane w czasopismach mających wpływ na światowy obieg myśli. Nie oznacza to jednak zamknięcia możliwości wykazania w ewaluacji artykułów z czasopism znajdujących się na obecnej liście „B”**. Jak już wspomnieliśmy powyżej, w samym wykazie ministerialnym będzie mogło znaleźć się nawet do 500 czasopism niezindeksowanych w międzynarodowych bazach Scopus i Web of Science, które uzyskają dodatkowe wsparcie w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”, umożliwiające im wejście w międzynarodowy obieg nauki. To blisko ¼ czasopism z listy B, w której – obok czasopism o wysokiej renomie w polskim środowisku naukowym, mogących dzięki konkursowi znaleźć się w wykazie ministerialnym – uwzględnione są także pisma mające śladowy wpływ na globalny a nawet na krajowy stan badań naukowych, o bardzo niskim lub żadnym poziomie selektywności, w tym periodyki powstałe jedynie po to, aby zapewnić jednostkom naukowym punkty w ramach dotychczas obowiązującego modelu ewaluacji. Należy w tym kontekście zauważyć, że w ostatnim czasie każdego roku pojawiało się około 200 nowych czasopism naukowych, a okres funkcjonowania nowych czasopism na ogół nie przekracza 2-3 lat. Aż 60% polskich czasopism ma opóźnienia wydawnicze wskazujące przede wszystkim na problemy z zebraniem odpowiedniej liczby artykułów. W pierwotnym projekcie programu pomoc miała być skierowana do 250 czasopism, jednakże w wyniku postulatów zgłaszanych przede wszystkim przez środowisko polskich humanistów, a także z uwagi na powiązanie wykazu z indywidualnymi postępowaniami awansowymi, poszerzono ten limit do 500 czasopism. Niezależnie od powyższego, warto również zauważyć, że podmioty, które w ramach ewaluacji nie mają wystarczającej liczby artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach z ministerialnego wykazu, mogą zgłaszać artykuły opublikowane w innych czasopismach, jednak przypisywana im jest znacznie niższa wartość punktowa.

Mit 7 – „Ministerstwo zmienia reguły w trakcie gry”

Przepisy wprowadzające ustawę o systemie szkolnictwa wyższego i nauki zawierają wiele reguł przejściowych dla nowego modelu ewaluacji, która po raz pierwszy zostanie przeprowadzona według nowych zasad w odniesieniu do okresu 2017-2020. Reguły te

związane są przede wszystkim z nową formułą ministerialnych wykazów – istotnie zmodyfikowanego (w stosunku do jego dotychczasowej wersji) wykazu czasopism naukowych oraz zupełnie nowego wykazu wydawnictw publikujących monografie naukowe. Kształt pierwszego z nich znany będzie w pierwszej połowie 2019 r., natomiast drugi został opublikowany na początku roku 2019. Z tego powodu w przepisach przejściowych przewiduje się, że **za artykuły opublikowane w ostatecznej formie do końca 2018 r. punkty będą przyznawane zgodnie z ostatnim ministerialnym wykazem czasopism ogłoszonych przed wprowadzeniem w życie postanowień reformy (tj. wykazem ze stycznia 2017 r.), uwzględniającym wciąż jeszcze dotychczasowy podział na listy A, B i C. Natomiast nowe zasady punktowania artykułów będą uwzględniane dopiero w przypadku artykułów opublikowanych w latach 2019-2020.** Ponadto, mając na uwadze ogromną liczbę wydawnictw funkcjonujących w ramach poszczególnych uczelni, wprowadzono w przypadku ewaluacji za lata 2017-2020 zasadę, że za monografię naukową wydaną przed dniem 1 stycznia 2021 r. przez wydawnictwo wydziałowe, które z jakichś przyczyn nie zostało uwzględnione w wykazie, będzie można przyznać taką samą liczbę punktów jak za monografię wydaną przez wydawnictwo ogólnouczelniane (w ministerialnym wykazie znalazła się bowiem zdecydowana większość wydawnictw ogólnouczelnianych).

Należy również zaznaczyć, że w ewaluacji przeprowadzanej w 2021 r. suma udziałów jednostkowych za uwzględniane w ocenie ewaluowanego podmiotu w danej dyscyplinie naukowej:

- artykuły naukowe opublikowane w latach 2019 i 2020,
- monografie naukowe, rozdziały w monografiach naukowych i redakcje naukowe monografii naukowych, opublikowane w latach 2017–2020
- nie będzie mogła być większa niż 2-krotność liczby N. W konsekwencji w ewaluacji każdego podmiotu będzie się uwzględniać nie mniej niż równowartość liczby N artykułów naukowych z lat 2017 i 2018. Nie będzie to dotyczyć dyscyplin naukowych „informatyka” oraz „informatyka techniczna i telekomunikacja”, w których podstawowym kanałem publikowania wyników badań naukowych są materiały konferencyjne, gdyż sumę udziałów jednostkowych artykułów naukowych, opublikowanych w materiałach konferencyjnych w latach 2017 i 2018 w tych dyscyplinach ustalać się będzie zgodnie z wykazem czasopism sporządzonym i udostępnionym przez ministra w 2019 r.

Mit 8 – „Przypisywanie dyscyplin do czasopism jest zbędną biurokracją i ogranicza pulę czasopism, w których mogą publikować polscy naukowcy”

Należy, podkreślić, że w wyniku uwag zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych projektu rozporządzenia w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej, **z ostatecznej wersji rozporządzenia został usunięty limit dopuszczający zgłoszenie do ewaluacji maksymalnie 20% artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach, którym w wykazie czasopism przypisano inną dyscyplinę niż ewaluowana.** Osiągnięcia powinny jednak mieć związek tematyczny z badaniami naukowymi prowadzonymi w ramach danej dyscypliny. Komisja Ewaluacji Nauki będzie mogła nie uwzględnić w ewaluacji osiągnięcia, jeśli w oczywisty sposób nie będzie ono związane z badaniami naukowymi prowadzonymi w podmiocie w ramach danej dyscypliny. Z drugiej strony Komisja nie będzie mogła odmówić uwzględnienia w ewaluacji multidyscyplinarnego czy interdyscyplinarnego artykułu naukowego, którego tematyka nakłada się na obszar danej dyscypliny. Zapewnienie związku osiągnięć z ewaluowaną dyscypliną jest konieczne w kontekście powiązania kategorii z uprawnieniami do nadawania stopni (a w konsekwencji także z innymi uprawnieniami uzależnionymi aktualnie od praw podmiotów do doktoryzowania lub habilitowania, np. pełnej autonomii programowej w zakresie otwierania nowych kierunków studiów). Rezygnacja z tej zasady, w kontekście elastycznych zasad dotyczących przypisania pracowników do dyscyplin, sprawiłaby, że uprawnienia do nadawania stopni w danej dyscyplinie mogłyby uzyskiwać uczelnie i instytuty, które w znikomym stopniu prowadziłyby badania w tej dyscyplinie. Przykładowo, dwunastu doktorów ekonomii mogłoby wskazać jako swoją drugą dyscyplinę prawo i upoważnić uczelnię do wykazania w ewaluacji w tej dyscyplinie swoich publikacji ekonomicznych, co mogłoby skutkować uzyskaniem przez tę uczelnię uprawnień doktorskich i habilitacyjnych z prawa, mimo że żadne badania naukowe w tym obszarze nie byłyby prowadzone.

Przypisanie dyscyplin do czasopism jest natomiast konieczne z dwóch powodów. **Po pierwsze będzie służyło usprawnieniu procesu ewaluacji jakości działalności naukowej.** W związku z tym, że artykuły naukowe będą zdecydowanie najczęściej zgłaszanymi do ewaluacji osiągnięciami, przyjęta zostanie zasada, zgodnie z którą artykuły w czasopismach, którym przypisano ewaluowaną dyscyplinę, będą automatycznie uznawane jako mające związek z tą dyscypliną. Jednocześnie, nie zostanie ograniczona możliwość uwzględnienia w ewaluacji artykułu opublikowanego w czasopiśmie, do którego ewaluowana

dyscyplina nie jest przypisana (o ile osiągnięcie będzie związane tematycznie z badaniami prowadzonymi w tej dyscyplinie!).

Po drugie, przypisanie dyscyplin do czasopism jest niezbędnym elementem procedury sporządzania wykazu czasopism naukowych oraz recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, w tym zadań zespołów doradczych reprezentujących poszczególne dyscypliny naukowe, przygotowujących propozycję punktacji dla czasopism właściwych dla danej dyscypliny (szczegółowe zasady tworzenia wykazu opisane są w rozdziale II w części dotyczącej artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowym lub recenzowanych materiałach z wykazu).

Mit 9 – „Wykorzystanie w ewaluacji międzynarodowych baz czasopism prowadzonych przez międzynarodowe korporacje ignoruje fakt protestów środowisk naukowych w niektórych krajach (np. Niemcy, Szwecja) przeciwko warunkom dyktowanym przez te korporacje”

Kontrowersje wobec firmy Elsevier, a także innych dużych wydawców, pojawiają się od kilku lat. Ostrze krytyki wymierzone jest przede wszystkim w warunki proponowane przez koncerny wydawnicze w odniesieniu do otwartego dostępu (ang. *open access*) do publikowanych przez nie artykułów naukowych i monografii naukowych. Jednym z głównych celów polityki naukowej prowadzonej przez państwa i instytucje europejskie jest poszerzenie możliwości otwartego dostępu do wyników badań finansowanych ze środków publicznych, m.in. w ramach otwartych zasobów wiedzy (czasopisma naukowe, do których dostęp jest bezpłatny; repozytoria danych; otwarte biblioteki, jak polska Wirtualna Biblioteka Nauki – WBN). Protesty środowisk naukowych w niektórych państwach, takich jak Niemcy czy Szwecja, pojawiły w związku z kończącymi się na wielu uczelniach wieloletnimi umowami na subskrypcje i dostęp do baz zarządzanych przez największe koncerny wydawnicze. Kością niezgody są warunki, na jakich naukowcy z poszczególnych uczelni uzyskaliby w okresie objętym ewentualnymi kolejnymi umowami dostęp do baz wydawców, w tym nierzadko uznane za niewspółmiernie wysokie stawki za dostęp do pojedynczych artykułów oraz prawo do publikowania swoich artykułów u tych wydawców w ramach otwartego dostępu.

Powyższy konflikt nie ma jednak wpływu na planowany sposób przeprowadzania ewaluacji działalności naukowej. Na potrzeby ewaluacji opracowana została szeroka lista czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z międzynarodowych konferencji naukowych, zindeksowanych w zarządzanej przez firmę Elsevier bazie Scopus, zarządzanej przez firmę Clarivate bazie Web of Science oraz w bazie ERIH+ (polskie i zagraniczne

czasopisma pozytywnie ocenione przez ekspertów na etapie prac nad wykazem czasopism). Lista ta będzie obejmować także recenzowane materiały z konferencji międzynarodowych, którym w bazie informatycznych konferencji naukowych The Computing Research and Education Association of Australasia (CORE) przyznano kategorię co najmniej C oraz czasopisma finansowane w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”. Liczba punktów przypisana poszczególnym czasopismom i materiałom konferencyjnym zostanie określona z wykorzystaniem wskaźników bibliometrycznych i kategorii właściwych dla bazy Scopus, Web of Science oraz CORE, a także elementów oceny eksperckiej (szczegóły przedstawiono we fragmencie „Czasopisma naukowe i recenzowane materiały z konferencji międzynarodowych”).

W państwach rozwiniętych jest zauważalny trend ku większemu zastosowaniu międzynarodowych baz czasopism i narzędzi bibliometrycznych w ramach instytucjonalnej ewaluacji nauki (kwestia ta będzie rozwinięta w kolejnym micie). Zasady przyszłej ewaluacji działalności naukowej w Polsce również wpisują się w tę tendencję. Informacje o osiągnięciach polskich naukowców wprowadzane do systemu POL-on będą cyklicznie porównywane z danymi w bazach Scopus i Web of Science za pomocą interfejsu API. Również ewaluatorzy w ramach nowego modelu oceny jakości działalności naukowej otrzymają dostęp do baz danych Scopus i Web of Science. Polskie instytucje szkolnictwa wyższego i nauki powinny natomiast wziąć pod uwagę informacje o protestach zagranicznych środowisk naukowych w dyskusjach dotyczących otwartego dostępu oraz przyszłego kształtu Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Mit 10 – „W krajach rozwiniętych albo nie jest prowadzona ocena, albo odchodzi się od oceny opartej na narzędziach bibliometrycznych”

Wśród państw Unii Europejskiej oraz Norwegii i Szwajcarii zdecydowana większość prowadzi ocenę instytucjonalną działalności naukowej na skalę krajową. W państwach federacyjnych, jak np. w Niemczech czy Belgii, ocenę instytucjonalną prowadzą kraje związkowe i regiony. Łącznie 22 z 30 państw prowadzi ocenę instytucjonalną.

W znacznej większości tych państw ocena instytucjonalna służy jako jedno z narzędzi do rozdzielania publicznych środków finansowych między podmiotami systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Tylko 12 państw nie wprowadziło mechanizmów finansowania, które w pewnym zakresie nie byłyby uzależnione od wyników oceny instytucjonalnej. Są to:

Bułgaria, Grecja, Węgry, Szwajcaria, Cypr, Irlandia, Luksemburg, Łotwa, Malta, Hiszpania, Słowenia i Rumunia. Należy jednak zauważyć, że sektor badań na Malcie, Cyprze i w Luksemburgu jest na tyle mały, że wprowadzanie takich mechanizmów finansowania nie jest potrzebne. Ponadto Bułgaria, Węgry, Rumunia oraz – w odniesieniu do uniwersytetów – Łotwa są w trakcie projektowania rozwiązań prowadzących do częściowego uzależnienia poziomu finansowania od oceny instytucjonalnej działalności naukowej. Prawdopodobnie w ciągu kilku lat jedynie nieliczne europejskie państwa nie będą przyznawać finansowania w zależności od wyników oceny instytucjonalnej działalności naukowej. Europejskie państwa wykazują pewną różnorodność w sposobie, w jaki wiążą wysokość przyznawanych środków publicznych z wynikami oceny instytucjonalnej. Wysokość przyznanych środków może zależeć od łącznej kategorii, którą otrzymał oceniany podmiot w ramach oceny działalności naukowej w poszczególnych kryteriach. Suma przyznanego finansowania może też zależeć od wyników osiąganych w ramach poszczególnych wskaźników, które są uwzględniane w algorytmie podziału środków publicznych. W niektórych przypadkach też wyniki ewaluacji jakości badań naukowych nie mają bezpośredniego wpływu na finansowanie uczelni i instytucji naukowych ze środków budżetowych.

Państwa, które dystrybuują środki finansowe na podstawie wyników oceny instytucjonalnej działalności naukowej, można podzielić na kategorie w zależności od metody ewaluacji. Istnieją dwie podstawowe metody tej oceny: ocena oparta o wskaźniki i ocena ekspercka. Wiele państw stosuje podejście mieszane, jednak jedna z metod pozostaje metodą przeważającą. Raport Komisji Europejskiej (*Research Performance Based Funding Systems: a Comparative Assessment*) wyraźnie pokazuje, że ocena instytucjonalna oparta w dominującej mierze o wskaźniki, w tym dane bibliometryczne, jest popularniejsza niż ocena wykorzystująca głównie ocenę ekspercką. Ocenę wskaźnikową stosuje się głównie w państwach nordyckich i nowych państwach członkowskich UE.

Ocena instytucjonalna oparta o wskaźniki, w tym dane bibliometryczne, zyskuje na popularności kosztem oceny instytucjonalnej opartej na ocenie eksperckiej. Państwa takie jak Francja, Włochy, Litwa, Portugalia i Czechy, które stosują ocenę ekspercką w ewaluacji instytucjonalnej, w dużej mierze wykorzystują również dane bibliometryczne i inne wskaźniki. W ostatnich latach Szwedzi zarzucili plany włączenia do swojego systemu ewaluacji znacznego komponentu oceny eksperckiej. **Zmniejszanie się roli oceny eksperckiej jest widoczne również w Wielkiej Brytanii**, w której do tej pory ewaluację instytucjonalną przeprowadzają panele ekspertów w ramach procedury zwanej *Research Excellence Framework* (wcześniej *Research Assessment Exercise*). Podczas ostatniego REF-u

z roku 2014 panele eksperckie miały możliwość wnioskować o dostarczenie im danych bibliometrycznych. Obecnie w Wielkiej Brytanii toczy się dyskusja dotycząca zastąpienia lub większego wsparcia oceny eksperckiej oceną wykorzystującą wskaźniki ilościowe. Komisja powołana w 2015 roku przez brytyjskiego ministra nauki rekomendowała, aby wszystkim panelom eksperckim dostarczać dane bibliometryczne. W rezultacie tych dyskusji przesądzono, że w ramach REF 2021 niektóre z paneli oceniających osiągnięcia naukowe będą zobowiązane do uwzględnienia danych bibliometrycznych.

ZAŁĄCZNIK 1

Proces ewaluacji z perspektywy naukowca już zatrudnionego w podmiocie

1 stycznia 2017 – 31 grudnia 2020 – naukowiec prowadzi działalność naukową na rzecz zatrudniającego go podmiotu (w szczególności prowadzi badania i publikuje wyniki tych badań w formie artykułów naukowych, monografii naukowych lub rozdziałów w monografiach naukowych a także poprzez redagowanie monografii naukowych)

do 30 listopada 2018 – złożenie **oświadczenia o dyscyplinie/ dyscyplinach**

- W przypadku wskazania dwóch dyscyplin niezbędne jest wskazanie przez naukowca udziału czasu pracy w każdej z dyscyplin.
- Udział czasu pracy w danej dyscyplinie naukowiec podaje z dokładnością do ¼ - oznacza to, że na potrzeby systemu ewaluacji naukowiec może zadeklarować swój udział czasu pracy w danej dyscyplinie jako: 25%, 50%, 75% lub 100% (w tym ostatnim przypadku oznacza to, że deklaruje on tylko jedną dyscyplinę).
- Udziały muszą w sumie stanowić 100% czasu pracy naukowca.

do 31 grudnia 2018 – złożenie oświadczenia o upoważnieniu podmiotu zatrudniającego naukowca do zaliczenia go do liczby pracowników prowadzących w podmiocie działalność naukową w określonej dyscyplinie lub maksymalnie dwóch dyscyplinach naukowych (tzw. **oświadczenie o zaliczeniu do liczby N**)

- W przypadku wskazania dwóch dyscyplin w oświadczeniu o dyscyplinach, naukowiec może wskazać jedną lub dwie dyscypliny w oświadczeniu o upoważnieniu podmiotu do zaliczenia go do liczby pracowników prowadzących działalność naukową w określonej dyscyplinie.
- Dyscyplina lub dyscypliny wskazywane przez naukowca w tym oświadczeniu muszą być zgodne z jego deklaracją o reprezentowanych przez siebie dyscyplinie lub dyscyplinach.
- Oświadczenie to naukowiec może złożyć tylko w jednym miejscu pracy (w sytuacji, gdy naukowiec jest zatrudniony na stanowisku związanym z prowadzeniem działalności naukowej również w innym miejscu pracy – w którym takiego oświadczenia złożyć już nie może – naukowiec jest jednak zobowiązany przekazać na rzecz tego innego zatrudniającego go podmiotu przynajmniej jedno swoje osiągnięcie ewaluacyjne).

od 1 stycznia 2019 – (po złożeniu oświadczeń o dyscyplinach i zaliczeniu do liczby N) naukowiec może przypisywać swoje osiągnięcia publikacyjne zatrudniającemu go

podmiotowi poprzez składanie oświadczeń upoważniających zatrudniający go podmiot do wykazania tych osiągnięć (tzw. **oświadczenie o afiliacji**)

- Naukowiec powinien składać to oświadczenie przynajmniej raz do roku – dzięki temu jego osiągnięcia publikacyjne będą systematycznie „zasilały” system POL-on jako przypisane do określonej dyscypliny i określonego podmiotu.
- Naukowiec musi złożyć oświadczenie o afiliacji danego osiągnięcia publikacyjnego najdalej do końca roku następującego po roku, w którym zostało opublikowane takie osiągnięcie. Oznacza to, że jeśli naukowiec opublikował artykuł w 2019 r., musi złożyć oświadczenie afiliacyjne zawierające przypisanie artykułu do zatrudniającego go podmiotu najdalej do końca 2020 r.
- W przypadku gdy naukowiec jest zatrudniony w jednym podmiocie, upoważnia podmiot do wykazania w ewaluacji wszystkich swoich osiągnięć publikacyjnych, które powstały w związku z zatrudnieniem go w tym podmiocie.
- Oznacza to, że jeśli naukowiec przed dniem 3 września 2019 r. był zatrudniony w innym podmiocie i prowadził tam działalność naukową, to osiągnięcia publikacyjne, które ukazały się w związku z tą jego działalnością nie mogą być przypisywane podmiotowi, który zatrudnił go dopiero od dnia 3 września.
- W przypadku gdy naukowiec jest zatrudniony w więcej niż jednym podmiocie i w każdym z nich jest zatrudniony na stanowisku, na którym wymagane jest prowadzenie działalności naukowej, naukowiec składa oświadczenie o afiliacji w każdym z podmiotów w których jest zatrudniony w celu prowadzenia działalności naukowej.
- Naukowiec zatrudniony w więcej niż jednym podmiocie wskazuje w swych oświadczeniach o afiliacji, które z osiągnięć publikacyjnych przypisuje do danego podmiotu.
- Dane osiągnięcie publikacyjne może zostać przypisane tylko do jednego podmiotu polskiego systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

najdalej do 1 stycznia 2021 – naukowiec zakłada konto ORCID

- Naukowiec dokonuje autentykacji konta ORCID poprzez system PBN oraz dokonuje powiązania danych z systemem POL-on.
- Po opublikowaniu artykułu, rozdziału, monografii lub po opublikowaniu monografii, której naukowiec był redaktorem – osiągnięcie publikacyjne automatycznie pojawia się na koncie ORCID naukowca i zasila system POL-on (w sytuacji gdy publikacja posiada DOI).
- Po opublikowaniu artykułu, rozdziału, monografii lub po opublikowaniu monografii, której naukowiec był redaktorem – naukowiec wpisuje dane osiągnięcie publikacyjne na swoje konto ORCID, z którego dane te pobierane są do systemu POL-on (w sytuacji gdy publikacja nie posiada DOI).
- Do czasu założenia przez naukowca konta ORCID i dokonania jego autentykacji naukowiec przekazuje informacje na temat swoich publikacji do zatrudniającego go

podmiotu. W podmiocie jest wyznaczona osoba lub grupa osób, które są odpowiedzialne za wprowadzanie danych o osiągnięciach publikacyjnych pracowników do systemu POL-on.

w dowolnym momencie (np. wrzesień 2020) – naukowiec decyduje się na zmianę dyscypliny
najwcześniej 1 grudnia 2020 – złożenie nowego oświadczenia o dyscyplinach

- w ślad za nowym oświadczeniem o dyscyplinach naukowiec składa nowe oświadczenie o upoważnieniu podmiotu zatrudniającego naukowca do zaliczenia go do liczby pracowników prowadzących w podmiocie działalność naukową w określonej dyscyplinie lub maksymalnie dwóch dyscyplinach naukowych (tzw. **oświadczenie o zaliczeniu do liczby N**)

najwcześniej od 1 grudnia 2020 (po złożeniu oświadczeń o dyscyplinach i zaliczeniu do liczby N) – naukowiec może przypisywać swoje osiągnięcia publikacyjne zatrudniającemu go podmiotowi poprzez składanie oświadczeń upoważniających zatrudniający go podmiot do wykazania tych osiągnięć (tzw. **oświadczenie o afiliacji**) w nowej dyscyplinie (lub nowych dyscyplinach)

ZAŁĄCZNIK 2

Proces ewaluacji z perspektywy nowozatrudnionego naukowca

Założenie wstępne na potrzeby przykładu: zatrudnienie naukowca w podmiocie następuje w dniu 3 września 2019 r.

od 3 września 2019 – naukowiec zaczyna prowadzić działalność naukową na rzecz zatrudniającego go podmiotu (w szczególności prowadzi badania i publikuje wyniki tych badań w formie artykułów naukowych, monografii naukowych lub rozdziałów w monografiach naukowych a także poprzez redagowanie monografii naukowych)

do 17 września 2019 – złożenie **oświadczenia o dyscyplinie/ dyscyplinach**

- W przypadku wskazania dwóch dyscyplin niezbędne jest wskazanie przez naukowca udziału czasu pracy w każdej z dyscyplin.
- Udział czasu pracy w danej dyscyplinie naukowiec podaje z dokładnością do $\frac{1}{4}$ - oznacza to, że na potrzeby systemu ewaluacji naukowiec może zadeklarować swój udział czasu pracy w danej dyscyplinie jako: 25%, 50%, 75% lub 100% (w tym ostatnim przypadku oznacza to, że deklaruje on tylko jedną dyscyplinę).
- Udziały muszą w sumie stanowić 100% czasu pracy naukowca.

do 17 września 2019 – złożenie oświadczenia o upoważnieniu podmiotu zatrudniającego naukowca do zaliczenia go do liczby pracowników prowadzących w podmiocie działalność naukową w określonej dyscyplinie lub maksymalnie dwóch dyscyplinach naukowych (tzw. **oświadczenie o zaliczeniu do liczby N**)

- W przypadku wskazania dwóch dyscyplin w oświadczeniu o dyscyplinach, naukowiec może wskazać jedną lub dwie dyscypliny w oświadczeniu o upoważnieniu podmiotu do zaliczenia go do liczby pracowników prowadzących działalność naukową w określonej dyscyplinie.
- Dyscyplina lub dyscypliny wskazywane przez naukowca w tym oświadczeniu muszą być zgodne z jego deklaracją o reprezentowanych przez siebie dyscyplinie lub dyscyplinach.
- Oświadczenie to naukowiec może złożyć tylko w jednym miejscu pracy (w sytuacji, gdy naukowiec jest zatrudniony na stanowisku związanym z prowadzeniem działalności naukowej również w innym miejscu pracy – w którym takiego oświadczenia złożyć już nie może – naukowiec jest jednak zobowiązany przekazać na rzecz tego innego zatrudniającego go podmiotu przynajmniej jedno swoje osiągnięcie ewaluacyjne).

po 17 września 2019 – (po złożeniu oświadczeń o dyscyplinach i zaliczeniu do liczby N) naukowiec może przypisywać swoje osiągnięcia publikacyjne zatrudniającemu go podmiotowi poprzez składanie oświadczeń upoważniających zatrudniający go podmiot do wykazania tych osiągnięć (tzw. **oświadczenie o afiliacji**)

- Naukowiec powinien składać to oświadczenie przynajmniej raz do roku – dzięki temu jego osiągnięcia publikacyjne będą systematycznie „zasilały” system POL-on jako przypisane do określonej dyscypliny i określonego podmiotu.
- Naukowiec musi złożyć oświadczenie o afiliacji danego osiągnięcia publikacyjnego najdalej do końca roku następującego po roku, w którym zostało opublikowane takie osiągnięcie. Oznacza to, że jeśli naukowiec opublikował artykuł w 2019 r., musi złożyć oświadczenie afiliacyjne zawierające przypisanie artykułu do zatrudniającego go podmiotu najdalej do końca 2020 r.
- W przypadku gdy naukowiec jest zatrudniony w jednym podmiocie, upoważnia podmiot do wykazania w ewaluacji wszystkich swoich osiągnięć publikacyjnych, które powstały w związku z zatrudnieniem go w tym podmiocie.
- Oznacza to, że jeśli naukowiec przed dniem 3 września 2019 r. był zatrudniony w innym podmiocie i prowadził tam działalność naukową, to osiągnięcia publikacyjne, które ukazały się w związku z tą jego działalnością nie mogą być przypisywane podmiotowi, który zatrudnił go dopiero od dnia 3 września.
- W przypadku gdy naukowiec jest zatrudniony w więcej niż jednym podmiocie i w każdym z nich jest zatrudniony na stanowisku, na którym wymagane jest prowadzenie działalności naukowej, naukowiec składa oświadczenie o afiliacji w każdym z podmiotów w których jest zatrudniony w celu prowadzenia działalności naukowej.
- Naukowiec zatrudniony w więcej niż jednym podmiocie wskazuje w swych oświadczeniach o afiliacji, które z osiągnięć publikacyjnych przypisuje do danego podmiotu.
- Dane osiągnięcie publikacyjne może zostać przypisane tylko do jednego podmiotu polskiego systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

najdalej do 1 stycznia 2021 – naukowiec zakłada konto ORCID

- Naukowiec dokonuje autentykacji konta ORCID poprzez system PBN oraz dokonuje powiązania danych z systemem POL-on.
- Po opublikowaniu artykułu, rozdziału, monografii lub po opublikowaniu monografii, której naukowiec był redaktorem – osiągnięcie publikacyjne automatycznie pojawia się na koncie ORCID naukowca i zasila system POL-on (w sytuacji gdy publikacja posiada DOI).
- Po opublikowaniu artykułu, rozdziału, monografii lub po opublikowaniu monografii, której naukowiec był redaktorem – naukowiec wpisuje dane osiągnięcie publikacyjne na swoje konto ORCID, z którego dane te pobierane są do systemu POL-on (w sytuacji gdy publikacja nie posiada DOI).
- Do czasu założenia przez naukowca konta ORCID i dokonania jego autentykacji naukowiec przekazuje informacje na temat swoich publikacji do zatrudniającego go

podmiotu. W podmiocie jest wyznaczona osoba lub grupa osób, które są odpowiedzialne za wprowadzanie danych o osiągnięciach publikacyjnych pracowników do systemu POL-on.

w dowolnym momencie (np. kwiecień 2021) – naukowiec decyduje się na zmianę dyscypliny

najwcześniej 4 września 2021 – złożenie nowego oświadczenia o dyscyplinach

- w ślad za nowym oświadczeniem o dyscyplinach naukowiec składa nowe oświadczenie o upoważnieniu podmiotu zatrudniającego naukowca do zaliczenia go do liczby pracowników prowadzących w podmiocie działalność naukową w określonej dyscyplinie lub maksymalnie dwóch dyscyplinach naukowych (tzw. **oświadczenie o zaliczeniu do liczby N**)

najwcześniej od 4 września 2021 (po złożeniu oświadczeń o dyscyplinach i zaliczeniu do liczby N) – naukowiec może przypisywać swoje osiągnięcia publikacyjne zatrudniającemu go podmiotowi poprzez składanie oświadczeń upoważniających zatrudniający go podmiot do wykazania tych osiągnięć (tzw. **oświadczenie o afiliacji**) w nowej dyscyplinie (lub nowych dyscyplinach)

ZAŁĄCZNIK 3 – PRZYKŁAD

Oświadczenie o dziedzinie nauki lub sztuki i dyscyplinie naukowej lub artystycznej*

.....
Miejscowość, data

.....
Imię i nazwisko

.....
Numer ORCID**

Ja,, zgodnie z art. 343 ust. 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668) oświadczam, że reprezentuję następujące dziedziny nauki lub sztuki i dyscypliny naukowej lub artystyczne:

- 1) dziedzina dyscyplina***,
- 2) dziedzina dyscyplina

.....
(nazwa podmiotu w którym złożono oświadczenie)

.....
Podpis

* Należy wskazać jedną albo dwie dyscypliny naukowej lub artystycznej

** Należy podać, jeśli pracownik posiada numer ORCID.

*** Do pierwszej ze wskazanych dyscyplin będą domyślnie przyporządkowywane osiągnięcia naukowe w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on. Zmiany kolejności wskazanych dyscyplin oraz przypisania poszczególnych osiągnięć będzie można dokonać w każdym czasie

Pouczenie:

Oświadczenie są obowiązane złożyć osoby prowadzące działalność naukową i osoby biorące udział w prowadzeniu działalności naukowej, zatrudnione na podstawie stosunku pracy w danym podmiocie.

Zgodnie z art. 343 ust. 7 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oświadczenie można zmienić nie wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia złożenia niniejszego oświadczenia.

Zgodnie z art. 343 ust. 8 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce można wskazać łącznie nie więcej niż 2 dyscypliny naukowej lub artystycznej we wszystkich podmiotach, w których osoba jest zatrudniona.

Zgodnie z art. 343 ust. 9 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oświadczenie należy złożyć, biorąc pod uwagę ostatnio uzyskany stopień naukowy, stopień w zakresie sztuki lub tytuł profesora, lub aktualny dorobek naukowy lub artystyczny.

Zgodnie z art. 343 ust. 10 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nowo zatrudniony pracownik jest obowiązany złożyć oświadczenie w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia, jednak nie później niż do dnia 31 grudnia roku, w którym został zatrudniony.

ZAŁĄCZNIK 4 – PRZYKŁAD

Upoważnienie do zaliczenia do liczby pracowników prowadzących działalność naukową

.....

Miejscowość, data

.....

Imię i nazwisko

.....

Numer ORCID*

Ja,, zgodnie z art. 265 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668) upoważniam

.....

(nazwa podmiotu)

do zaliczenia mnie do liczby pracowników prowadzących działalność naukową w następujących dyscyplinach naukowych lub artystycznych**:

1)

2)

.....

Podpis

* Należy podać, jeśli pracownik posiada numer ORCID.

** Dyscypliny wskazane w niniejszym oświadczeniu nie mogą być inne niż wskazane w oświadczeniu złożonym na podstawie art. 343 ust. 7 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (należy wskazać te same albo jedną z nich).

Pouczenie:

Zgodnie z art. 265 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce:

- 1) oświadczenie są obowiązane złożyć osoby prowadzące działalność naukową, zatrudnione na podstawie stosunku pracy w danym podmiocie;
- 2) oświadczenie należy złożyć w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia, nie później niż do dnia 31 grudnia roku, w którym pracownik został zatrudniony;
- 3) w przypadku zmiany dyscypliny naukowej lub artystycznej dokonanej zgodnie z art. 344 ust. 7 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oświadczenie składa się niezwłocznie;

ZAŁĄCZNIK 5 – PRZYKŁAD

Oświadczenie upoważniające podmiot do wykazania osiągnięć pracownika (w przypadku wskazania jednej dyscypliny oraz prowadzenia działalności naukowej w okresie objętym ewaluacją wyłącznie w jednym podmiocie)

.....

Miejscowość, data

.....

Imię i nazwisko

.....

Numer ORCID*

Ja,, zgodnie z art. 265 ust. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668) upoważniam do wykazania wszystkich moich osiągnięć naukowych lub artystycznych z lat 2017 – 2020 w ramach dyscypliny naukowej przez

(nazwa podmiotu)

Oświadczam, że wszystkie moje osiągnięcia naukowe z lat 2017 - 2020 powstały w związku z prowadzeniem przeze mnie działalności naukowej w wyżej wymienionym podmiocie.

.....

Podpis

* Należy podać, jeśli pracownik posiada numer ORCID.

Pouczenia:

Zgodnie z art. 265 ust. 12 ustawy, na potrzeby ewaluacji osiągnięcia jednej osoby mogą być wykazywane w ramach nie więcej niż 2 dyscyplin, przy czym dane osiągnięcie może być wykazane przez osobę będącą jego autorem tylko raz i tylko w ramach jednej dyscypliny.

Zgodnie z art. 265 ust. 6 ustawy, należy wskazać te osiągnięcia, które powstały w związku z zatrudnieniem lub odbywaniem kształcenia w podmiocie, w którym składa się niniejsze oświadczenie.

Osiągnięcia można wykazywać tylko w dyscyplinie, która jest uwzględniona w oświadczeniu o dziedzinie i dyscyplinie naukowej, o którym mowa w art. 343 ust. 7.

Oświadczenie to powinno zostać złożone nie później niż do 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzenia ewaluacji jakości działalności naukowej lub przed zakończeniem stosunku pracy w danym podmiocie.

ZAŁĄCZNIK 6 – PRZYKŁAD

Oświadczenie upoważniające podmiot do wykazania osiągnięć pracownika (w przypadku wskazania dwóch dyscyplin oraz / lub prowadzenia działalności naukowej w okresie objętym ewaluacją w więcej niż jednym podmiocie)

.....

Miejscowość, data

.....

Imię i nazwisko

.....

Numer ORCID*

Ja,, zgodnie z art. 265 ust. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668) upoważniam do wykazania na potrzeby ewaluacji jakości działalności naukowej za lata 2017-2020 moich następujących osiągnięć naukowych w ramach dyscyplin naukowych:

- 1) - wykaz w załączniku np. nr 1),
- 2) - wykaz w załączniku np. nr 2),

przez

(nazwa podmiotu)

Oświadczam, że osiągnięcia te powstały w związku z prowadzeniem przeze mnie działalności naukowej w wyżej wymienionym podmiocie.

.....

Podpis

* Należy podać, jeśli pracownik posiada numer ORCID.

Pouczenia:

Zgodnie z art. 265 ust. 12 ustawy, na potrzeby ewaluacji osiągnięcia jednej osoby mogą być wykazywane w ramach nie więcej niż 2 dyscyplin, przy czym dane osiągnięcie może być wykazane przez osobę będącą jego autorem tylko raz i tylko w ramach jednej dyscypliny.

Zgodnie z art. 265 ust. 6 ustawy, należy wskazać te osiągnięcia, które powstały w związku z zatrudnieniem lub odbywaniem kształcenia w podmiocie, w którym składa się niniejsze oświadczenie.

Osiągnięcia można wykazywać tylko w dyscyplinie, która jest uwzględniona w oświadczeniu o dziedzinie i dyscyplinie naukowej, o którym mowa w art. 343 ust. 7.

Oświadczenie to powinno zostać złożone nie później niż do 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzenia ewaluacji jakości działalności naukowej lub przed zakończeniem stosunku pracy w danym podmiocie.

ZAŁĄCZNIK 7 – PRZYKŁAD

Oświadczenie upoważniające podmiot do wykazania osiągnięć artystycznych pracownika (w przypadku wskazania jednej dyscypliny oraz prowadzenia działalności naukowej w okresie objętym ewaluacją wyłącznie w jednym podmiocie)

.....

Miejscowość, data

.....

Imię i nazwisko

.....

Numer ORCID*

Ja,, zgodnie z art. 265 ust. 13
ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668)
upoważniam do wykazania wszystkich moich osiągnięć artystycznych z lat 2017 – 2020
w ramach dyscypliny artystycznej
przez

(nazwa podmiotu)

.....

Podpis

* Należy podać, jeśli pracownik posiada numer ORCID.

Pouczenia:

Zgodnie z art. 265 ust. 12 ustawy, na potrzeby ewaluacji osiągnięcia jednej osoby mogą być wykazywane w ramach nie więcej niż 2 dyscyplin, przy czym dane osiągnięcie może być wykazane przez osobę będącą jego autorem tylko raz i tylko w ramach jednej dyscypliny.

Osiągnięcia można wykazywać tylko w dyscyplinie, która jest uwzględniona w oświadczeniu o dziedzinie i dyscyplinie artystycznej, o którym mowa w art. 343 ust. 7.

Oświadczenie to powinno zostać złożone nie później niż do 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzenia ewaluacji jakości działalności naukowej lub przed zakończeniem stosunku pracy w danym podmiocie.

ZAŁĄCZNIK 8 – PRZYKŁAD

Oświadczenie upoważniające podmiot do wykazania osiągnięć artystycznych pracownika

(w przypadku wskazania dwóch dyscyplin oraz / lub prowadzenia działalności naukowej w okresie objętym ewaluacją w więcej niż jednym podmiocie)

.....

Miejscowość, data

.....

Imię i nazwisko

.....

Numer ORCID*

Ja,, zgodnie z art. 265 ust. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668) upoważniam do wykazania na potrzeby ewaluacji jakości działalności naukowej za lata 2017-2020 moich następujących osiągnięć artystycznych w ramach dyscyplin artystycznych:

- 1) - wykaz w załączniku np. nr 1),
- 2) - wykaz w załączniku np. nr 2),

przez

(nazwa podmiotu)

.....

Podpis

* Należy podać, jeśli pracownik posiada numer ORCID.

Pouczenia:

Zgodnie z art. 265 ust. 12 ustawy, na potrzeby ewaluacji osiągnięcia jednej osoby mogą być wykazywane w ramach nie więcej niż 2 dyscyplin, przy czym dane osiągnięcie może być wykazane przez osobę będącą jego autorem tylko raz i tylko w ramach jednej dyscypliny.

Osiągnięcia można wykazywać tylko w dyscyplinie, która jest uwzględniona w oświadczeniu o dziedzinie i dyscyplinie artystycznej, o którym mowa w art. 343 ust. 7.

Oświadczenie to powinno zostać złożone nie później niż do 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzenia ewaluacji jakości działalności naukowej lub przed zakończeniem stosunku pracy w danym podmiocie.